

ΑΛΕΚΟΣ ΜΑΡΚΙΔΗΣ

Χωρίς συνταύτιση ΑΚΕΛ με τη λύση, σχέδιο δεν περνάει

Μόνο με κορύφωση της διαπραγμάτευσης η Τουρκία θα υποχρεωθεί να απαντήσει στα θέματα ασφάλειας, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Αλέκος Μαρκίδης προειδοποιώντας πως η πάροδος του χρόνου συμφέρει την Τουρκία και όχι την πλευρά μας. Ο ίδιος συμφωνεί με την αποκεντρωμένη ομοσπονδία, ωστόσο, σημειώνει πως ο Πρόεδρος την έριξε με τρόπο αμελέτητο στο τραπέζι. Όπως είπε ο Νίκος Αναστασιάδης τηρεί απέναντί του τη στάση που τήρησε το 2003, ενώ πολλοί ξεχνούν ότι ο Πρόεδρος στήριζε μέχρι και το παρεπέντε την υποψηφιότητα Γιαννάκη Ομήρου. **Σελ. 8**

Θεωρούμε την Κύπρο Δύση και πρέπει να προστατευτεί

Μήνυμα ΗΠΑ προς Τουρκία να μη δημιουργήσει εμπόδια στις γεωτρήσεις

Οι ΗΠΑ θεωρούν την Κύπρο ως ένα δυτικό κράτος που πρέπει να προστατευθεί από τις δυτικές δυνάμεις, προκειμένου να μην πέσει στην επιρροή άλλων, είναι το μήνυμα που εκπέμπει η Ουάσινγκτον και αποτελεί από τη μια βαρυσήμαντη δήλωση προθέσεων και από την άλλη έμμεση απάντηση προς την τελευταία παρέμβαση-προειδοποίηση της Μόσχας, για στρατικοποίηση της Κύπρου.

Συνέντευξη του Αμερικανού βοηθ. ΥΠΕΞ Γουές Μίτσελ

Ο βοηθός ΥΠΕΞ των ΗΠΑ, σε αποκλειστική συνέντευξη του στην «Κ», τονίζει επίσης ότι η άποψη των Τούρκων για την ΑΟΖ της

Κύπρου αποτελεί «μειοψηφία του ενός», καθώς το Διεθνές Δίκαιο ορίζει ότι η Λευκωσία μπορεί να εκμεταλλευθεί τους πόρους της, με τρόπο δίκαιο. Ο κ. Μίτσελ, μόλις 24 ώρες μετά τον Στρατηγικό Διάλογο Ελλάδας-ΗΠΑ στην Ουάσινγκτον επισημαίνει ότι οι ΗΠΑ βλέπουν την Ελλάδα, την Κύπρο και το Ισραήλ ως φυσικούς συμμάχους στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. **Σελ. 4**

Τοξικό περιβάλλον για τους όρους αναφοράς Λουτ

Η μεγάλη εικόνα του Κυπριακού

Το σκηνικό στο οποίο θα ξεκινήσει το πιάγιε-έλα η Τζέιν Χολ Λουτ στις πλευρές, δεν είναι το καλύτερο δυνατό. Τα συμβαίνουντα εντός με την αποχώρηση ΑΚΕΛ από την ομάδα Κυπριακού και η πίεση που έχει μεταφερθεί στο στρατόπεδο Αναστασιάδη, σε συνδυασμό με πραγματικά δεδομένα εκτός χώρας, έχουν επιπτώσεις στον παράγοντα χρόνο, όπως έχει ήδη ειπωθεί. **Σελ. 6**

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ

Παιχνίδι επιβίωσης για τα κόμματα

Οι επικείμενες εκλογές εξελίσσονται σε παιχνίδι επιβίωσης για όλους τους κομματικούς σχηματισμούς. Ποιοι ισχυροποιούνται, ποιοι επιβιώνουν αλλά και ποιοι βρίσκονται σε ελεύθερη πτώση. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο όλοι δουλεύουν πυρετωδώς για ένα ισχυρό ψηφοδέλτιο. **Σελ. 10**

ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

Τα Χριστούγεννα έσβησαν νωρίς

Το τρομοκρατικό κτύπημα στη γιορτινή αγορά του Στρασβούργου απέδειξε πως η φωτιά της τρομοκρατίας καίει άκριτα οποιονδήποτε. Η «Κ» έζησε από κοντά τα γεγονότα, μαζί με ομάδα δημοσιογράφων, τους Κύπριους ευρωβουλευτές, αλλά και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. **Σελ. 15**

NEO JEEP RENEGADE

Jeep
THERE'S ONLY ONE

AUTOMASTERS
Λευκωσία • Αρσάκι • Λάρνακα 17777370
www.jeep-cyprus.com

Η Τερέζα Μέι στον Γολγοθά του Brexit

Η Βρετανίδα πρωθυπουργός κέρδισε μόνο μια μικρή αναστολή, καθώς φαίνεται απίθανο η συμφωνία να εγκριθεί από τη Βουλή των Κοινοτήτων. Ύστατη ελπίδα της είναι να μεταπειθεί αρκετούς βουλευτές με τις φραστικές «διευκρινίσεις» που της παραχώρησαν οι ηγέτες των «27» στις Βρυξέλλες, την Πέμπτη, γύρω από το επίμαχο θέμα του ιρλανδικού συνόρου. Με δεδομένο, όμως, ότι οι Ευρωπαίοι δεν άλλαξαν ούτε κατά ένα γιώτα το κείμενο της συμφωνίας, το να πιστεύει κανείς ότι το βρετανικό Κοινοβούλιο θα καταπιεί το πικρό χάπι, έστω πασαλισμένο με λίγη σοκολάτα Βρυξελλών, μοιάζει σαν να πιστεύει στον Άγιο Βασίλη. **Σελ. 21**

Η Σκλήρυνση σε πορεία θεραπείας

Συνέντευξη Μ. Revel στην «Κ»

Ο Ισραηλινός Καθηγητής, Michel Revel, του Τμήματος Μοριακής Γενετικής του Weizmann Institute of Science, μιλάει στην «Κ» για τις νευρολογικές θεραπείες, την κρατική επένδυση που έκανε το Ισραήλ για την έρευνα, αλλά και για τις θεραπείες του καρκίνου. **Σελ. 16**

Προσκλητήριο στη μεσαία τάξη

Από Μπισσιτάκη στο Συνέδριο

«Στις εκλογές που έρχονται θα αντιπαρατεθούν οι δυνάμεις της ελευθερίας, της δημοκρατίας και των μεταρρυθμίσεων με τις δυνάμεις της εσωστρέφειας, της καθήλωσης και της φτώχειας», είπε ο Κυριάκος Μητσοτάκης από το βήμα του 12ου Συνεδρίου της Ν.Δ. **Σελ. 20**

Οι σκληροί της αγοράς γάλακτος

Γάγγραινα για τις εξαγωγές γαλακτοκομικών οι υψηλές τιμές

Το πιο ακριβό γάλα πίνουμε στην Κύπρο σύμφωνα με τη Eurostat. Τα 100 κιλά γάλα στην Κύπρο στοιχίζουν 56,9 ευρώ, ενώ ο μέσος όρος στην Ε.Ε. στοιχίζει 35,9 ευρώ. Ο γ.δ. της ΠΟΑ παραδέχεται ότι το γάλα είναι ακριβό, ωστόσο, δείχνει προς το υψηλό κόστος των ζωοτροφών που απορροφούν το 60% του κόστους παραγωγής.

Ως γάγγραινα βλέπουν οι γαλακτοβιομηχανίες τις τιμές, καθώς περιορίζουν το άνοιγμα σε ξένες αγορές, ενώ κάνουν λόγο για συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και στην εγχώρια αγορά. Κατά καιρούς, εταιρείες, προσέφυγαν στην ΕΠΑ, καταγγέλλοντας τον ΠΟΑ για διατάραξη των κανόνων του ανταγωνισμού. **Οικονομική, σελ. 4**

Κάποιοι πολεμούν το χαλλούμι

Κ. Καδής: Πολιτικά εμπόδια κράτησαν τον φάκελο στα συρτάρια

Μονόδρομο αποτελεί η κατοχύρωση του χαλλουμιού ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης τονίζει ο υπουργός Γεωργίας Κώστας Καδής. Επισημαίνει πως όταν μια αγορά αφήνει επίσημο τζιρό 185 εκατ. ευρώ, σίγουρα υπάρχουν αρκετοί τρίτοι που караδοκούν και την πολεμούν. Αναφέρει ότι πολιτικά εμπόδια

στον δρόμο για την κατοχύρωση έβαλαν τον φάκελο στο συρτάρι της Κομισιόν και τονίζει ότι η προσπάθεια για την προστασία του προϊόντος μας πρέπει να είναι καθολική. **Οικονομική, σελ. 6**

✓ **Άρθρο Φώτη Παπαδήμα:** Αλήθειες και πραγματικότητες για το χαλλούμι.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Το χαλλούμι

Το πάθημά μας με το χαλλούμι θυμίζει το αστέιο με τον καζό που είδε στον δρόμο μια μπιζναροπούλα κι αναφώνησε τρομαγμένη, «όχι ρε, πάλι θα γλιστρήσω». Όλοι γνωρίζαμε τους λόγους που το χαλλούμι δεν κατοχυρωνόταν τόσα χρόνια κι είχαμε τον φάκελο «ανοιχτό», νομιζόμενοι ότι ουδείς μας βλέπει. Όταν όμως οι αγορές είδαν ότι το κυπριακό αυτό τυρί πουλάει καλά δεν έμειναν άπραγες. Τώρα αν οι αγορές έχουν μέσα και κυπριακά χέρια, δεν μπορεί να μεμφόμεθα αυτούς που προσπιζόνται τα επιχειρηματικά τους συμφέροντα. Ο πρώτος και βασικός υπεύθυνος για το μπάχαλο στο κεφάλαιο χαλλούμι είναι οι κατά καιρούς κυβερνήσεις που συνθηκολογούσαν με συμπερόντα –ενδεχομένως και με το αζημίωτο, σε σημείο που σήμερα να έχουμε ως Κ.Δ. φτάσει σε σημείο θλιβερό. Ευθύνες εντοπίζονται αλλά ουδείς θα τις αναλάβει, διότι είναι κυρίως πολιτικές.

Φόβοι για... κίτρινα γιλέκα και εντός της Κομισιόν

Οι εξαγγελίες του Γάλλου Προέδρου για αναστολή του φόρου στα καύσιμα και αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 100 ευρώ, φοροαπαλλαγές και ελαφρύνσεις δεν ήταν αρκετές να κατευνάσουν τους διαδηλωτές, οι οποίοι εξακολουθούν να διαμαρτύρονται για την αύξηση του κόστους ζωής. Οι εξαγγελίες Μακρόν είναι πιθανό να φέρουν το Παρίσι σε τροχιά σύγκρουσης με την Κομισιόν, αφού αυξάνουν το έλλειμμα από 2,8 σε 3,4%. **Σελ. 22**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Το φως μιας βιβλιοθήκης δεν τυφλώνει

Το Κέντρο Πληροφόρησης – Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι δημιούργημα του διεθνούς φήμης αρχιτέκτονα Ζαν Νουβέλ. Η δωρεά της Έλλης Ιωάννου, ύψους 8.000.000 ευρώ εις μνήμην του συζύγου της Στέλιου, ήταν καταλυτική. **Ζωή, σελ. 1**

ΑΝΑΣΚΑΦΗ

Η «Κ» στην αρχαιολογική αποστολή στην Κέρο

Στη μικρή νησίδα Δασκαλιό, απέναντι από την Κέρο, εδώ και μερικά χρόνια διεξάγεται μία από τις πιο ενδιαφέρουσες αρχαιολογικές ανασκαφές. Η συμμετοχή του Ινστιτούτου Κύπρου είναι εξόχως σημαντική. Η «Κ» βρέθηκε στο αρχηγείο της ανασκαφής στο Πάνω Κουφονήσι. **Ζωή, σελ. 4**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η μουσική μόνο να ενώσει μπορεί

Οι εμπνευστές της δικονομικής Ορχήστρας Μουσικής Δωματίου Κύπρου Νιχάτ Αγκντάς και Νάταλη Νεοφύτου μίλησαν στην «Κ» για την αγάπη τους γι' αυτό που κάνουν και τον διπλό σκοπό που επιτυγχάνουν με τη μουσική τους. Το μήνυμά τους είναι πως η μουσική μόνο να ενώσει μπορεί. **Ζωή, σελ. 5**

PANERAI

LUMINOR

LABORATORIO DI IDEE

Vassos Eliades Accessories Ltd NICOSIA - LIMASSOL - TEL: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Το τέλος της ιστορίας

Το βρίσκω άκρως υποκριτικό και ταυτόχρονα μειωτικό για τους ίδιους, όταν – συνήθως τις Κυριακές – λαμβάνω μηνύματα ή και τηλεφωνικές κλήσεις, από παλιά στελέχη ή πρώην αξιωματούχους της κυβερνητικής παράταξης που υποδεικνύουν ότι θα έπρεπε να γράψω το ένα ή το άλλο στον Πρόεδρο Αναστασιάδη, ο οποίος άλλαξε κατά 180 μοίρες την πολιτική του στο Κυπριακό, πράγμα που το βρίσκουν επικίνδυνο. Αυτό το στοιχείο του τυχοδιωκτισμού στον γενετικό κώδικα των Κυπρίων μου προκαλεί πλέον απέχθεια. Είναι δυνατόν, άνθρωποι που διετέλεσαν υπουργοί, βουλευτές, ευρωβουλευτές ή θεσμικοί αξιωματούχοι, την κρίσιμη ώρα να μην τολμούν να τοποθετηθούν δημοσίως;

Πώς να αναμένει κανείς από τον ανώνυμο πολίτη που βγάζει το μήνα με μισθό των 1000 ευρώ –και υπάρχουν πολλοί τέτοιοι, να κινητοποιηθεί για το Κυπριακό ή για φλέγοντα κοινωνικά ζητήματα κι εκείνοι που είναι αρακτοί με δύο και τρεις συντάξεις να μην έχουν το θάρρος της γνώμης τους; Την ώρα, μάλιστα, που ουσιαστικά φτάνει, «Το τέλος της ιστορίας» όχι του Φουκουγιάμα, αλλά του Κυπριακού «με τον τελευταίο άνθρωπο» του προβλήματος να είναι ο Αναστασιάδης! As δούμε όμως τη σοβαρότητα της κατάστασης. Η Τζέιν Χολ Λουτ είναι ήδη εδώ με τους «όρους αναφοράς» υπό μάλης. Την τελευταία φορά που είχα την ευκαιρία να μιλήσω με τον Πρόεδρο, πριν από ένα μήνα ακριβώς, δεν ήταν σίγουρος για το περιεχόμενο των όρων. Για να είμαι δίκαιος ούτε και οι άλλες πολιτικές δυνάμεις έχουν ακριβή εικόνα. Όμως θα ήταν αφέλεια να πιστεύει κανείς ότι μια σοβαρή διπλωμάτης όπως η κ. Λουτ δεν θα περιλάμβανε στους όρους της και μάλιστα ως ακρογωνιαία αναφορά, τον επιδιωκόμενο στόχο.

Συνεπώς θα ρωτήσει: Κύριοι εξακολουθεί η ΔΔΟ να είναι η επιδιωκόμενη λύση ή μήπως ισχύουν κάποιες «νέες ιδέες» που ακούσαμε και διαβάσαμε ότι διακινούνται στην Κύπρο; Όπως με ενημερώνουν πηγές μου κοντά στα Η.Ε., η κ. Λουτ, είναι δι-

πλωμάτης που αρέσκεται στις καθαρές κουβέντες και δεν είναι απίθανο να ρωτήσει τον Πρόεδρο Αναστασιάδη κατά πόσον επιζητεί άλλη λύση, όπως έχει ο ίδιος πει σε ξένους διπλωμάτες. Εκτιμώ ότι ο Πρόεδρος θα επαναββαιώσει την προσήλωσή του στη ΔΔΟ – αν και πολλακίς δημοσίως με τα νέα του επιχειρήματα την έχει ανασκοποήσει – έτσι ώστε να ξεκινήσει μια διαδικασία συνομιλιών που θα τραβήξει σε βάθος κάποιον χρόνο. Παρόλο που τα χρονοδιαγράμματα στη διαπραγμάτευση έχουν πλέον εκπνευστεί σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ. Ωστόσο, επειδή θα είναι χρονοβόρο να αλλάξει θέματα του πλαισίου και της διαδικασίας, αφού για να προχωρήσεις θα πρέπει να συμφωνηθούν, ένα λογικό χρονικό περιθώριο έξι μηνών ίσως να δοθεί και μάλλον υπό όρους. Όρους που σίγουρα θα συνδέουν την τύχη της ΟΥΝΦΙΚΥΠ με το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων για τη λύση, όπως συνηγορούν πηγές που γνωρίζουν. Μάλιστα, όταν είπα σε διπλωμάτη ότι είμαστε πρόθυμοι να αναλάβουμε όλο το κόστος της Ειρηνευτικής Δύναμης, χαμογέλασε ειρωνικά. Είναι φανερό ότι τα χρονικά όρια στενεύουν απελευστικά όπως και οι επιλογές, καθώς ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, αν και δεν το λέει δημοσίως, είναι πλέον πεπεισμένος ότι δεν του κάνει λύση ΔΔΟ από τη μια, ενώ από την άλλη δεν τολμά να προτείνει στα Η.Ε., το φάσμα των «νέων ιδεών» τις οποίες στο παρασκήνιο ευαγγελίζεται. Διέξοδος υπάρχει αλλά είναι και δικόπο μαχαίρι. Άμα τα αποτελέσματα των γεωτρήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ είναι τόσο καλά όσο έχουν διαφημιστεί, τότε η ανάγκη θα γίνει φιλότιμο και θα πάει σε μια ταχεία διαδικασία λύσης. αφού το στοιχείο του φυσικού αερίου είναι τεράστιο.

Αν όχι τότε θα το τραβήξει όσο πάει εμβολιάζοντάς το με νέες συνομοσπονδιακές ιδέες για να αλλάξει το πλαίσιο. Βέβαια για να γίνει αυτό χρειάζεται εντολή από το Σ.Α. και σε τέτοια περίπτωση η Ρωσία θα βάλει βέτο και θα υπάρξει απίστευτη περιπλοκή για άλλο μισό αιώνα.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Η ριψοκίνδυνη αποστολή της Λουτ, τα βασίλεια και ο πόλεμος του Πετριδου

Η ριψοκίνδυνη αποστολή της αγέλαστης Λουτ, του Guterres girl, αρχίζει την Κυριακή. Πρώτος στόχος ο Healthy και δεύτερος, τη Δευτέρα ο Ακιντζι. Όπως ακούω από πηγή μου στον Λόφο, μια αγωνία είναι διάχυτη, μήπως στην τσάντα της έχει πειστικό χρονοδιάγραμμα «ίσως και ιδέες που εκφεύγουν της φαντασίας και του Healthy και του Αβέρωφ και του Αντρου» όπως μου λέχθηκε. Υπάρχει, σύμφωνα πάντα με την πηγή μου, και ένα τεράστιο ερώτημα που ο Healthy αναμένει να απαντηθεί κατά τη συνάντηση: «Κατάφερε άραγε ο Τσαβούσογλου να πείσει τη Λουτ ότι ο κύριος υπεύθυνος που δεν προχωρεί η διαδικασία είναι ο Αναστασιάδης, όπως φαίνεται πως κατάφερε να πείσει και τον Αντρο Κυπριανού;»

Μετά την μόνιμη κρίση στο Κυπριακό, την Παιδεία και την Υγεία παίρνει τώρα σειρά η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η μεταρρύθμιση για την οποία τρέχει με χίλια ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετριδης, προκαλεί τριγμούς και σοβαρές αντιδράσεις. Το αποκάλυψε ο ίδιος ο υπουργός με ανάρτησή του στο Facebook σημειώνοντας: «Κάποιος άρχισαν να στήνουν τραπεζάκια σε Δήμους και βάζουν όποιον τους επισκεφθεί να υπογράψει ότι 'δεν δέχεται' συγχώνευση με άλλη τοπική αρχή. Τα βασίλεια αρχίζουν την επίθεση για να αποτρέψουν τη μεταρρύθμιση που χρειάζεται ο τόπος». Για βασίλεια είχε μιλήσει παλαιότερα και ο Χάσιος, ο οποίος και επικρίθηκε σφόδρα. Ωστόσο, ο Πετριδης, όπως μαθαίνω από πηγή μου στο ΥΠΕΣ, το έχει ξεκαθαρίσει σε δημόσιους και κοινοτάχτες πως «η μεταρρύθμιση αρχίζει και θα είναι σαν τον ποταμό που δεν γυρίζει πίσω». Σύμφωνα με την πηγή μου, σε ένα μήνα περίπου θα είναι έτοιμα τα νομοσχέδια και θα σταλούν στη Νομική Υπηρεσία για να πάρουν τον δρόμο προς τη Βουλή. «Ο Πετριδης θα έχει πολλή δουλειά αρχές του χρόνου για να πείσει κάποιους άλλους βασίλιδες, τους κομματάρχες να τα ψηφίσουν» συμπλήρωσε.

Ανακοίνωση με την οποία επιβεβαιώνει τον επίσημο τερματισμό των δημοσίων ακροάσεων εξέδωσε η Ερευνητική Επιτροπή για τον Συνεργατισμό. Στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι πραγματοποιήθηκαν 40 δημόσιες ακροάσεις και εξετάστηκαν 75 μάρτυρες και ότι με τη σύμφωνη γνώμη του Χάρη έχει ακυρωθεί η νέα κατάθεση που θα έδινε στις 17 Δεκεμβρίου. Όπως μας πληροφορεί η Επιτροπή, συνεχίζει επί του παρόντος τη συγγραφή του πορίσματος, το οποίο και θα παραδοθεί στον γενικό

«Αϊ Βασίλη Βασιλιά δείξε τζιαι φανέρωσε...»

εισαγγελέα. Δεν μας είπαν το πιο σημαντικό: Πότε θα παραδοθεί το πόρισμα; **Μπορεί** κάποιος πολίτης να σήκωσαν πανό στη Βουλή την ώρα που γινόταν συζήτηση στην Ολομέλεια για τον προϋπολογισμό, αλλά η αστυνομία τους... σπρώχνει και αυτούς. Μάταια, ο Νίκος Τορναρίτης, κατά τη διάρκεια της δικής του ομιλίας έγινε η διαμαρτυρία δήλωνε πως οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να εκφράζονται με όποιο τρόπο θέλουν. Ο Συλλογής φώναζε την ασφάλεια, όπως το συνθηθίζει αραϊά και που, για να επιβάλει την τάξη, να πάρει τα πανό και να τους απομακρύνει. «Δεν έχετε το δικαίωμα ούτε και εσείς να μη σέβεστε πώς λειτουργεί η Βουλή» ανέφερε στον Τορναρίτη και δήλωσε πως οι πολίτες έπρεπε να είχαν δηλώσει ότι θα μετέφεραν «αυτά τα αντικείμενα» (πανό) στη Βουλή. Εκείνη τη στιγμή κάποιος χαμογέλασαν ειρωνικά... Στη συνέχεια ο Συλλογής ξεκάθαρα ζήτησε από τους διαμαρτυρούμενους πολίτες «θα σας παρακαλέσω να περάσετε έξω από την αίθουσα» και η συζήτηση διεξήχθη χωρίς πολίτες-θεατές.

Το θέμα πάντως συζητήθηκε έντονα στην ύπαιθρο και ήρπε με βαθμό ανίας Βουλή. Όχι δημόσια, σε πηγαδάκια. Ήταν εξάλλου το μοναδικό χάνενο κενό και πολλούς μήνες στη Βουλή. Τον Απρίλιο του 2017 κατά τη συζήτηση της πρότασης νόμου του ΔΗΣΥ για τον εορτασμό του Ενωτικού Δημοψηφίσματος, υπήρξε

έντονο επεισόδιο μεταξύ του βουλευτή Παπαγιάννη του ΕΛΑΜ και του Κέττηρου του ΑΚΕΛ. Τότε παρ' ολίγον να πέσει και ξύλο και υπήρξε επίσης εμπλοκή πολιτών που βρίσκονταν στο θεωρείο της Βουλής. Και τότε ο Συλλογής ζήτησε προστασία, προτάζοντας: «παρακαλώ τη φρουρά μου να αναλάβει δράση».

Την περασμένη Παρασκευή πάντως κάποιος βουλευτής επέμενε πολύ πως «δεν ήταν σθώς, ούτε τυχαία, ούτε αυθόρμητη» η αντίδραση των παρευρισκόμενων πολιτών και πως «κάποιο κόμμα έβαλε το δαχτυλάκι του, μη σας πω ολόκληρο βραχιόνια» όπως είπε. «Μα αυτός είναι βουλευτής;» Η ερώτηση ακούστηκε σε μία από τις πρόσφατες συνεδρίες της Ολομέλειας της Βουλής για τον προϋπολογισμό, όταν στο βήμα βρισκόταν ένας από τους «αθεάτους» βουλευτές. Αυτός που διατύπωσε την ερώτηση δικαιολογήθηκε αμέσως με τη φράση: «συγγνώμη αλλά τόσο καιρό δεν τον έχω δει ή ακούσει στη Βουλή», για να λάβει την απάντηση: «δεν είναι μόνο αυτός είναι και άλλοι. Υπάρχουν στη Βουλή μόνο για να μιλήσουν αυτές τις μέρες».

ΚΟΝΙΖ: Σε ποιο κόμμα γίνεται λόγος για ανατροπή του ψηφοδέλιου για τις ευρωεκλογές πριν ακόμα αυτό σχηματιστεί; Και για την ανατροπή ευθύνεται, όπως πάντα που λέει και ο Healthy, μια γυναίκα;

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Με άριστα το 10

1 Στη δικοτόμηση. Το ό,τι πιο κοντά αυτή χωρίς συμφωνία, αναφέρεται στο Κυπριακό ή στο διαζύγιο ΑΚΕΛ-Healthy στο Κυπριακό; Γιατί το δεύτερο διαζύγιο πλησιάζει σε ενδιαφέρον εκείνο της Αντζελίνας με τον Μπράτ Πιτ, αν θέλουμε να τα βάζουμε σε σωστή διάσταση τα θέματα.

2 Στην πρεσβεία. Πάντως, αν και έχει πολλές πρεσβείες η Λευκωσία, της Ρωσίας είναι η μόνη που επιβεβαιώνει τον ισχυρισμό της αρκούδας. Που ξυπνάει από τη χειμερία νάρκη όποτε το θυμηθεί και που αντί να ψάξει για τροφή, ψάχνει για κορόιδα λέγοντας πως θέλει λύση. Animal Planet γίναμε δα μέσα.

3 Στη Πικράροβα. Η οποία δεν βγήκε αυτή τη βδομάδα να μας καταγγείλει που επιλέγουμε Δύση και ευτυχώς γλύτωσαν και οι Αμερικανοί από ένα ακόμη χώσιμο του γλυκού Οσάτσι, που τα χώνει χωρίς να παχαίνει. Κύριε πρέσβη, κακομάθατε νομίζω.

4 Στην ανικανότητα. Από λάθος χειρισμούς χάθηκε το σήμα του χαλουμιού. Μόνο. Όχι επειδή οι αγελαδοτρόφοι έχουν τη μεγαλύτερη πίτα στο γάλα και μεταπηδήσανε στο χαλούμι ως πεδίο δόξας, κι έστειλαν τον διανομέα του χαλουμι-

Σταυρώνετε, σταυρώνετε.... Πάλι εγώ θα πω την τελευταία λέξη, πουλάκια μου...

ού τους στη Μ. Βρετανία να ριζεί το χαλούμι για να τραβήξει η κυβέρνηση πίσω το ΠΟΠ. «Να δείτε πως σε κάποια φάση θα κάνουν και κόμμα», είπε κάποιος. «Αφού έχουν όλα τα κόμματα» απάντησε ο βοσκός από τα Ακουρδάλια.

5 Στη φρουρά. Τσάμπα περιμένα τον Συλλογής την Παρασκευή να πάθει

Μάκη Μπαλαούρα και μέσα σε 2 λεπτά να φωνάξει 22 φορές «φρουρά-φρουρά» μόλις πολίτες ανήρτησαν πανό μέσα στη Βουλή. «Οι αστυνομικοί να πάρουν τα αντικείμενα που κρατούν οι κοπέλες και οι κύριοι που ήρθαν». Cool as a cucumber...

6 Στο Πάσχα. Τελικά δεν καταλαβαίνω. Δέκα μέρες πριν από τα Χριστούγεννα

και εμείς το ριζάμε στο σουβλιστό αρνί; Η μήπως επειδή δεν βγήκε το σταύρωμα του Χάρη στη ΣΚΤ, σταυρώνουμε την Εστία για να του την πούμε; Τι παίζει στη Βουλή; Δεκέμβρης ή Απρίλης;

7 Στην παιδεία. Θέσεις μάχης παίρνει η ΟΕΛΜΕΚ μαθαίνω, επειδή δεν τσουλά ο διάλογος. Να ετοιμαστούν οι make-up artists των καναλιών. Ξαναβγαίνει ο Φίλιος Prime Time!

8 Στο σκορ. Μετά την απαλλαγή Ηλιάδη, Κυπρή στην 3η υπόθεση της Τρ. Κύπρου, ποιο είναι το σκορ με παιδιά; Πόσο πόσο έρευνες για την Οικονομία-Αποτελέσματα; Έχω χάσει την μπάλα...

9 Στο βουνό. Άντε κ. Λουτ μας, αγαπούμε σας, συμπαθούμε σας, αλλά σε πέντε μέρες ο Healthy θα περιμένει τον Ρούντολφ να σκάσει στην κατοικία στο Τρόοδος. Μην το σκάσεις με το κυπριακό γιατί άμα σκάσει en che, γίνεται Τσε κι άντε να πνύσει για γιορτές μετά.

10 Στο τσίλι. Χαλούμι ρολό για μπέργκερ με γεύση τσίλι ακούεις. Όπως λέμε Αβέρωφ και ύψος, Healthy και μύρα, Αντρος και μάφρες κάτσε, Νικόλας και μεροκάματο. Ήρθαν τα ύστερα του κόσμου.

NEO JEEP® RENEGADE

Jeep
THERE'S ONLY ONE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΑΠΟ €19,900 ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

Jeep® Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο.
Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO₂ από 130 g/km.
* Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

AUTOMASTERS

Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 7777370 | www.jeep-cyprus.com

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Διοίκηση
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

NEO JEEP® RENEGADE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΑΠΟ **€19,900** ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

Jeep®

Jeep, Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο: Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO2 από 130 g/km. | * Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

AUTOMASTERS

Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370

www.jeep-cyprus.com

Jeep Cyprus

Ο ΓΟΥΕΛΣ ΜΙΤΣΕΛ ΣΤΗΝ «Κ»

Η άποψη των Τούρκων για την ΑΟΖ αποτελεί «μειοψηφία του ενός»

Αποκλειστική συνέντευξη του βοηθού υπουργού Εξωτερικών, μετά τον στρατηγικό διάλογο Ελλάδας-ΗΠΑ

Συνέντευξη στον απεσταλμένο μας στην Ουάσιγκτον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟ**

Σαφές μήνυμα προς την Άγκυρα να μη δημιουργήσει εμπόδια στις γεωτρήσεις που γίνονται στην κυπριακή ΑΟΖ στέλνει με αποκλειστική συνέντευξή του στην «Κ» ο βοηθός υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Γουές Μίτσελ. Τονίζει ότι η άποψη των Τούρκων για την ΑΟΖ της Κύπρου αποτελεί «μειοψηφία του ενός», καθώς το Διεθνές Δίκαιο ορίζει ότι η Λευκωσία μπορεί να εκμεταλλευθεί τους πόρους της, με τρόπο δίκαιο. Ο κ. Μίτσελ, ο οποίος υποδέχθηκε τον γράφοντα στο γραφείο του στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ το μεσημέρι της Παρασκευής, μόλις 24 ώρες μετά τον Στρατηγικό Διάλογο Ελλάδας-ΗΠΑ στην Ουάσιγκτον επισημαίνει ότι οι ΗΠΑ βλέπουν την Ελλάδα, την Κύπρο και το Ισραήλ ως φυσικούς συμμάχους στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

—Μία ημέρα μετά την πρώτη συνεδρίαση του Στρατηγικού Διαλόγου Ελλάδας-ΗΠΑ μπορείτε να μας πείτε τι χειροπιαστό φέρνει στις σχέσεις των δύο χωρών;

—Δύο μεγάλα πράγματα. Πρώτον, την πιο επίσημη και βαθιά και ευρεία πλατφόρμα συζητήσεων που είχαμε στις ελληνοαμερικανικές σχέσεις για την επίτευξη των κοινών συμφερόντων μας. Δεν τη χρησιμοποιούμε μια φορά, αλλά θα συνεχίσουμε και στο μέλλον. Συμβολίζει το επίπεδο της αμερικανικής στρατηγικής δέσμευσης με την Ελλάδα ως σύμμαχο. Δεύτερον υπάρχει μια σειρά από συγκεκριμένα επόμενα βήματα και δράσεις που η Ελλάδα συμφωνήσει να αναπτύξει σε καθένα από τους έξι πυλώνες που είναι δομημένος ο Στρατηγικός Διάλογος: Εμπόριο και επενδύσεις, συνεργασία λαού με λαό, περιφερειακά ζητήματα, ασφάλεια και άμυνα, ενέργεια και αντιτρομοκρατικές δράσεις. Σε κάθε ένα από αυτά τα κλιμάκια συμφωνήσαμε ορισμένα συγκεκριμένα πράγματα που μπορούμε να κάνουμε μαζί. Μια πιο έντονη συνεργασία από αυτή που είχαμε στο παρελθόν.

—Η άμυνα είναι ο πιο σταθερός και ανθεκτικός πυλώνας της ελληνοαμερικανικής σχέσης. Πώς θα εξελιχθεί στο εξής; Πιθανώς με πολυετή συμφωνία για τη χρήση της Βάσης της Σούδας ή μέσω μια στενότερης συνεργασίας σε άλλα πεδία όπως η τεχνολογία; Ποιες είναι οι δυνατότητες παροχής βοήθειας την Ελλάδα μέσω προγραμμάτων FMS;

—Ήδη έχουμε πολύ εύρωστη αμυντική συνεργασία με την Ελλάδα για δεκαετίες. Η Ελλάδα είναι ένας φανταστικός σύμμαχος. Υποστηρίζει τις αμερικανικές αποστολές στην περιοχή. Νομίζω ότι γνω-

Είναι για εμάς εγγενώς σημαντικό αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο, αλλά είναι επίσης καθοριστικά σημαντικό, ώστε να επιδειχθεί με κατάλληλο τρόπο προς άλλους στον κόσμο για να γνωρίζουν ότι τα κυριαρχικά δικαιώματα έχουν σημασία, λέει ο Γουές Μίτσελ στην «Κ».

ρίζετε την επιχείρηση Atlantic Resolve. Drones επιχειρούν από διάφορα μέρη στην Ελλάδα. Προφανώς η Λάρισα και η Σούδα έχουν εξέχουσα σημασία για εμάς. Και σε άλλες τοποθεσίες οι Έλληνες σύμμαχοί μας έχουν συνεισφέρει σημαντικά στις επιχειρήσεις NATO και ΗΠΑ. Αναζητούμε κάποιους ρεαλιστικούς τομείς όπου θα μπορούσαμε να αυξήσουμε τον συντονισμό μας με την Ελλάδα. Δεν θέλω να προκαταλάβω τη διαδικασία για ορισμένα από τα τεχνικά σημεία τα οποία αναφέρατε. Πρώτον, απλώς θα πω ότι υπάρχει πολιτική βούληση από τις ΗΠΑ και την Ελλάδα, για να χτίσουμε πάνω στην υφιστάμενη συνεργασία μας. Και, δεύτερον, η γεωγραφία της Ελλάδας επιτρέπει την ανάπτυξη μιας αμυντικής συνεργασίας που είναι πραγματικά μοναδική σε αυτή την περιοχή. Η βάση της Σούδας έχει ένα βάθος που τη μετατρέπει σε ένα πολύ ιδιαίτερο λιμάνι. Η γεωγραφία της Ελλάδας μας επιτρέπει να υποστηρίξουμε επιχειρήσεις προβολής ισχύος σε όλο το εύρος της ανατολικής Μεσογείου.

—Στις κοινές δηλώσεις των δύο υπουργών ο κ. Πομπό αναφέρθηκε στο αμερικανικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα, αλλά επί-

σως στην Κυπριακή Δημοκρατία και το Ισραήλ. Επρόκειτο για των προαναγγελία συμμετοχής των ΗΠΑ στη συγκεκριμένη τριμερή;

—Ναι, αυτό ήταν. Είναι τρεις πολύ ιδιαίτερες χώρες για τις ΗΠΑ, διότι είναι σταθεροί, δημοκρατικοί, δυτικοί σύμμαχοι σε μια περιοχή που δεν βρίσκει μεγάλο αριθμό σταθερών, δημοκρατικών εταίρων. Είναι φυσικό βήμα για τις ΗΠΑ να εμβαθύνουν τη συνεργασία μας με αυτές τις τρεις χώρες, καθώς υπάρχει ήδη ένα σχήμα συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ. Είναι μέρος της στρατηγικής μας στην ανατολική Μεσόγειο να ενισχύσουμε τον ρόλο των ΗΠΑ στην περιοχή και ο πιο φυσικός τρόπος είναι να αυξήσουμε την επίσημη συμμετοχή μας σε αυτό το σχήμα και ψάχνουμε τρόπους να το κάνουμε τον επόμενο χρόνο. Μπορούμε να εξερευνήσουμε πολλά με αυτές τις τρεις χώρες. Η συνεργασία μας δεν αποκλείει κανέναν, δεν στοχεύει σε κανέναν. Πρώτον, είναι ένας φυσικός τρόπος να αυξήσουμε τη συνεργασία μας στον ενεργειακό τομέα. Όπως γνωρίζετε η ανατολική Μεσόγειος είναι πλούσια σε φυσικούς πόρους και θέλουμε να παίξει ρόλο στη διαφο-

ροποίηση πηγών ενέργειας. Δεύτερον, έχουμε πολλά κοινά στην πολιτική ασφάλεια με αυτά τα τρία κράτη. Μοιραζόμαστε κοινή στρατηγική άποψη. Και τρίτον είναι ένας τρόπος να μπει ένα όριο στις ιρανικές προσπάθειες να ανοίξουν ένα παράθυρο στη Μεσόγειο μέσω της Συρίας. Έχουμε αυξημένη ρωσική και κινεζική δραστηριότητα στην περιοχή. Δεν νοείται εναντίον κάποιου, αλλά είναι ένα πρακτικό μέτρο συνεργασίας ανάμεσα σε κράτη συγγενούς ιδεολογίας.

—Η Exxon/Mobil κάνει γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, όπως άλλωστε και άλλες εταιρείες, ENI, TOTAL και Qatar Petroleum. Η Τουρκία ισχυρίζεται ότι αυτές οι γεωτρήσεις είναι παράνομες. Μάλιστα, τον περασμένο Φεβρουάριο απέκλεισε την πρόσβαση εταιρείας (ENI) στο οικόπεδο 3. Μήπως αυτές οι κινήσεις της Τουρκίας δημιουργούν τριβές που θέτουν εμπόδια στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων στην ανατολική Μεσόγειο; Θέτουν σε κίνδυνο τις γεωτρήσεις;

—Το παρακολουθούμε και το λαμβάνουμε πολύ σοβαρά υπόψη. Η γραμμή μας ήταν πάντα σταθερή. Η Κύπρος είναι μια κυρίαρχη χώρα.

“

Βλέπουμε την Κύπρο ως ένα δυτικό κράτος σε μια στρατηγικά ευαίσθητη περιοχή που απαιτεί δέσμευση από τη Δύση και από τις ΗΠΑ, διπλωματικά, οικονομικά και στρατηγικά.

“

Δεν μπορούμε να καθυστερούμε τη φυσική διαδικασία συνεργασίας με την Κύπρο ή να κρατάμε τη μύτη μας κλειστή ώσπου οι άλλες προστάθειες στο νησί.

Και όπως κάθε άλλη κυρίαρχη χώρα, έχει πόρους τους οποίους μπορεί να εκμεταλλευθεί. Ελπίζουμε ότι η κυβέρνηση της Κύπρου θα το κάνει με τρόπο που να είναι δίκαιος, με τη συμμετοχή όλων. Αλλά τελικά, αυτή είναι μια απόφαση για την Κύπρο, τους ηγέτες της, τον λαό της. Ξέρετε, στην πραγματικότητα δεν υπάρχει κάποια συζήτηση που πρέπει να γίνει. Γνωρίζουμε την οπτική γωνία της Τουρκίας και η οπτική γωνία της Τουρκίας είναι μια μειοψηφία του ενός εναντίον όλου του υπόλοιπου κόσμου. Ο υπόλοιπος κόσμος έχει μια καθαρή, ευθεία άποψη για την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κύπρου, βασισμένη στο Διεθνές Δίκαιο. Πώς θα το χειριστούν αυτό οι Κύπριοι; Ελπίζω να τους συμπεριλάβουν όλους. Δεν θέλουμε να δούμε την εκμετάλλευση αυτών των πόρων να γίνει εμπόδιο στην πολιτική διαδικασία στο νησί. Ο κατάλληλος τρόπος για τη στάση των ΗΠΑ σε αυτό είναι να στείλει ένα πολύ καθαρό μήνυμα προς όλους, περιλαμβανομένων και ειδικά των Τούρκων, όλων όσα μόλις ανέφερα. Επίσης, δεν θα δούμε φιλικά κανενός είδους παρενόχληση στα νερά της Κύπρου, ειδικά όταν εμπλέκονται αμερικανικά πλοία. Είδαμε τι συνέβη με

την ENI, οπότε παρακολουθούμε αυτά τα πράγματα πολύ προσεκτικά. Πρέπει να πω ότι είμαστε ευχαριστημένοι διότι οι τελευταίες τουρκικές κινήσεις δεν ήταν τόσο επιθετικές με δραστηριότητες που είδαμε στις αρχές του χρόνου. Υπάρχει ακόμα ένας λόγος, γιατί όλα αυτά είναι σημαντικά και δεν συνδέεται με την ανατολική Μεσόγειο. Υπάρχουν και άλλα μέρη στον κόσμο όπου κυρίαρχες χώρες θέλουν να εκμεταλλευθούν τους πόρους τους. Ίσως γνωρίζετε ορισμένες κινήσεις που έχει κάνει η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας έναντι της εκμετάλλευσης φυσικού αερίου στα ανοιχτά των Φιλιππίνων και σε άλλα μέρη. Είναι για εμάς εγγενώς σημαντικό αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο, αλλά είναι επίσης καθοριστικά σημαντικό ώστε να επιδειχθεί με κατάλληλο τρόπο προς άλλους στον κόσμο, για να γνωρίζουν ότι τα κυριαρχικά δικαιώματα έχουν σημασία, το Διεθνές Δίκαιο έχει σημασία και δεν είναι προς το συμφέρον κανενός διαφορές ή συγκρούσεις για τους φυσικούς πόρους.

—Πιστεύετε ότι η ενέργεια μπορεί να συμβάλει στην επίλυση του Κυπριακού; Θα μπορούσε το ΝΑΤΟ να παίξει, επίσης, έναν ρόλο στην κατεύθυνση της επανένωσης του νησιού, αλλά και στην εγγύηση της ασφάλειάς του;

—Επιτρέψτε μου να υπερβώ αυτά τα δύο ερωτήματα. Εμείς βλέπουμε τη Κύπρο ως ένα δυτικό κράτος σε μια στρατηγικά ευαίσθητη περιοχή που απαιτεί δέσμευση από τη Δύση και από τις ΗΠΑ και άλλους από τον δυτικό κόσμο, διπλωματικά, οικονομικά, στρατηγικά. Διότι αν δεν εμπλακούμε εμείς, θα το κάνουν άλλοι. Και αυτά τα κενά συμπληρώνονται. Πιστεύω ότι η σχέση με την Κύπρο πρέπει να καλλιεργηθεί και οι ΗΠΑ κάνουν καλύτερη δουλειά απ' ό,τι το παρελθόν. Φυσικά παραμένουμε δεσμευμένοι στην προσπάθεια για διζωνική, δικονομική ομοσπονδία. Νομίζω ότι το σημείο-κλειδί σε αυτό είναι ότι αυτές οι συζητήσεις συνεχίζονται για δεκαετίες. Και δεν μπορούμε να καθυστερούμε τη φυσική διαδικασία συνεργασίας με την Κύπρο ως εταίρο και σύμμαχο ή να κρατάμε τη μύτη μας κλειστή ώσπου να καρποφορήσουν οι άλλες προστάθειες στο νησί. Ο υπουργός Χριστοδουλίδης ήταν εδώ πρόσφατα, υπογράψαμε μια δήλωση προθέσεων. Συμβολικά, αλλά και ουσιαστικά δείξαμε ότι εμβαθύνουμε τη συνεργασία μας στην ασφάλεια, τις αντιτρομοκρατικές δράσεις, την πολιτική συνεργασία κ.ά. Νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό. Στέλνει μηνύματα σε πολλούς παίκτες στην περιοχή ότι παίρνουμε την Κύπρο σοβαρά και σχεδιάζουμε να εμβαθύνουμε την εμπλοκή μας εκεί.

Υποστηρικτική η στάση για συμφωνία Πρεσπών

—Πιστεύετε ότι η συμφωνία των Πρεσπών έπαιξε ρόλο για την επίτευξη του Στρατηγικού Διαλόγου; Επίσης, ενισχύει την ασφάλεια και τη σταθερότητα στα Βαλκάνια; Στην Ελλάδα υπάρχει μια έντονη συζήτηση για τα οφέλη της συμφωνίας των Πρεσπών.

—Θεωρούμε τη συμφωνία των Πρεσπών ως έργο δύο φίλων των ΗΠΑ: Την Ελλάδα και τη Μακεδονία, είμαστε στις ΗΠΑ, θα μου επιτρέψετε να το πω αυτό (σ.σ. τη λέξη Μακεδονία). Δύο δημοκρατικά εκλεγμένες κυβερνήσεις αποφάσισαν να προχωρήσουν. Ήμασταν υποστηρικτικοί. Ο ρόλος μας δεν είναι να γράψουμε αυτή τη συμφωνία, δεν είναι να σφραγίσουμε αυτή τη συμφωνία, αλλά αφού οι κυβερνήσεις αποφάσισαν να προχωρήσουν σε αυτή και δει-

χνουν τη βούληση και νομίζω ότι οι λαοί έδειξαν τη βούλησή τους, να σταθεροποιήσουν την περιοχή και να δουν τις χώρες των Βαλκανίων να κινούνται προς τη Δύση, φυσικά θα έχουμε υποστηρικτική στάση. Από την ελληνική πλευρά της εξίσωσης πιστεύω ότι η συμφωνία αυτή μας έδειξε δύο πράγματα: Πρώτον, μας επικύρωσε τη θέση μας για τη στρατηγική επένδυσή μας στην Ελλάδα: Ότι η Ελλάδα είναι μια ηγέτιδα χώρα. Και έχει τη δυνατότητα να εξαγάγει σταθερότητα. Απαιτούσε ηγεσία να αντιμετωπίσει αυτές τις επικρίσεις στο εσωτερικό και αλλού και να φτάσει σε μια συμφωνία για ένα θέμα που αφηφούσε τη λύση για πάρα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Δεύτερον μας έδωσε μια χροιά δημιουργικότητας από την πλευρά της ελληνικής δι-

πλωματίας, ξεκινώντας πρώτα και κυρίως από τον πρώην υπουργό Εξωτερικών Νίκο Κοτζιά. Πρέπει να του αναγνωριστεί το σύνολο της προσπάθειάς του σε αυτή τη διαδικασία. Θα αφήσουμε στους Έλληνες και τους Μακεδόνες να αποφασίσουν τη μοίρα αυτής της συμφωνίας, για να συζητήσουν τη τις διάφορες προβλέψεις της σε κάποια θέματα. Αλλά είμαστε υποστηρικτικοί σε αυτό που βλέπουμε ως στόχο, δηλαδή να απομακρυνθούν τα σημεία τριβής ανάμεσα σε αυτές τις δύο χώρες, ώστε η Μακεδονία να κινήσει προς τη Δύση. Με αυτό τον τρόπο το αποτέλεσμα θα είναι καλό για την Ελλάδα. Έτσι θα μπορέσετε να ασχοληθείτε με τις προκλήσεις στο νότιο σύνορό σας, το θαλάσσιο. Και να αφιερώσετε τους πόρους και τις προσπάθειές σας εκεί. Τα στα-

θερά Βαλκάνια είναι καλά για την Ελλάδα για πολλούς λόγους. Ένας από αυτούς που δεν συζητείται συχνά, είναι ότι η περιοχή στα βόρεια σας, η Μακεδονία (σ.σ. η ΠΓΔΜ), είναι μια φυσική επέκταση της ελληνικής οικονομικής ενδοχώρας. Αυτό συνδέεται και με ό,τι συζητούσαμε νωρίτερα για τη Θεσσαλονίκη. Υπάρχουν αρκετές χώρες που χρησιμοποιούν πολύ αφύσισμα γραμμές ανεφοδιασμού, εξαγωγών και εισαγωγών, προς τα λιμάνια της Αδριατικής. Με τη λύση του ονοματολογικού θα μπορούσαν να κοιτάξουν προς ελληνικά λιμάνια. Έτσι θα μπορείτε να δείτε μια μετρήσιμη αύξηση στην περιφερειακή οικονομική ηγεσία, αλλά και τις συνδεδεμένες με αυτή, δραστηριότητες. Πρόκειται για κάτι που θέλουμε, επίσης, να ενθαρρύνουμε.

Πιέζουμε την Τουρκία να μην αγοράσει S-400

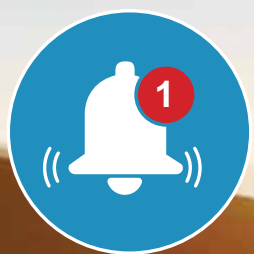
—Η Ελλάδα έχει πολυετείς διαφορές με την Τουρκία. Σε μια περίοδο που η Ουάσιγκτον και η Άγκυρα περνούν μια ταραχώδη φάση στη σχέση τους θα μπορούσε η Ελλάδα να υποκαταστήσει μέρος του ρόλου που διαδραματίζει στην περιοχή η Τουρκία ως πάροχος ασφαλείας; —Θα το σκεφτώ με δύο τρόπους. Πρώτον θα αναγνωρίζω ότι οι σχέσεις των ΗΠΑ με την Τουρκία είναι δύσκολες αλλά κρίσιμες. Ο ρόλος που παίζει η Τουρκία στη Μέση Ανατολή υποστηρίζοντας τις προσπάθειές μας εναντίον του Ισλαμικού Κράτους, η θέση του Ινστιτούτου, η συνεργασία μας στον τομέα επιβολής του νόμου ως σύμμαχος στο ΝΑΤΟ. Μας είναι πραγματικά απαραίτητη. Αλλά είναι μια δύσκολη σχέση και προσπαθούμε να ξεπεράσουμε ορισμένα ζητήματα, από τον πάστορα Μπράνσον που χαρμάκε πολύ να τον δούμε να απελευθερώνεται και τους πυραύλους S-400 για τους οποίους πιέζουμε τους Τούρκους να μην τους αγοράσουν. Εργαζόμαστε ώστε να δημιουργήσουμε ένα modus vivendi με τους Τούρκους στη βορειοδυτική Συρία. Το δεύτερο πράγμα που θα πω είναι ότι η Ελλάδα έχει ένα στρατηγικό ρόλο να διαδραματίσει. Δεν θα το περιγράψω ως κάτι που πρέπει να νοείται ως αντικατάσταση της Τουρκίας. Το εύρος δυνατοτήτων της ελληνοαμερικανικής στρατηγικής συνεργασίας δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς και αξίζουν μεγαλύτερη επεξεργασία τόσο από τη δική μας, όσο και τη δική σας οπτική συμφερόντων.

Σύστημα παρακολούθησης και συναγερμού σε πραγματικό χρόνο!

Τώρα μπορείς να γνωρίζεις που βρίσκεται το αυτοκίνητό σου
αλλά και να ειδοποιείσαι αμέσως σε περίπτωση που κινηθεί
χωρίς τη δική σου παρουσία.

- Ενσωματωμένη παγκόσμια κάρτα SIM
- Εύκολη και γρήγορη τοποθέτηση χωρίς τη βοήθεια τεχνικού
- Πρόσβαση από οποιοδήποτε smartphone, tablet, laptop ή σταθερό υπολογιστή
- Η μικρότερη συσκευή gps με τις συγκεκριμένες λειτουργίες παγκοσμίως

Άμεση Ειδοποίηση μέσω pop up, email και push notification σε περίπτωση:

- Κλοπής
- Αφαίρεσης της συσκευής
- Κίνησης εκτός προκαθορισμένων ζωνών και ωρών
- Υπέρβασης ταχύτητας
- Ατυχήματος

Έλεγχος οδηγικής συμπεριφοράς με βαθμολογία και αναλυτικές αναφορές.

Ιστορικό διαδρομών και στάσεων μέχρι κι ένα χρόνο πριν.

Το πακέτο περιλαμβάνει:

- Συνδρομή υπηρεσίας και κάρτας SIM για ένα χρόνο
- Web πλατφόρμα και application για Android και iPhone συσκευές

ΜΟΝΟ
€119
*ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΦΠΑ 19%

Εν μέσω τοξικής ατμόσφαιρας κατήλθε η Λουτ

Νίκος Αναστασιάδης και Μουσταφά Ακιντζί αντιμέτωποι με προβλήματα στο εσωτερικό και παράγοντες που μετατοπίζουν τις εξελίξεις

Των ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ
και ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Σε, αν μη τι άλλο, καθόλου ιδανικές συνθήκες αναμένεται να λάβουν χώρα οι συναντήσεις της Τζέιν Χολ Λουτ με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τον Μουσταφά Ακιντζί. Το περιβάλλον και στις δύο πλευρές, περίχρηστο του εσωτερικού πολιτικού σκηνικού, αλλά και όχι μόνο εφόσον υπάρχουν συγκεκριμένοι παράγοντες που επηρεάζουν το Κυπριακό, χαρακτηρίζεται ως τοξικό από πολιτικές πηγές αμφοτέρωθεν. Από τη μία η απαγκίστρωση του ΑΚΕΛ από την κοινή ως τώρα πορεία με τον Νίκο Αναστασιάδη δημιουργεί πολιτικές παρενέργειες ως προς την ενόπλη εντός του Κυπριακού, και για την ώρα διαφαίνεται πως το μόνο που αναμένεται είναι ν' ανεβούν οι τόνοι και να υπάρχει σφοδρή κριτική προς το πρόσωπο του Προέδρου της Δημοκρατίας σε κάθε κίνηση που αφορά το εθνικό ζήτημα. Από την άλλη πλευρά, είναι γνωστή η αντιπολιτευτική δυναμική που έχει αναπτυχθεί στα Κα-

«Ο γ.γ. των Η.Ε. θα θέλει ένα ασφαλές μονοπάτι, αν δεν υπάρξει συμφωνία στους όρους».

τεχόμενα προς το πρόσωπο του Μ. Ακιντζί, με δυνάμεις που προσωποποιούνται κυρίως στον Κουντρέτ Οζερού και βόλλουν διαρκώς εναντίον των κινήσεων του πρώτου, με την Τουρκία να είναι, επίσης, σε διάσταση μαζί του.

Η μεγάλη εικόνα συμπληρώνεται με την πίεση που δέχεται η ε/κ πλευρά για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, τα αποτελέσματα της γεώτρησης της ExxonMobil, τα οποία θα μπορούσαν να προσδώσουν στην ε/κ πλευρά ένα διαπραγματευτικό χαρτί, ικανό να αλλάξει τις δυναμικές στη συζήτηση με την Τουρκία, τη ρωσική διάσταση εσοκάτως, αλλά και τις κινήσεις αυτές καθαυτές της Τουρκίας που έχει και εσωτερικές εκλο-

Αναστασιάδης και Ακιντζί αναμένεται να αντιμετωπίσουν ολοένα και περισσότερη πίεση από το εσωτερικό μέτωπο.

γές. Τις οποίες επικαλούνται Τούρκοι αξιωματούχοι ως σημείο αναφοράς, όπως και τις πιθανές εκλογές μέσα στο 2019 στην Ελλάδα. Αυτά μαζί με το ότι αναμένεται ένα τουλάχιστον χρονικό εύρος για τους όρους αναφοράς, εκτιμάται ότι μετατοπίζουν παράλληλα και τη παράθυρο των εξελίξεων.

Πολιτικό περιβάλλον

Στο εσωτερικό πολιτικό μέτωπο, τόσο ο Πρόεδρος Αναστασιάδης όσο και ο Μουσταφά Ακιντζί αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα προβλήματα. Το ΑΚΕΛ, μετά από όσα έχουν γίνει, δεν δείχνει καμία πρόθεση να επιστρέψει στην ομάδα Κυπριακού εκτός κι αν κάνει κινή-

σεις ο Αναστασιάδης για να πείσει το κόμμα της αριστεράς πως εκείνο που επιδιώκει είναι μόνο η λύση στο πλαίσιο της Διζωνικής, Δικονομικής Ομοσπονδίας και τίποτα άλλο. Πηγές από το ΑΚΕΛ είπαν στην «Κ» πως έτσι κι αλλιώς, όπως έχουν σήμερα τα δεδομένα και βάσει των όσων λένε οι δύο πλευρές, είναι ελάχιστα τα περιθώρια συνεννόησης ακόμη και πάνω σε αυτούς τους όρους αναφοράς. Δεδομένο που αν γίνει πραγματικότητα, μας φέρνει στο τι θα πράξει ο γ.γ. των Η.Ε. μετέπειτα. Την ίδια ώρα, όμως, στη Λευκωσία καλά κρατεί η συζήτηση στο παρασκήνιο για το αν το πλαίσιο λύσης Διζωνικής, Δικονομικής Ομοσπονδίας μπορεί

να λειτουργήσει ή αν θα δημιουργήσει προβλήματα που θα έχουν σαν άμεσο αποτέλεσμα τη μη λειτουργικότητα του κράτους, αλλά και θα δώσουν το δικαίωμα ακόμη και για κατάρρευση μετά από πιθανή λύση.

Συζήτηση που ξεκίνησε με την αποκέντρωση της ομοσπονδίας και οδηγεί και σε πιθανά άλλα πλαίσια λύσης, που με τη σειρά τους επηρεάζουν και τη ρήξη Αναστασιάδη-ΑΚΕΛ, αν και ο Πρόεδρος δηλώνει επίμονα την προσηλωσή του σε λύση Διζωνικής, Δικονομικής Ομοσπονδίας. Εκείνο που πρέπει, ωστόσο, να γίνει αντιληπτό είναι το γεγονός πως κάθε άλλο πλαίσιο λύσης, και εν προκειμένω εκείνο

ή των δύο κρατών ή η συνομοσπονδία, έχει για την ώρα ένα επίπεδο ανάγνωσης: Αν θα γίνει αποδεκτό από την Ε.Ε. Στην πραγματικότητα είναι σθεναρή η αντίδραση εντός Ευρώπης για πιθανές, άλλες λύσεις του Κυπριακού, οπότε η συζήτηση φτάνει σε επίπεδο σεναρίου και μόνο.

Μικρό καλάθι

Ο Μουσταφά Ακιντζί έχει δηλώσει πως δεν επιστρέφει σε συνομιλίες στο αεροδρόμιο Λευκωσίας και την ίδια ώρα έχει καταγραφεί και η δική του διάσταση απόψεων με την Τουρκία. Η κ. Λουτ αναμένεται να κάνει τη δική της κίνηση η οποία θα αφορά κατά πάσα πι-

θανότητα καταγραφή των θέσεων των πλευρών ή και κοινό ανακοινωθέν που θα τονίζει το πού στέκει η κάθε πλευρά. Πιθανότατα εκτιμούν πηγές ν' αναδυθεί και πρόταση για εξέταση των όρων και επανέναρξη συνομιλιών εντός χώρας για συμφωνία σε αυτούς και έπειτα μετάβαση σε διάσκεψη, όπως εκτιμούν πηγές. «Ο γ.γ. των Η.Ε. θα θέλει ένα ασφαλές μονοπάτι αν δεν υπάρξει συμφωνία στους όρους» είπαν πηγές στην «Κ». Ωστόσο, από τις ίδιες πηγές τίθεται το ερώτημα του αν τελικά οι νέες ιδέες αφορούν και συζήτηση για ένα άλλο πλαίσιο λύσης αν δεν υπάρξει συμφωνία στους όρους αναφοράς.

Η απάντηση, όμως, σε αυτό το ερώτημα σκοντάφτει αφενός στα ψηφίσματα των Η.Ε. που ο ίδιος ο κ. Γκουτιέρες δεν μπορεί ν' αγνοήσει, αλλά και στο τι λέει η Ε.Ε. Στα Κατεχόμενα την ίδια ώρα, ο δημοσιογράφος Σεφά Καράχασαν, μιλώντας στην «Κ», επισημαίνει τα όσα δήλωσε ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου αμέσως μετά τη συνάντησή του με την κ. Λουτ: «Αναφέρθηκε σε έναν διάλογο, στον οποίο όλοι θα μπορούσαν να συνομιλήσουν με όλους».

Αυτό είναι ένα σημαντικό μήνυμα», επισημαίνει ο δημοσιογράφος χωρίς, ωστόσο, να ερμηνεύει μέσα σε ποια πλαίσια θα γίνει ο ανοικτός αυτός διάλογος. Την ίδια ώρα, τα δικά του μηνύματα στέλνει και ο «βουλευτής» Αμμοχώστου του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ), Ασίμ Ακάνσοϊ. «Θεωρώ ότι δεν έχουν γίνει κατανοητά τα μηνύματα του κ. Γκουτιέρες προς τους Τ/κ και Ε/κ και ότι το νησί παρασέρνεται σε ένα μεγάλο αδιέξοδο, λόγω της περιπέτειας του παγκόσμιου κεφαλαίου στο πεδίο του φυσικού αερίου και την επιρροή των εγγυητριών δυνάμεων» τονίζει και προσθέτει ότι κατά την άποψή του ο Νίκος Αναστασιάδης έχει «δηλητριαστεί» από το φυσικό αέριο.

«Το φυσικό αέριο προκάλεσε μια τεχνητή ευχαρίστηση και συνεπώς μια μεγάλη, ανεπανόρθωτη ζημιά», επισημαίνει.

Τον δικό του ρόλο παίζει ο παράγων χρόνος

Όσο κι αν η Λευκωσία επιθυμεί η συζήτηση για τα ενεργειακά να μην μπλεχτεί με το Κυπριακό, αυτός είναι ο παράγοντας πάνω στον οποίο θα μπορούσε να κερδίσει χρόνο η ε/κ πλευρά και παράλληλα να αλλάξει τις δυναμικές της διαπραγματεύσεων. Πολιτικές πηγές λένε πως ίσως θα μπορούσαν να είναι η καλύτερη στρατηγική εκ μέρους του Προέδρου Αναστασιάδη, δηλαδή να κερδίσει χρόνο, ώστε, να μάθει τα αποτελέσματα της πρώτης γεώτρησης της ExxonMobil και να καθίσει με ένα ισχυρό χαρτί στο τραπέζι της διαπραγματεύσεων. Σε περίπτωση, βέβαια, που αυτά είναι τόσο θετικά όσο κυκλοφορεί στο παρασκήνιο ότι είναι. Ωστόσο, το να κερδίσει κανείς χρόνο με την κ. Λουτ στη διαδικασία, δεν θεωρείται εφικτό αυτή την ώρα. Η διπλωμάτης, λένε άνθρωποι με γνώση του παρασκήνιου, αφενός δεν λέει πολλά, αφετέρου θέλει να δει αποτελέσματα. «Εξού και έβαλε η ίδια χρονοδιάγραμμα στον εαυτό της αναφορικά με τη συμφωνία ανάμεσα στις πλευρές έως το τέλος του χρόνου πάνω στους όρους αναφοράς», τονίζεται. Και μέσα σε αυτό το πλαίσιο φέρεται να έχει πει και στον Πρόεδρο Αναστασιάδη πως κατανοεί τη βούληση για επανέναρξη συνομιλιών από εκεί που σταμάτησαν στο Κραν Μοντάνα, αλλά ότι θέλει και δέσμευση πως η διαδικασία εντός και πάλι χρονοδιαγράμματος (που θεωρείται δεδομένο πως θα βάλει) θα φτάσει ως το τέλος. Προκύπτει έτσι το ερώτημα πώς θα μπορούσε να δεσμευτεί σε κάτι τέτοιο ο Πρόεδρος Αναστασιάδης εφόσον και διάσκεψη να λάβει χώρα αν δεν μετακινήσει η Τουρκία από τις θέσεις της για ασφάλεια-εγγυήσεις, τότε θα αναγκαστεί η Κυπριακή Δημοκρατία να υποχωρήσει κάτι που δεν υπάρχει σε καμία των περιπτώσεων

«Είναι έτοιμες να μετατρέψουν σε στρατηγική συμφωνία το Πλαίσιο Γκουτιέρες, το οποίο φέρει την ημερομηνία της 30ής Ιουνίου; Ναι ή όχι;» είναι το ερώτημα του Ασίμ Ακάνσοϊ.

ως σκέψη αυτή την ώρα. Εξού και οι εντός Κύπρου συνομιλίες μετά από εξέταση των όρων αναφοράς για τη συμφωνία σε αυτούς, θεωρούνται από πηγές η καλύτερη διέξοδος.

Τ/κ ερωτήματα

Επιστρέφοντας στα λεγόμενα Ακάνσοϊ, ο ίδιος υποστηρίζει ωστόσο πως στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις, υπάρχουν βασικά ερωτήματα.

- Οι δύο πλευρές παραμένουν προσκολλημένες στις παραμέτρους του ΟΗΕ και έτοιμες ν' αποδεχθούν τον οδικό χάρτη που ενδέχεται να προτείνει η κ. Λουτ; Συμφωνούν στις συγχλίσεις που επιτεύχθηκαν μέχρι σήμερα;
- Είναι έτοιμες να μετατρέψουν σε στρατηγική συμφωνία το Πλαί-

σιο Γκουτιέρες, το οποίο φέρει την ημερομηνία της 30ής Ιουνίου; Ναι ή όχι;

«Η Τ/κ ηγεσία είναι έτοιμη να απαντήσει με θετικό τρόπο αυτά τα τέσσερα ερωτήματα. Πρόκειται για ένα τεστ πίστης και αποφασιστικότητας. Τη συγκεκριμένη στάση στο (προαναφερόμενο) αδιέξοδο», απαντά ο ίδιος και στέλνει το μήνυμα ότι «η Κύπρος εισήλθε σε ένα νέο ιστορικό σταυροδρόμο. Πρέπει να αναλύσουμε με σωστό τρόπο αυτήν την εξέλιξη και να λάβουμε τις ορθές αποφάσεις. Χρειαζόμαστε αυτό για ένα κράτος που θα βασίζεται στην κοινή διοίκηση και στον συνεταιρισμό. Οδεύουμε προς το σημείο που τα λόγια θα είναι περιττά. Αύριο θα είναι πολύ αργά».

Οι άλλες αιτίες πίεσης

Πέραν των προαναφερθέντων και νοουμένου πως το Κυπριακό είναι και γεωστρατηγικό υπάρχουν συγκεκριμένοι παράγοντες που δυσκολεύουν τη διαδικασία. Η πρόσφατη παρέμβαση της Ρωσίας στο ζήτημα NATO στην Κύπρο, αφενός λένε πηγές ήταν άκομψη αφετέρου αποδεικτική της στάσης που κρατά στο παρασκήνιο η χώρα αναφορικά με τη λύση του Κυπριακού. Διπλωματικές πηγές υποστηρίζουν πως η Ρωσία δεν έχει αλλάξει ρόνα τώρα στάση στο Κυπριακό και επί της ουσίας δεν στέκει ακριβώς στην επίσημη γραμμή της χώρας που είναι εκείνη των ισών αποστάσεων ανάμεσα στις πλευρές.

Το ρωσικό στοιχείο στην Κύπρο, ωστόσο, το τελευταίο διάστημα και μέσα στο πλαίσιο άλλης συζήτησης που αφορά την οικονομία, βάλλεται από τις κινήσεις, οι οποίες γίνονται μέσω της Κεντρικής Τράπεζας. Νωρίτερα είδαν το φως της δημοσιότητας και γεννητικές κινήσεις απορωσποίησης της Κύπρου, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένα πλέγμα στο οποίο και αντέδρασε τελικά άκομψη η Ρωσία αλλά σε καίριο χρονικό σημείο για το Κυπριακό. Υπάρχει όμως και η εκ Τουρκίας ανάγνωση για το ζήτημα, η οποία συνδέεται και με τα όσα πρόσφατα είπε ο Άντρος Κυπριανού στην Άγκυρα. Ο Τούρκος δημοσιογράφος Σεφά Καράχασαν, ο οποίος παρακολουθεί τις εξελίξεις στο Κυπριακό από την οπτική γωνία της Άγκυρας τόνισε ότι «Άντρος Κυπριανού κατανοεί ότι η τροπή των εξελίξεων είναι επικίνδυνη. Και η Ρωσία προέβη σε προειδοποιητικό χαρακτήρα δήλωση για την Κύπρο. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ξεκάθαρα ότι βήματα που θα πραγματοποιηθούν με την υποστήριξη των ΗΠΑ και του Ισραήλ θα πλήξουν όχι μονάχα την ηγεσία του Νίκου Αναστασιάδη

Διπλωμάτες λένε πως η πρόοδος στο Κυπριακό θα συμπέσει με το μέλλον της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, το καλοκαίρι του 2019.

αλλά τον ίδιον τον ε/κ λαό. Σε αυτήν την περίπτωση η κερδισμένη πλευρά θα είναι η Ρωσία και η Τουρκία».

Η ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Το τι αναμένεται να συμβεί με τη δύναμη της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στο νησί θα διαφανεί τους επόμενους μήνες, αλλά η πίεση αυξάνεται και τα μηνύματα έχουν περάσει ήδη στην ε/κ πλευρά. Η δύναμη είναι από τις παλαιότερες στον κόσμο και πλέον η διασύνδεση που γίνεται αφορά την παρουσία της στην Κύπρο με την πρόοδο στο Κυπριακό. Να διαφανεί δηλαδή, όπως λένε οι πληροφορίες, πως όντως καταγράφεται κινητικότητα ώστε σε επόμενο στάδιο, όχι του Ιανουαρίου οπότε και δεν φαίνονται αλλαγές αλλά μέσα στο καλοκαίρι του 2019, η κατάληξη των συνομιλιών και η ανάδυση λύσης στο Κυπριακό να συμπέσει με το θέμα της ΟΥΝΦΙ-

ΚΥΠ στην Κύπρο. Έτσι ένα ερώτημα που γεννάται είναι το τι μέλει γενέσθαι με τη δύναμη αν δεν υπάρξει κατάληξη στο Κυπριακό.

Αυτό δεν μπορεί να απαντηθεί μετά βεβαιότητας, αλλά είναι σημαντικό ότι στα Κατεχόμενα έγιναν κινήσεις που αφορούν την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, με τελευταίο παράδειγμα τα συμβαίνοντα στη Λένεα. Από ε/κ πλευράς η παρεμπόδιση των αγροτών είχε ως κινητήριο μοχλό τον Κουντρέτ Οζερού σε μια προσπάθεια όπως τονίζεται αποσταθεροποίησης και αλλαγής του στάτους κβο με τη δημιουργία γκρίζων ζωνών. Η πίεση αυτή, χωρίς φυσικά να προεξοφλεί ότι θα λάβουν χώρα και άλλα γεγονότα, αναμένεται ν' αυξηθεί όταν θα ανοίξει και πάλι η συζήτηση για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ αρχής γενομένης τον ερχόμενο Ιανουάριο αλλά με άξονα το καλοκαίρι.

Το modus operandi του Κυπριακού στα χέρια της

Η Τζέιν Λουτ, από την οποία αναμένουν οι πλευρές το πώς θα προχωρήσουν, έχει δει και ακούσει πάρα πολλά στην καριέρα της

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Από τον Μάιο οπότε και ανακοινώθηκε ότι η Τζέιλ Λουτ θα είναι η απεσταλμένη του γ.γ. των Η.Ε. για το Κυπριακό, πολιτικοί και αξιωματούχοι στην Κύπρο αλλά και στο εξωτερικό είχαν ένα σκοπό. Να «διαβάσουν» πίσω από το όνομα και το καθόλα εντυπωσιακό βιογραφικό ώστε να προσπαθήσουν ν' αποκρυσταλλώσουν τη στάση την οποία θα κρατούσε η διπλωμάτης. Ο σκοπός αυτός ελαχίστως επιτεύχθηκε εφόσον πολύ σύντομα έγινε κατανοητό πως δεν είχαμε να κάνουμε με έναν ακόμη τεχνοκράτη που δύναται να διαβλέπει ακόμη και ευθυγράμμιση των πλανητών προκειμένου να λυθεί το Κυπριακό. Το άκρως αντίθετο. Το ότι μέχρι στιγμής κανείς στη δημόσια σφαίρα της Κύπρου δεν γνωρίζει το χρώμα της φωνής της, πόσο μάλλον τις σκέψεις της για την πορεία του εθνικού θέματος, είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου.

Η διαφορετική

Παράλληλα με τα πλαίσια συζητήσεων για εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό, κινούνται και τα στατιστικά που συνοδεύουν το εθνικό θέμα. Ο Έσπεν Μπαρθ Αϊντε ήταν ο 27ος απεσταλμένος των Η.Ε., σε μια μακρά λίστα ονομάτων που άλλοτε αποδείχθηκε ελπιδοφόρα, άλλ-

Εσωστρεφής, σοβαρή και με γνώσεις είναι τα τρία βασικά χαρακτηριστικά που τη διέπουν και διαπερνούν προεδρικό, κυβέρνηση και πολιτικά κόμματα.

λοτε προκάλεσε εντάσεις και άλλοτε αδιαφορία. Κι από διπλωματικές πλευράς να προχωρήσει κανείς στην ανάγνωση του Κυπριακού, είναι κοινό μυστικό η ατάκα ανάμεσα στους πρέσβεις στη Λευκωσία, πως πιθανότατα (κάτι που ίσχυσε απόλυτα στα 44 χρόνια που πέρασαν) ο επόμενος πρέσβης θα είναι εκείνος που θα βιώσει τη λύση του Κυπριακού. Η Τζέιν Λουτ επέρχεται ως η 28η απεσταλμένη, ακόμη και οι παλαιότεροι όμως του Κυπριακού δυσκολεύονται να θυμηθούν ανάλογη περίπτωση διπλωμάτη. Το ίδιο και πρέσβεις οι οποίοι ήδη ήξεραν το ποιόν της κ. Λουτ. Εσωστρεφής, σοβαρή και με γνώσεις είναι τα τρία βασικά χαρακτηριστικά που τη διέπουν και διαπερνούν αξιωματούχους από το Προεδρικό και την κυβέρνηση μέχρι τα πολιτικά κόμματα σε μια σπάνια σύμπτωση απόψεων μεταξύ πολιτικών όντων. «Είναι διαφορετική, αυτό

είναι το πλέον βέβαιο. Δεν είναι τυχαίο πως ενώ έχει λάβει χώρα αριθμός συναντήσεων ανάμεσα στις πλευρές, δεν έχει διαρρεύσει το παραμικρό. Είναι σφίγγα», είπε στην εφημερίδα αρμόδια πηγή.

Βαρύ βιογραφικό

Το βιογραφικό της είναι σημαντικό, γιατί με λίγα λόγια σε αυτό δεσπόζουν θέσεις-κλειδιά με την ίδια επικεφαλής, στο πλαίσιο της αμερικανικής διοικητικής και στρατιωτικής μηχανής. Αναφέρουμε ενδεικτικά μόνο ότι υπηρέτησε ως βοηθός υπουργός Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ από το 2009 έως το 2013, επί Ομπάμα, ενώ έφτασε να γίνει γνωστή στην Κύπρο όταν ο γ.γ. των Η.Ε. Αντόνιο Γκουτιέρρες της έδωσε ρόλο στο Κυπριακό, καθώς κρατούσε η κ. Λουτ τη θέση του βοηθού γ.γ. στη Στήριξη της Ειρηνευτικής και πιο πριν αυτή του βοηθού γ.γ. ΟΗΕ για τις Ειρηνευτικές Αποστολές. Από το 1991 έως το 1994 είχε τη διεύθυνση του γραφείου Ευρωπαϊκών Σχέσεων στο Συμβούλιο Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ, με τη συμμετοχή σε διάφορα Σώματα που είτε πρόκειται στον στρατό είτε στο λεγόμενο cyber security να αλληλεπικαλύπτονται η μία την άλλη. Η δε επαφή της με την τεχνολογία, το διαδικτυο και την ασφάλεια σε αυτό είναι και ο λόγος που έγινε ευρύτερα γνωστή σε ευρωπαϊκές πρ-

Υπήρξε δε και θαυμάστρια των Google glasses, από τους λίγους ίσως ανά το παγκόσμιο εφόσον μιλάμε για ένα προϊόν που δεν δούλεψε αγοραστικά.

τεύουσες. Όπως και το ότι πρεσβεύει γύρω από το ζήτημα. Κατά τη διάρκεια ομιλίας της στην Αμερικανική Ακαδημία του Βερολίνου, προέβη σε μια προφητεία θα έλεγε κανείς, η οποία συζητήθηκε έντονα. «Το ίντερνετ είναι τώρα ανοικτό. Ίσως να μην παραμείνει για πάντα έτσι», είπε, δίνοντας το περιγραμμά της ασφάλειας που απαιτείται και που αυτή δεν αποτελεί φυσικό δικαίωμα του κράτους το οποίο έχει με τη σειρά του την ευθύνη της ασφάλειας των πολιτών. Η κ. Λουτ, μητέρα τριών παιδιών, κόρη της Αντέλ και του Τζον Φράνσις Χολ, είναι κάτοχος διδακτορικού από το Stanford και μεταδιδακτορικού από το Georgetown, σύζυγος του αντισυνταγματάρχη Ντάγκλας Λουτ (ο οποίος όντας στρατιωτικός υπήρξε σύμβουλος του Προέδρου των ΗΠΑ Τζορτζ Μπους το 2007 για το Ιράκ και το Αφγανιστάν, ενώ έχει υπηρετήσει και ως μόνιμος αντιπρόσωπος της

Αμερικής στο ΝΑΤΟ) και σίγουρα δεν είναι ο απεσταλμένος που έχουμε συνηθίσει.

Τα google glasses

Στο πρακτικό σκέλος της έφρασης στην τεχνολογία, πέραν δηλαδή των θεωριών και των διαπιστώσεων προς την αύξηση της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, έχει και εκείνη ανησυχίες καθαρόαιμου πελάτη. Αποτυπώνεται έτσι η κλήση της αυτή στις συσκευές οι οποίες τη συνοδεύουν σε κάθε ταξίδι, άσχετο αν τις φορές που έχει κάνει την εμφάνισή της στο προεδρικό της Λευκωσίας, οι εμφανίσεις αυτές συνοδεύονται από φακέλους και χαρτιά στα χέρια της. Αυτά σύμφωνα με πληροφορίες, αποτελούν μέρος της «ύλης» του Κυπριακού που της παραδόθηκε και πάνω στην οποία δουλεύει χειρόγραφα, πριν τα περάσει στον υπολογιστή. Στον έναν από τους δύο που φέρει μαζί της

σε κάθε ταξίδι, μαζί με τρεις φορητές, το ίpod της και τα δύο κινητά τηλέφωνα. Υπήρξε δε και θαυμάστρια των Google glasses, από τους λίγους ίσως ανά το παγκόσμιο εφόσον μιλάμε για ένα προϊόν που δεν δούλεψε αγοραστικά. Ωστόσο η επικοινωνία της δεν εξαντλείται απλώς στον τεχνολογικό της εξοπλισμό. Εμπεριέχεται και στο χαρακτήρα της το χάρισμα, το οποίο εξωτερικεύεται με αέναντες κινήσεις των χεριών της την ώρα που απευθύνεται σε κόσμο. Η παραστατικότητα των κινήσεων αυτών, της δίνουν μια αίσθηση εμπέδωσης στον συνομιλητή, πως όσα λέει ισχύουν και πως αν μη τι άλλο ξέρει ποιο είναι το αντικείμενό της. Δεν διατηρεί ωστόσο λογαριασμό ούτε σε facebook ούτε σε Twitter, αλλά αρέσκειται στην digital ανάγνωση των εφημερίδων και όχι στο χαρτί, εξού και είναι κυρίως αυτές οι εμφανιμογές στις οποίες περνά χρόνο.

Θες τα τελευταία σου λόγια να είναι σε sms;

ΤΙΣ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ
ΤΙΜΟΝΙ
ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ
-ΣΚΕΨΟΥ-

Με την αμέριστη στήριξη

50
ΧΡΟΝΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

Ο ΑΛΕΚΟΣ ΜΑΡΚΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Χωρίς συνταύτιση του ΑΚΕΛ με τη λύση το σχέδιο δεν περνάει

Μόνο με κορύφωση της διαπραγμάτευσης η Τουρκία θα υποχρεωθεί να απαντήσει στα θέματα ασφάλειας

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Είναι η Τουρκία που κερδίζει με τον χρόνο και όχι εμείς. Θα έπρεπε να θέλουμε μια διαπραγμάτευση που να μπορεί να φτάσει στο αποκορύφωμά της, θέτοντας το τελικό ερώτημα στην Τουρκία, αν θα αποσύρει ή όχι τα στρατεύματα εισβολής, με ποιο τρόπο και πώς» λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Αλέκος Μαρκίδης. Μιλάει για τη ρήξη με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, αφήνοντας να εννοηθεί πως ο ρόλος της διαπραγματευτικής ομάδας είναι διακοσμητικός, ενώ εκφράζει τη διαφωνία του για τη ΝΑΤΟϊκή εμπλοκή στη λύση αλλά και το πόσο πιστεύει πραγματικά στην αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Σε ό,τι έχει να κάνει με τις καταγγελίες του Προέδρου ότι ο ίδιος έριξε τον Γλαύκο Κληρίδη υπενθυμίζει ότι το 2003 είναι ο Νίκος Αναστασιάδης που στήριξε μέχρι το παρά πέντε τον Γιαννάκη Ομήρου.

–**Αποχωρήσατε από τη διαπραγματευτική ομάδα από το 2016. Έγινα όντως προσπάθεια από τον Πρόεδρο να σας επαναφέρει;**

–Υπήρξε, αν μπορώ να το αποκαλέσω, μια προσπάθεια εκ μέρους του Προέδρου να επανέλθω πίσω στην ομάδα. Αυτό έγινε υπό μορφή προφορικής πρόσκλησης από γραμματέα σε γραμματέα και επακολούθησε και μία υπενθύμιση με ηλεκτρονικό μήνυμα από τον κ. Παντελίδη. Όμως, κατά τη γνώμη μου, αν επιθυμεί ο Πρόεδρος να γίνει κάποιος μέλος μιας τέτοιας ομάδας, χρειάζεται μία προσυνεννόηση κατά πόσο δέχεται ή όχι και κάτω από ποιους όρους δέχεται.

–**Κάποιοι διαφωνούν με την άρνησή σας να παρευρεθείτε, καθώς, όπως λένε, θα μπορούσατε να αποτελέσετε ανάχωμα προ-**

Ο Αναστασιάδης τηρεί μαζί μου τη στάση που τήρησε το 2003, ενώ πολλοί ξεχνούν ότι στήριξε μέχρι και το παραπάνω υποψηφιότητα Ομήρου, λέει ο κ. Μαρκίδης.

στά στα όσα ακούγονται περί λύσης εκτός πλαισίου της ΔΔΟ...

–Σημαίνει πως δεν ξέρουν πώς λειτουργεί η συγκεκριμένη ομάδα και τι συγκεκριμένες διασυνδέσεις διατηρεί με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

–**Πώς λειτουργεί δηλαδή η συγκεκριμένη ομάδα;**

–Το να είσαι μέλος μιας ομάδας που αποτελείται από άλλα 15 περίπου μέλη με το καθένα να έχει τη δική του φιλοσοφία και πολιτική άποψη για το κυπριακό πρόβλημα καταδεικνύει πως δεν μπορείς να επηρεάσεις πολλά πράγματα. Εκείνο που μπορεί να έχει μία χρησιμότητα είναι η ευθεία επαφή με τον Πρόεδρο, πρόσωπο με πρόσω-

“

Συμφωνώ απόλυτα με το να μειωθούν από την ομοσπονδία τα πολυμελή όργανα, ωστόσο, ποιος φέρτωσε τόσο το κεντρικό κράτος; Ήταν με επιμονή του διαπραγματευτή του κ. Αναστασιάδη.

πο, προκειμένου να του εξηγηθούν απόψεις με λεπτομέρεια και ταυτόχρονα να ακούσεις κι εσύ τις δικές του απόψεις που μπορεί να μην αποκαλύπτονται όλες προς τα έξω με τις δηλώσεις που κάνει, διότι οπωσδήποτε η θέση του είναι πολύ λεπτή και δεν μπορεί να αποκαλύπτει όλα όσα έχει υπόψη του.

–**Δεν θα μπορούσατε να του τα πείτε στη διαπραγματευτική ομάδα;**

–Συνεκλήθη αυτή η ομάδα υποστήριξης του Προέδρου στις διαπραγματεύσεις, την ενημέρωσε ο Πρόεδρος, αλλά η ομάδα ασφαλώς δεν εξέφρασε γνώμες, εξ όσων προέκυψε από δηλώσεις της κας Μαρκουλά, και μία ώρα αργότερα ο

κυβερνητικός εκπρόσωπος είπε ότι έχουν κλειδώσει οι θέσεις μας προς στην κα Λουτ για το θέμα των όρων αναφοράς. Ασφαλώς δεν κλειδώσαν λόγω της ομάδας και της σύσκεψης.

–**Συνηπώς είναι διακοσμητικός ο ρόλος;**

–Είχαμε δηλώσεις του Βικτώρα Παπαδόπουλου, ο οποίος είπε πως ο ρόλος αυτής της ομάδας δεν είναι πολιτικός, αλλά τεχνοκρατικός. Πρώτη φορά άκουσα ότι θεωρούν στο Προεδρικό την ομάδα τεχνοκρατική και εγώ τεχνοκράτης δεν είμαι.

–**Έχετε επιχειρήσει να μιλήσετε με τον Πρόεδρο προσωπικά;**

–Όχι.

–**Για ποιο λόγο;**

Δεν πιστεύω πως ο Πρόεδρος φλερτάρει με δύο κράτη

–**Συζητείται λύση δύο κρατών και συνομοσπονδίας; Γνωρίζετε κάτι;**

–Δεν θέλω να πιστέψω και δεν πιστεύω ότι ο Πρόεδρος φλερτάρει με λύσεις δύο κρατών, αυτή τη στιγμή που μιλούμε, αλλά δεν ξέρω τι συνέβη στην πρόσφατη συνάντησή που είχε με τον κ. Τσαβούσογλου. Από τα λεχθέντα, ο Τσαβούσογλου μιλούσε και για συνομοσπονδία και για λύση δύο κρατών και ο Πρόεδρος έβαλε το θέμα της αποκεντρωμένης ομοσπονδίας σε αυτή τη συνομιλία. Αυτή η αντίδραση δεν ήταν αρκετά αποφασιστική όσον αφορά τον αποκλεισμό της οποιασδήποτε άλλης λύσης πέραν της ΔΔΟ. Δεν ήταν δηλαδή έντονη η απόρριψη προς τον κ. Τσαβούσογλου, αλλά δεν μπορώ να βγάλω συμπεράσματα από διαδόσεις που έγιναν εκ των υστέρων και από τον ένα και από τον άλλο. Ο ίδιος εις απάντηση των όσων απαραιτήτων είπε ο κ. Τσαβούσογλου ανέφερε πως μίλησε για αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Ήταν απάν-

τηση στιγμιαία έμπνευσης;

–**Εσείς τι εκτιμάτε;**

–Το θέμα της αποκεντρωμένης ομοσπονδίας πετάχτηκε μέσα στον κυκεώνα της πολιτικής κατά τρόπο αρκετά αμελέτητο, όπως αποδεικνύεται εκ των υστέρων. Εγώ για παράδειγμα συμφωνώ με την αποκεντρωμένη ομοσπονδία εάν με αυτή εννοούμε πως στο κεντρικό κράτος μείνουν όσες εξουσίες είναι απαραίτητες για την ενότητα του ομοσπονδιακού κράτους και όλες οι άλλες αρμοδιότητες αφεθούν στις συνιστώσες πολιτείες. Αλλά δεν κατάλαβα ποιες εξουσίες θέλει ο Πρόεδρος να μεταφερθούν, λέγοντας αποκεντρωμένη ομοσπονδία, καθώς δεν έβαλε τελεία στο θέμα αλλά είπε πως θέλει να ακούσει απόψεις. Συμφωνώ απόλυτα με το να μειωθούν από την ομοσπονδία τα πολυμελή όργανα, δηλαδή οι επιτροπές και τα επιτροπεία, με τα οποία την έχουμε φορτώσει, ωστόσο ποιος φέρτωσε τόσο το κεντρικό κράτος; Ήταν με επιμονή του διαπραγματευτή του

κ. Αναστασιάδη. Όταν ήρθε στο φως κάτι συγκεκριμένο ρώτησα τον κ. Μαυρογιάννη για ποιο λόγο η εν λόγω αρμοδιότητα να πάει στο κέντρο και η απάντησή του ήταν πως ήταν εντολές του Προέδρου.

–**Αρα ήταν επικρινονακτικό τέχνασμα για να κερδίσουμε χρόνο;**

–Μα ποιος κερδίζει με τον χρόνο; Είναι η Τουρκία που κερδίζει με τον χρόνο και όχι εμείς. Θα έπρεπε να θέλουμε μια διαπραγμάτευση που να μπορεί να φτάσει στο αποκορύφωμά της, θέτοντας το τελικό ερώτημα στην Τουρκία, αν θα αποσύρει ή όχι τα στρατεύματα εισβολής, με ποιο τρόπο και πώς. Αν δεν αναγκαστεί η Τουρκία να δώσει μία συγκεκριμένη απάντηση σε ένα τέτοιο ερώτημα, βάζοντας κάτω δικαιολογίες του τύπου ότι στην Κύπρο δεν τα βρήκαμε ακόμα και ότι έχουμε ακόμα να συζητήσουμε θέματα εδαφικού, αποκεντρωμένων ομοσπονδίας κτλ., τότε θα έχουμε νέα διαφυγή της Τουρκίας από το κρίσιμο δίλημμα που πάει πάνω της. Διότι αν θα κα-

ταρρεύσει και η νέα προσπάθεια λύσης του Κυπριακού πρέπει να καταρρεύσει επί θεμάτων που έχουμε εμείς 200% δικαίο, όπως το αν και πότε θα φύγουν τα στρατεύματα εισβολής.

–**Σύμφωνα με τον Πρόεδρο εμείς είχαμε δικαίο στο Κραν Μοντάνα με την αδιαλλαξία της Τουρκίας να ευθύνεται για το ναυάγιο. Έχετε άλλη εκτίμηση;**

–Όχι, δεν έχω καμία άλλη εκτίμηση. Δεν έχει κανένας λόγο να αμφισβητεί αυτά που λέει ο Πρόεδρος όσον αφορά το ναυάγιο των συνομιλιών στον Κραν Μοντάνα, αλλά αυτά που λέει ο Πρόεδρος δεν έγιναν πιστευτά είτε στον ΟΗΕ είτε στην Κομισιόν, άρα υπάρχει ένα έλλειμμα αξιοπιστίας από την πλευρά μας. Αυτό δεν είναι αποτυχία της πολιτικής να βρεθεί ένας αξιοπρεπής συμβιβασμός. Είναι άλλου είδους αποτυχία. Δεν είναι αποτυχία της φιλοσοφίας να βρούμε λύση στο πλαίσιο ΔΔΟ. Είναι άλλου είδους αποτυχία.

Πολιτικά λανθασμένη ταύτιση Κληρίδη και Παπαδόπουλου

–**Ο Πρόεδρος έχει πει ότι και ο Τάσος Παπαδόπουλος και ο Γλαύκος Κληρίδης που ήταν διαφορετικής σχολής δεν κατάφεραν να φτάσουν στην επίλυση του Κυπριακού εξαιτίας της αδιαλλαξίας της Τουρκίας. Ίσως τελικά να μην εναπομένει καθόλου σε μας;**

–Είχε γίνει δημοψήφισμα το 2004. Ο Νίκος Αναστασιάδης ήταν υπέρ του σχεδίου Ανάν, η ελληνική κοινότητα είπε όχι, η τουρκική κοινότητα ναι, η Τουρκία είπε ναι, όπως και η Ελλάδα. Πώς αποδεικνύεται ότι η προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού προσέκρουσε στην Τουρκία όταν όλη η προσπάθεια του κ. Κληρίδη κατέληξε στο σχέδιο Ανάν 1, 2, 2, 5, στο Σχέδιο Ανάν 3 επί Τάσους Παπαδόπουλου και το Σχέδιο Ανάν 5 το οποίο ο κ. Παπαδόπουλος μας είπε στο διάγγελμα του ότι είναι καλύτερο από το Σχέδιο Ανάν 3, αλλά πάλι δεν μας κάνει, ενώ η Τουρκία και οι Τουρκοκύπριοι είπαν πως τους κάνει.

–**Θεωρείτε άδικο τη συνταύτιση Τάσους Παπαδόπουλου – Γλαύκου Κληρίδη από τον Πρόεδρο;**

–Δεν θα χρησιμοποιούσω το επίθετο άδικο. Δεν είναι πολιτικά ορθό. Πως με αυτή τη διαδικασία που έγινε τότε και διήρκεσε τρία χρόνια μπορεί να αποδειχθεί η τουρκική αδιαλλαξία; Και πώς μπορεί να λεχθεί ότι απέτυχε ο Γλ. Κληρίδης;

–**Θεωρείτε άδικο τη συνταύτιση Τάσους Παπαδόπουλου – Γλαύκου Κληρίδη από τον Πρόεδρο;**

–Δεν θα χρησιμοποιούσω το επίθετο άδικο. Δεν είναι πολιτικά ορθό.

–**Γιατί;**

–Απέτυχε και ο ένας απέτυχε και ο άλλος σύμφωνα με τον Πρόεδρο και άρα δεν λύνεται το Κυπριακό; Φταίει η τουρκική αδιαλλαξία άρα δεν λύνουμε το Κυπριακό; Έχει διαζευκτική οδό από τις συνομιλίες; Ακούσατε κάτι τέτοιο;

–Ούτε εκείνος ούτε εγώ. Όσα εισπυγύμουν τα έχω γράψει και πιστεύω πως τα έχει διαβάσει.

–**Κάποιοι θεωρούν πως εσείς θα μπορούσατε να τον επηρεάσετε.**

–Υπερεκτιμούν τις δυνάμεις μου και τις ικανότητές μου να επηρεάσω τον Πρόεδρο. Ο Πρόεδρος άλλαξε μία ρητορική σε σχέση με το κυπριακό πρόβλημα από το 2016. Όταν αλλάζεις ρητορική κάποιος σκοπό έχεις. Πιθανό να αλλάξεις θέση ουσίας. Από τότε απευθύνεται στην κοινή γνώμη με έναν τρόπο διαφορετικό, τον οποίο εγώ αντελήφθη και ο οποίος εντάθη μετά το Κραν Μοντάνα και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα.

–**Στο Προεδρικό, πάντως, εκφράζουν την ενόχλησή τους, γιατί ενώ ο Πρόεδρος σας κάλεσε να παρευρεθείτε στο Κραν Μοντάνα και συνηπώς να πείτε την άποψή σας, εσείς αρνηθήκατε.**

–Δεν μου είπε για το Κραν Μοντάνα είναι για το Μον Πελεράν. Αυτή είναι άλλη ιστορία...

–**Έχει όμως σημασία...**

–Σημασία έχει αν μπορεί κάποιος να επηρεάσει. Και εκείνοι που μπορούν να επηρεάσουν είναι εκείνοι που μπαίνουν μέσα στην πραγματική διαπραγμάτευση, όπως εκείνοι που μπήκαν στο δειπνο του Κραν Μοντάνα. Όσοι ήταν έξω από το δειπνο επηρέαζαν τόσο όσο κι αν ήταν στην Κύπρο και αυτές οι διαδόσεις θα ήταν καλό να σταματήσουν.

–**Συνηπώς δεν επηρέασαν;**

–Έκαναν κάτι όλοι όσοι ήταν έξω συμπεριλαμβανομένου του Εθνικού Συμβουλίου; Αφού είχε Εθνικό Συμβούλιο μαζί του, από μένα τι ήθελε; Απλώς τώρα λένε ότι με κάλεσαν στο Κραν Μοντάνα και αρνήθηκα. Κάτι τέτοιο δεν έγινε και δεν έχει σημασία με το αν πολιτικά υπάρχει ορθός χειρισμός ή όχι.

Οι ενέργειες Αναστασιάδη δεν θα γίνονταν ποτέ από τον Γλαύκο

–**Ο Αβέρωφ Νεοφύτου αναφερόμενος και σε σας είπε πως βρισκόμαστε στο πραγματικό σπίτι του Γλαύκου Κληρίδη...**

–Γι' αυτό θύμισε πάρα πολύ ο Πρόεδρος;

–**Σας ενόχλησε ότι σας φωτογράφησε ως τον άνθρωπο που έριξε τον Κληρίδη;**

–Είναι η ίδια στάση που τήρησε και μετά τις εκλογές του 2003. Ποιος φταίει που δεν βγήκε ο Γλαύκος Κληρίδης; Φταίω εγώ λέει ο Νίκος Αναστασιάδης; «Φταίει ο Μαρκίδης που έβαλε υποψηφιότητα» είναι το ρεφραϊν. Οι αριθμοί, όμως, μιλούν από μόνοι τους. Πώς θα αντιμετώπιζε ο Γλαύκος Κληρίδης τη

σύμπτυξη ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ; Ξέχασαν όλοι φαίνεται ότι μέχρι το παραπάνω ο κ. Αναστασιάδης υποστήριζε την υποψηφιότητα Γιαννάκη Ομήρου. Εγώ δεν εγκατέλειπα ποτέ την πολιτική Κληρίδη, ούτε και είπα ότι ήταν λανθασμένη.

–**Την εγκατέλειψε ο Πρόεδρος Αναστασιάδης;**

–Οι τελευταίες ενέργειες και δηλώσεις του δεν θα γίνονταν ποτέ από τον Γλαύκο Κληρίδη.

–**Με τον Αβέρωφ Νεοφύτου και με τον ΔΗΣΥ έχετε έρθει κοντά;**

–Ο Αβέρωφ Νεοφύτου έκανε ορισμένες δηλώσεις με τις οποίες συμφωνώ.

–**Πώς σχολιάζετε τα περί νατοϊκής εμπλοκής στη λύση; Είναι μία θετική εξέλιξη;**

–Το ΝΑΤΟ δεν εγγυάται μέλη του εναντίον μελών του, αυτό είναι ξεκάθαρο από δηλώσεις που έγιναν επανειλημμένα σχετικά με την πιθανότητα πολέμου μεταξύ Τουρκίας - Ελλάδας. Άλλο να κάνεις προσπάθεια να αποτρέψεις και άλλο να εγγυηθείς. Τι σημαίνει να εγγυηθείς; Πέραν όμως τούτου, δεν θα πρέπει να αγνοείται πως αν το ΑΚΕΛ δεν συνταυτιστεί με τη μορφή λύσης, τότε το σχέδιο δεν περνάει.

–**Ίσως έτσι να επιρριφθούν στο ΑΚΕΛ οι ευθύνες του αδιεξόδου...**

–Κάνουμε δηλαδή πολιτική για το «μικρομάγαζο» όπως είπε ο Πρόεδρος; Τι σημαίνει να επιρριφθούν ευθύνες; Είναι αυτό το ζητούμενο;

–**Θεωρείτε συνηπώς πως είναι πυροτέκνημα;**

–Ενα από τα λάθη των τελευταίων βδομάδων είναι αυτές οι επανειλημμένες δηλώσεις, οι οποίες διευρύνουν το χάσμα όχι μόνο μεταξύ ελληνικής και τουρκικής κοινότητας, αλλά και μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων της Κύπρου και κυρίως των δυνάμεων που με συνέπεια και σταθερότητα υποστηρίζουν τη μόνη εφικτή λύση, αυτή της ΔΔΟ.

Οι ΗΠΑ πάνε Ισραήλ για τριμερή Σύνοδο

Επισημοποιείται η συμμετοχή Αμερικανών - Τις επόμενες μέρες θα ξεκαθαρίσει η παρουσία αξιωματούχων της Ουάσινγκτον

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ενεργειακή ασφάλεια και αγωγός Φυσικού Αερίου (Φ.Α.) EastMed, θα είναι τα δύο βασικά θέματα της επικείμενης τριμερούς Συνόδου σε επίπεδο ηγετών, Κύπρου, Ελλάδας και Ισραήλ που θα πραγματοποιηθεί στις 20 Δεκεμβρίου 2018 στην Μπερ Σεβά, μια πόλη των 194 χιλιάδων κατοίκων στο νότιο Ισραήλ. Τα θέματα ενέργειας ανέκαθεν ήταν ψηλά στην ατζέντα της τριμερούς με το Ισραήλ, είναι η πρώτη φορά όμως που προβάλλονται τόσο έντονα από τα ενδιαφερόμενα κράτη και δεν είναι τυχαίο. Οι ενεργειακοί πόροι αναμένεται ότι θα βρεθούν στο επίκεντρο της τριμερούς και για ένα άλλο σημαντικό λόγο.

Η επόμενη Σύνοδος θα αποτελέσει την απαραίτητη διευκρίνιση των τριμερών συνεργασιών που έχουν οικοδομηθεί στη περιοχή, με τη συμπερίληψη και άλλων δυτικών κρατών με ισχυρά συμφέροντα στην ανατολική Μεσόγειο. Η αρχή θα γίνει με τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, οι οποίες θα αποτελέσουν το τέταρτο μέρος της τριμερούς με Ισραήλ. Η μετατροπή της τριμερούς σε τετραμερή έχει κλείσει και αυτό που απομένει είναι η επισημοποίηση. Κάτι που θα γίνει στην Μπερ Σεβά του Ισραήλ, την ερχόμενη Τετάρτη. Η παρουσία των ΗΠΑ ανακοινώθηκε στην Ουάσινγκτον μετά τη συνάντηση του Αμερικανού ΥΠΕΞ Μάικ Πομπέο και του Έλληνα αναπληρωτή ΥΠΕΞ Γιώργου Κατρούγκαλου. Στο κοινό ανακοινωθέν αναφέρεται μεταξύ άλλων πως «η Ελλάδα συζήτησε τις τριμερείς της συμπτύξεις στην ανατολική Μεσόγειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για την αύξηση της υποστήριξής τους,

Η πρώτη ερευνητική γεώτρηση στο τεμάχιο 10, από την Exxon Mobile είναι προς το τέλος της, σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν. Η ολοκλήρωσή της, χρονικά τοποθετείται αρχές Ιανουαρίου 2018.

στον τριμερή διάλογο Ελλάδας-Ισραήλ-Κύπρου, όπου έχουν προσκληθεί». Με βάση τις πληροφορίες που υπάρχουν η είσοδος των ΗΠΑ θα συμπεριλαμβάνεται στη Διακήρυξη της Συνόδου, αυτό το οποίο δεν έχει διευκρινιστεί είναι το επίπεδο εκπροσώπησης της αμερικανικής πλευράς.

Πομπέο ή Μίτσελ

Οι αρχικές πληροφορίες που υπήρχαν ήθελαν στο Ισραήλ να μεταβιναίει ειδικά για την τριμερή Σύνοδο ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο, ωστόσο, στη συνέχεια η εκεί παρουσία του αμερικανού ΥΠΕΞ συνοδεύτηκε με ερωτηματικό, ένεκα του προγράμματός του. Πηγές από την ελληνική πρωτεύουσα θέλουν τον αμερικανό βοηθό υπουργό Εξωτερικών για Ευρωπαϊκές Υποθέσεις Γουές Μίτσελ να εκπροσωπεί τις ΗΠΑ στην τριμερή Σύνοδο. Οι τελευταίες πληροφορίες που υπάρχουν λένε πως το θέμα αυτό θα ξεκαθαριζε κατά τη συνάντηση του αμερικανού ΥΠΕΞ με τον Έλληνα αναπληρωτή ΥΠΕΞ. Στην περίπτωση που δεν καταστεί εφικτή η παρουσία Πομπέο υποστηρίζεται πως στη θέση του θα μεταβεί ο

Η τριμερής Σύνοδος σε επίπεδο ηγετών Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ θα έχει στην προμετωπίδα των εργασιών της, την ενεργειακή ασφάλεια και τον αγωγό Φ.Α. EastMed. Στο Ισραήλ, όπως ανακοινώθηκε επίσημα, στην Ουάσινγκτον, έχουν προσκληθεί και οι ΗΠΑ.

Γουές Μίτσελ. Το όλο θέμα με την εκπροσώπηση των ΗΠΑ στη τριμερή του Ισραήλ αναμένεται να ξεκαθαρίσει μετά την ερχόμενη Δευτέρα. Η συμμετοχή των ΗΠΑ, στην τριμερή του Ισραήλ κλείδωσε κατά την επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Χριστοδουλίδη στις ΗΠΑ όπου, όπως ο ίδιος δήλωσε μετέφερε συγκεκριμένο μήνυμα-πρόταση έπειτα από συνεννόηση με άλλα κράτη των τριμερών σχηματισμών στην ανατολική Μεσόγειο. Ο κ. Χριστοδουλίδης είπε, επίσης, πως η συμμετοχή των ΗΠΑ στην τριμερή αναμένεται να είναι σε ad hoc βάση, μέσα στο πλαίσιο

προώθησης θετικών ατζέντας επί συγκεκριμένων θεματολογιών, όπως η ασφάλεια.

EastMed

Πέρα από τη συμπερίληψη των ΗΠΑ, η επόμενη τριμερής του Ισραήλ αποκτά ιδιαίτερη αξία και για έναν επιπλέον λόγο. Πραγματοποιείται μερικές μέρες πριν οι τρεις χώρες υπογράψουν μια σημαντική συμφωνία που έχει με τις ενεργειακές υποδομές της ανατολικής Μεσογείου. Εν μέσω του θορύβου που έχει προκληθεί από τις αντικρουόμενες απόψεις, για το κατά πόσο είναι υλοποιήσιμο το

έργο, Νίκος Αναστασιάδης, Αλέξης Τσίπρας και Βενιαμίν Νετανιάχου θα ασχοληθούν επισταμένα με τον αγωγό Φ.Α. EastMed, του φιλόδοξου ενεργειακού έργου που θα μεταφέρει ένα σημαντικό μέρος των κοιτασμάτων της περιοχής, στις ευρωπαϊκές αγορές. Ο αγωγός Φ.Α. τυγχάνει ισχυρής υποστήριξης από τον Ισραηλινό πρωθυπουργό ως μια ασφαλής διέξοδος των κοιτασμάτων της περιοχής προς την Ευρώπη. Στο Ισραήλ οι τρεις ηγέτες θα αναδείξουν ακόμα περισσότερο τη στρατηγική και εμπορική σημασία του έργου, που θα έλθει για τη συμπλήρωση τις υπόλοιπες επι-

λογές που υπάρχουν με τους ενεργειακούς διαδρόμους της περιοχής. Οι ενστάσεις που υπάρχουν από τεχνοκρατικής πλευράς δεν φαίνεται να περνούν απαρατήρητες, ωστόσο, αυτό το οποίο υποστηρίζεται εντόνως είναι πως η πολιτική διάσταση που δίνεται στο συγκεκριμένο έργο, είναι καθοριστικής σημασίας για την τύχη του.

Σε τεχνοκρατικό επίπεδο ο EastMed χαρακτηρίζεται, περισσότερο πολιτικό έργο και λιγότερο εμπορικό κάτι που απορρίπτουν πηγές στη Λευκωσία. Παρά την πολιτική στήριξη που δίδεται οι ενστάσεις που υπάρχουν δεν μειώνονται, κάτι που διαφάνηκε στο 6ο Frankfurt Gas Forum.

Γενάρη η ExxonMobil

Η παρουσία των ΗΠΑ στην τριμερή του Ισραήλ συμπίπτει, χωρίς να συνδέεται με τις εργασίες της ExxonMobil στο τεμάχιο 10. Με τη ροή πληροφοριών να έχει περιοριστεί στο ελάχιστο, η οποία πληροφορία υπάρχει θέλει τις εργασίες στο στόχο «Δελφύνη» να συνεχίζονται χωρίς την εμφάνιση προβλημάτων. Η γεώτρηση φαίνεται πως είναι προς το τέλος της, η δε ολοκλήρωσή της τοποθετείται αρχές Ιανουαρίου. Στο ζητούμενο πως είναι το τι κρύβει ο βυθός στο τεμάχιο 10, πέρα από τις αισιόδοξες εκτιμήσεις πολιτικών κύκλων στη Λευκωσία, εταιρεία και τεχνοκράτες τηρούν στάση αναμονής. Όπως λέγεται, ξεκάθαρη εικόνα για την ύπαρξη κοιτάσματος ή όχι θα υπάρξει όταν το βρετανικό γεωτρήσιμο περάσει το κοντρό πέτρωμα από αλάτι που περιβάλλει το κοιτάσμα. Το γεωτρήσιμο μετά τον στόχο «Δελφύνη» θα μετακινηθεί σε δεύτερο στόχο που έχει επιλεγεί για τη δεύτερη ερευνητική γεώτρηση.

Τις τιμές τις ξέρετε.
Είναι οι τιμές Αθηναίτη!
Τώρα και στο Nicosia Mall.

Υπεραγορά
αθηναίτης
Η δική σας υπεραγορά

NICOSIAMALL
THE CENTER OF NICOSIA

Εορτίες η πρώτη πρόκληση για τον νέο πρύτανη

Αναλαμβάνει τα νηία του Πανεπιστημίου Κύπρου ο Τάσος Χριστοφίδης, ποιο το δικό του όραμα μετά τον Κωνσταντίνο Χριστοφίδη

Του ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ

Τα νηία της πρυτανείας αναλαμβάνει από σήμερα 16 Δεκεμβρίου ο νέος Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου Τάσος Χριστοφίδης, δύο περίπου μήνες μετά την εκλογή του και καλείται να κινήσει τις μηχανές ούτως ώστε να υλοποιηθούν οι στόχοι που ο ίδιος θέτει για την τετραετή θητεία του. Η τελετή παράδοσης παραλαβής, θα πραγματοποιηθεί στις 15 Ιανουαρίου, λόγω του ότι ο τέως πλέον πρύτανης, Κωνσταντίνος Χριστοφίδης, θα απουσιάζει κατά αυτό το διάστημα στο εξωτερικό. Μιλώντας στην «Κ», ο νέος πρύτανης εξέφρασε το όραμα

“

Σημαντικό κεφάλαιο για εμένα να προσελκύσουμε ξένους φοιτητές, λέει στην «Κ» ο Τάσος Χριστοφίδης.

που έχει για το Πανεπιστήμιο, ενώ δεν αποφεύγει να μιλήσει για τα προβλήματα στέγασης που βιώνουν τόσο οι Κύπριοι φοιτητές όσο και αυτοί του εξωτερικού. Παράλληλα, τονίζει την προσδοκία του, να καταφέρει να επιλύσει όλα τα προβλήματα που θα του παρουσιαστούν ούτως ώστε να μπορέσει το Πανεπιστήμιο να προσελκύσει περισσότερους ξένους φοιτητές.

Το όραμα

Το όραμα του Τάσου Χριστοφίδη φαίνεται πως συμπίπτει με αυτό του τέως Πρύτανη αφού θα επιδιώξει το Πανεπιστήμιο Κύπρου να συνεχίσει να πρωτοπορεί με στόχο να ανέβει ακόμα πιο ψηλά, να χαιρεί διαρκούς εκτίμησης στους διεθνείς ακαδημαϊκούς κύκλους, καθώς και στην υπόλοιπη διεθνή πανεπιστημιακή κοινότητα. Κληθείς να σχολιάσει πώς θα φέρει εις πέρας αυτό το όραμά του, ο νέος Πρύτανης τονίζει πως για να πετύχει «πρέπει να ενδυναμώσουν αυτά τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας τη δεδομένη στιγμή», εξηγώντας ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει αριθμό ερευνητικών κέντρων και ένα πολύ πλούσιο ερευνητικό δυναμικό, το οποίο θα πρέπει να ενδυναμωθεί περαιτέρω. Σημειώνει έτσι πως ενισχύοντας τις ερευνητικές ομάδες και τα ερευνητικά κέντρα θα καθιερωθεί το Πανεπιστήμιο ως ίδρυμα έρευνας υψηλής ποιότητας και πάροχος πανεπιστημιακής εκπαίδευσης πρώτης γραμμής.

Ξένοι φοιτητές

Δεδομένου ότι αναλαμβάνει καθήκοντα από σήμερα, ο Τάσος Χριστοφίδης αποκάλυψε στην «Κ» ότι η πρώτη κίνηση που θα κάνει ως Πρύτανης του Πανεπιστημίου είναι να εκπονήσει ένα πολύ καλό στρατηγικό προγραμματισμό για να διαφανεί πώς θα κινήθούν, σε ποιους τομείς θα δώσουν έμφαση αλλά και πού θα αναπτυχθούν ως ίδρυμα. Μεταξύ άλλων, σημαντικό κεφάλαιο για τον ίδιο φαίνεται να αποτελεί η διεθνοποίηση του Πανεπιστημίου και πώς αυτό θα μπορέσει να προσελκύσει ξένους φοιτητές, αφού τη δεδομένη στιγμή ο αριθμός αυτών είναι αρκετά περιορισμένος. Ερωτηθείς για το πώς θα καταστεί εφικτός ο στόχος αυτός, ο ίδιος απαντά, ότι «για να μπορέσουμε να προσελκύσουμε ξένους φοιτητές πρέπει να επιλύσουμε και κάποια άλλα προβλήματα που είναι σημαντικά, όπως τα προβλήματα στέγασης που αντιμετωπίζουν όσοι έρχονται στην Κύπρο για να σπουδάσουν». Ο ίδιος εξήγησε πως ο παράγοντας αυτός είναι πάρα πολύ σημαντικός, γιατί η στέγη είναι ακριβή στην Κύπρο και σημείωσε ότι το εν λόγω πρόβλημα είναι σημαντικό ακόμα και για τους Κύπριους φοιτητές, αλλά πολύ περισσότερο για ένα ξένο φοιτητή, ο οποίος επιλέγει να έρθει στην Κύπρο για τις σπουδές

Θέλουμε το Πανεπιστήμιο να προχωρήσει στην ανέγερση εστιών, είπε στην «Κ» ο νέος πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου.

του. Αξίζει να αναφερθεί ότι στο πλαίσιο αυτό, της προσέλκυσης ξένων φοιτητών, δεν θεωρείται πρόβλημα η γλώσσα αυτή τη στιγμή, διότι υπάρχει νομοθετική ρύθμιση που επιτρέπει την προσφορά ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών. Όπως πληροφορείται η «Κ» το Πανεπιστήμιο αναμένεται να προχωρήσει με κάποια προγράμματα τα οποία θα είναι βασισμένα αμιγώς σε ξένη γλώσσα προκειμένου να διευκολύνει την προσέλκυση φοιτητών και να ολοκληρωθεί ο προαναφερόμενος στόχος.

Διδαστρα αλλοδαπών

Ο νέος πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου θέλησε να θέξει και το ζήτημα που προκύπτει με τους αλλοδαπούς φοιτητές, οι όπου διαμένουν στην Κύπρο. Όπως είπε χαρακτηριστικά, τα παιδιά που φοίτησαν όλα τους τα μαθητικά χρόνια στην Κύπρο όταν εξασφαλίσουν κάποια θέση μέσω των παγκύπριων εξετάσεων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου καλούνται να καταβάλουν διδαστρα, «τα οποία δεν έχουν» όπως δήλωσε σχετικά. «Εγώ», συμπλήρωσε, «είμαι κάθετος σε αυτό. Δεν πρέπει να πληρώνει ένα παιδί το οποίο μεγάλωσε στην Κύπρο και είναι δεν είναι Κύπριος, αλλά παράλληλα δεν σημαίνει ότι πρέπει να καταργήσουμε εντελώς τα διδαστρα. Οι ξένοι φοιτητές θα πρέπει να τα καταβάλλουν κανονικά. Ένα παιδί που μεγάλωσε στην Κύπρο και όλη του η ζωή είναι εδώ θα πρέπει να πληρώνει διδαστρα. Αυτό είναι απαράδεκτο κατά την άποψή μου και πρέπει να το δει η πολιτεία», τόνισε. Ο κ. Χριστοφίδης σημείωσε ότι το ζήτημα είναι πολιτικό και πως αν ήταν στο χέρι του Πανεπιστημίου αυτά τα παιδιά δεν θα κατέβαλλαν διδαστρα, ενώ θεωρεί παράλληλα, ότι όταν το αντιληφθεί αυτό η Πολιτεία δεν θα αντιμετωπίσει πρόβλημα στο να το επιλύσει.

Φοιτητικές εστίες

Ένα εκ των διαχρονικών προβλημάτων που βιώνουν οι φοιτητές στην Κύπρο αφορά τον παράγοντα της διαμονής, πόσο μάλλον τα τελευταία χρόνια που οι τιμές των ενοικίων αυξήθηκαν με ραγδαίους ρυθμούς. Είναι ακριβώς το μέγιστο κόστος που φέρουν τα φοιτητικά διαμερίσματα που επέρχεται λόγω της αυξημένης ζήτησης, το στοιχείο εκείνο που αναδεικνύει πιο έντονα το πρόβλημα της ανεπάρκειας των φοιτητικών εστιών του Πανεπιστημίου Κύπρου για κάλυψη των αναγκών. Σήμερα υπάρχουν μόλις 200 φοιτητικές εστίες, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να καλύψουν τους χιλιάδες προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Πανεπιστημίου. Τη δική του θέση σε αυτό το πρόβλημα έδωσε ο κ. Χριστοφίδης, ο οποίος αποκάλυψε πως είναι ένας εκ των στόχων του να γίνει μια συνολική προσπάθεια ώστε να υπάρξουν

φοιτητικές εστίες μακροπρόθεσμα. «Εμείς», τόνισε «θέλουμε να προχωρήσει το πανεπιστήμιο στην ανέγερση εστιών, δεν ξέρω με ποιον τρόπο θα γίνει στο παρόν στάδιο

εφόσον αυτό είναι κάτι το οποίο μελετάμε και θα το μελετήσουμε πιο συστηματικά, αλλά θα προσπαθήσουμε και βραχυπρόθεσμα να δώσουμε κάποια λύση στο πρό-

βλημα στέγασης των φοιτητών». Εξήγησε δε πως το πρόβλημα δύναται να έχει πολλαπλές αναγνώσεις εφόσον απαιτείται χρόνος ώστε οι εστίες ν' ανεγερθούν, ίσως

“

«Οι συγκοινωνίες στην Κύπρο είναι σε πρωτόγονο επίπεδο».

να περάσουν κάποια χρόνια και δεν είναι κάτι που μπορεί να γίνει αμέσως. «Αρα λοιπόν, το θέμα της διασποράς είναι πρώτη προτεραιότητα για μας», υπογράμμισε.

Μέσα συγκοινωνίας

Κάτι το οποίο θεωρεί, επίσης, ότι κρίζει μεγάλη βελτίωσης και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τους φοιτητές είναι τα μέσα συγκοινωνιών. Ο κ. Χριστοφίδης, αναφέρει πως οι συγκοινωνίες στην Κύπρο είναι σε προγενέστερο του αναμενόμενου στάδιο και δεν είναι εύκολη η μετακίνηση ενός φοιτητή. Αν και υπάρχουν δρομολόγια τα οποία καλύπτουν την απόσταση από και προς το πανεπιστήμιο, γενικά τα μέσα συγκοινωνίας χρήζουν μεγάλης βελτίωσης όπως σημειώνει. «Για έναν φοιτητή δεν είναι σημαντικό μόνο να πηγαίνει από το σπίτι στο πανεπιστήμιο αλλά να έχει πρόσβαση παντού και να μετακινείται ελεύθερα και με ευκολία εντός της πόλης που σπουδάζει», κατέληξε.

Allianz

Νέα σελίδα για την Allianz στην Κύπρο

Η Allianz ενισχύει και επεκτείνει την παρουσία της στην Κύπρο, ενδυναμώνοντας την επαφή και το επίπεδο εξυπηρέτησης των πελατών της.

Για περισσότερα από 25 χρόνια, η Allianz Ελλάδος διέθετε στην Κυπριακή αγορά τα προϊόντα της μέσω των καταστημάτων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας.

Μετά την ανάκληση της άδειας της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, η συμφωνία Γενικού Αντιπροσώπου – Ασφαλιστικού Διαμεσολαβητή που διατηρούσε με την Εταιρεία μας η πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα, δεν υφίσταται πλέον.

Συνεπώς, η διαχείριση των ασφαλιστήριων συμβολαίων των ασφαλισμένων της Allianz, γίνεται στο εξής αποκλειστικά και μόνο από την Εταιρεία μας στην Κύπρο! Τα γραφεία μας βρίσκονται στην οδό Θεμιστοκλή Δέρβη 40 στη Λευκωσία.

Επισημαίνουμε ότι οι υφιστάμενοι πελάτες μας συνεχίζουν να διατηρούν στο ακέραιο τα προνόμιά τους σύμφωνα με τους όρους των προϊόντων που διαθέτουν.

Κύριο μέλημά μας αποτελεί η απρόσκοπτη εξυπηρέτηση των πελατών μας και για τον σκοπό αυτό το Κέντρο Επικοινωνίας Πελατών της Allianz αλλά και η ιστοσελίδα μας είναι διαθέσιμα για να εξυπηρετήσουν τους υφιστάμενους αλλά και υποψήφιους πελάτες μας.

Αναλυτικότερα, μέσω της γραμμής 77770110 η οποία λειτουργεί Δευτέρα έως Πέμπτη 08:30-16:30 και Παρασκευή 08:30-15:30, το Κέντρο Εξυπηρέτησης Πελατών μπορεί να ανταποκριθεί σε οποιοδήποτε αίτημα προκύψει αναφορικά με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια των πελατών μας αλλά και να παρέχει πληροφορίες σε σχετικές ερωτήσεις.

Παράλληλα, στην ιστοσελίδα της Εταιρείας www.allianz.com.gr/cy οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να μάθουν περισσότερα για την Allianz στην Κύπρο, τους τρόπους επικοινωνίας αλλά και πληροφορίες για τους τρόπους εξόφλησης των ασφαλιστήριων τους.

Ο Όμιλος Allianz, μαζί με τους πελάτες και τους συνεργάτες των πωλήσεων, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες χρηματοοικονομικές κοινότητες στον κόσμο με δραστηριότητα εδώ και 128 χρόνια. Περισσότεροι από 88 εκατομμύρια ιδιώτες και εταιρικοί πελάτες σε 70 χώρες, βασίζονται στη γνώση, την παγκόσμια εμπέλεια, την ισχυρή και σταθερή κεφαλαιακή θέση της Allianz, ώστε να αισθάνονται ασφαλείς από κινδύνους και να αξιοποιήσουν ευκαιρίες.

Σας καλωσορίζουμε στη «νέα σελίδα» της Allianz στην Κύπρο.

Υποκ/μα Κύπρου
Θεμιστοκλή Δέρβη 40
Τ.Κ. 1066, Λευκωσία
Τηλ: 22016000
Email: cypruscontact@allianz.gr

Υψηλά τα μέτρα ασφαλείας μετά την επίθεση με την αστυνομία να απαγορεύει για ώρες κάθε μετακίνηση πολιτών στο κέντρο του Στρασβούργου.

Οι αγορές των Χριστουγέννων, που έσφυζαν από ζωή, έκλεισαν την επομένη του κτυπήματος.

Τα Χριστούγεννα έσβησαν νωρίς στο Στρασβούργο

Η «Κ» βρέθηκε εκεί κατά τη διάρκεια της αιματηρής επίθεσης

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Όταν την περασμένη Τρίτη οι ευρωβουλευτές στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συζητούσαν για την τρομοκρατία και τους τρόπους αντιμετώπισής της, σίγουρα δεν ανέμεναν, όπως και οι δημοσιογράφοι, πως λίγη ώρα αργότερα και μόλις χιλιόμετρα πιο μακριά, τα όσα έλεγαν θα μετουσιώνονταν σε πράξη στο κέντρο του Στρασβούργου, αφήνοντας τέσσερις νεκρούς και αρκετούς τραυματίες. Κάπως έτσι, η αγορά των Χριστουγέννων, η οποία έσφυζε λίγη ώρα πριν από ζωή και γέλια γέμισε από τρόμο και βιάστηκε με αίμα, υπενθυμίζοντας στους Γάλλους πως η φωτιά του τρόμου πλανάται για ακόμη μια φορά γύρω από τη χώρα.

Το θέμα όμως δεν αφορά μόνο τους Γάλλους και τα σύνορα της Γαλλίας. Το περιστατικό στην παριζιάνικη μουσική σκηνή του Μπατακλάν τρία χρόνια πριν, σε συνδυασμό με το σημερινό κτύπημα στην τουριστική αγορά του Στρασβούργου, υπενθύμιζε πως ο καθένας μπορεί να είναι υποψήφιο θύμα, στον πιο ανυποψίαστο χώρο. Το πέπλο της τρομοκρατίας ταρακούνησε και κατά κάποιο τρόπο την Κύπρο που θεωρεί πως η τρομοκρατία κείται μακράν. Και αυτό γιατί σε αυτή τη χρονική συγκυρία, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι συνοδοί του, οι Κύπριοι Ευρωβουλευτές για τις εργα-

Οι Κύπριοι ευρωβουλευτές με αριθμό δημοσιογράφων έμειναν αποκλεισμένοι για ώρες στο ευρωκοινοβούλιο.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εγκλωβίστηκε μαζί με τη συνοδεία του στο σπίτι του Πρόεβη.

σίες του ευρωκοινοβουλίου και μεγάλη ομάδα δημοσιογράφων που ενώ θα κάλυπτε μία ακόμη ολομέλεια του Ευρωκοινοβουλίου για το Μέλλον της Ευρώπης, βρέθηκε λίγα μέτρα πιο μακριά από τις αιματηρές επιθέσεις.

Η κλειστή πόλη

Όταν το βράδυ της Τρίτης ο 29χρονος δράστης άνοιξε πυρ στη χριστουγεννιάτικη αγορά οι πλείστοι δημοσιογράφοι βρισκόμασταν στο ξενοδοχείο λίγα μόλις λεπτά μακριά από το συμβάν και ετοιμασμένοι να κατευθυνθούμε προς το κέντρο, καθώς οι εργασίες στην ευρωβουλή είχαν τελειώσει. Η φασαρία στον δρόμο έξω από το ξενοδοχείο μάς προκάλεσε εντύπωση. Χρειάστηκε να περάσουν λίγα λεπτά

ώσπου δύο γυναίκες σε κατάσταση πανικού να μουν στο ξενοδοχείο, ενημερώνοντάς μας πως έπεσαν πυροβολισμοί στην κεντρική πλατεία Κλεμπέρ και οι δρόμοι είχαν αποκλειστεί. Κάποιοι από μας, μεταβήκαμε αμέσως κοντά στο σημείο για να μάθουμε περισσότερες λεπτομέρειες. Ο δρόμος ήταν αποκλεισμένος με τη φρουρά που έκλεινε όλα τα σημεία της γέφυρας να εξηγεί ότι πρόκειται για θέμα ασφαλείας και γι' αυτό τον λόγο απαγορεύεται να προχωρήσει κάποιος στο Κέντρο του Στρασβούργου.

Αμέσως, η εκπρόσωπος Τύπου του γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο Αλεξάνδρα Ατταλίδου επικοινωνήσε με τη δημοσιογραφική ομάδα για να μας ενημερώσει πως υπήρχαν πυροβολισμοί στο κέντρο της Πόλης και να διαπιστώσει αν όλη η δημοσιογραφική ομάδα είναι ασφαλής. Για το τι ακριβώς διμείφθη αλλά και για να μείνουμε εντός του ξενοδοχείου λόγω του ότι ο δράστης δεν είχε συλληφθεί, επικοινωνήσαμε τηλεφωνικά οι Κύπριοι ευρωβουλευτές Τάκης Χατζηγεωργίου και Δημήτρης Παπαδάκης.

Μαζί με τη δημοσιογραφική ομάδα βρισκόταν και ο επικεφαλής του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου στην Κύπρο Ανδρέας Κεττής, ο οποίος προσπαθούσε να μάθει περισσότερες λεπτομέρειες για την κατάσταση. Από εκείνη τη στιγμή οι δρόμοι στο Στρασβούργο, αν και

Ο επιβλητικός καθεδρικός ναός, περιφρουρούμενος από αστυνομικούς, χωρίς την παρουσία τουριστών.

στολισμένοι, δεν θύμιζαν σε τίποτα το γιορτινό κλίμα του κέντρου που μόλις λίγες ώρες πριν έσφυζε από ζωή και τουρίστες. Ο κεντρικός σταθμός είχε κλείσει, τα μέσα συγκοινωνίας είχαν σταματήσει να δουλεύουν, με αστυνομία και φρουρά να απαγορεύουν στους πολίτες να διασχίσουν το κέντρο της πόλης. Ενδεικτικό ότι όσοι βρίσκονταν σε εστιατόρια και μπαρ έμειναν εγκλωβισμένοι εκεί για ώρες. Όσοι έτυχε να βρίσκονται έξω στο κέντρο όπως οι Αλεξάνδρα Ατταλίδου και Ματίλντα Λουκαΐδου του γραφείου του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου στην Κύπρο, έψαχναν καταφύγιο μακριά από το κρύο και τον κίνδυνο, με ξενοδοχεία και εστιατόρια, ωστόσο, να τους κλείνουν τις πόρτες για λόγους ασφαλείας.

Υπήρχαν και εκείνοι που έμειναν εγκλωβισμένοι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως οι Κύπριοι ευρωβουλευτές και ομάδα δημοσιογράφων, που δεν πρόλαβε να αποχω-

ρήσει από το κτήριο. Οι πόρτες του ευρωκοινοβουλίου είχαν κλείσει αμέσως μετά την είδηση των πυροβολισμών με την ασφάλεια να ενημερώνει ευρωβουλευτές και προσωπικό πως δεν πρόκειται να αποχωρήσουν από τον χώρο για λόγους ασφαλείας. Στο ευρωκοινοβούλιο διέμεναν όλοι μέχρι και τις πρωινές ώρες, με κάποιους ευρωβουλευτές να αποσύρονται στο γραφείο τους για να κοιμηθούν και άλλοι να περνούν τις ώρες τους στις καφετέριες του οικοδομήματος και να ενημερώνονται για τις εξελίξεις. Στις τρεις περίπου το πρωί, ο πρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου Αντόνιο Ταγιάνι, συγκάλεσε την ολομέλεια της βουλής και ενημέρωσε τους ευρωβουλευτές πως σύμφωνα με την αστυνομία μπορούν να αποχωρήσουν με συνοδεία ασφαλείας, ενώ το προσωπικό, αν θα έφευγε, θα ήταν με δική του ευθύνη. Σε εκείνη τη σύσκεψη, αποφασίστηκε όπως συνεχίσουν κα-

νονικά οι εργασίες του ευρωκοινοβουλίου τις επόμενες μέρες, στέλνοντας το μήνυμα πως δεν θα περάσει η τρομοκρατία.

Εγκλωβισμένος ο Πρόεδρος

Αποκλεισμένοι βρισκόταν και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας που μετέβη στο Στρασβούργο για την Ολομέλεια. Ο Νίκος Αναστασιάδης μαζί με τον κυβερνητικό εκπρόσωπο Πρόδρομο Προδρόμου και τον υφυπουργό παρά τω προέδρω Βασίλη Πάλλα έμειναν αποκλεισμένοι στο σπίτι του Μόνιμου Αντιπροσώπου της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Στρασβούργο Σπύρου Αττά όπου και διέμεναν μέχρι και τις πρωινές ώρες. Υπενθυμίζεται ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, έκανε προσφώνηση στην ολομέλεια της ευρωβουλής για το μέλλον της Ευρώπης, σε μία αίθουσα μάλλον άδεια από ευρωβουλευτές, ως αποτέλεσμα του τι προηγήθηκε την προηγούμενη νύχτα.

Η επόμενη μέρα

Μπορεί οι πολίτες στους δρόμους να μας διαβεβαίωναν πως η ζωή θα πρέπει να συνεχίσει κανονικά, όμως τίποτα δεν θύμιζε το γιορτινό και φωτισμένο Στρασβούργο, με την πόλη να μετατρέπεται σε μία νύχτα, σε πόλη φάντασμα. Στους δρόμους, όπου λίγες ώρες πριν, οι τουρίστες φωτογραφίζονταν, πλέον περιπολούσε μόνο η αστυνομία, κάνοντας εξονυχιστικό έλεγχο σε όσους διέσχισαν τη γέφυρα και κατευθύνονταν στο κέντρο. Ο Δήμος του Στρασβούργου ακύρωσε την ίδια νύχτα τις εκδηλώσεις των επόμενων ημερών, ενώ τα γιορτινά καταστήματα στο κέντρο της Πόλης παρέμειναν κλειστά. Μαζί τους και καταστήματα της γύρω περιοχής, τόσο εξαιτίας του πένθους όσο και του ότι οι δρόμοι ήταν άδεια από κόσμο. Στον χώρο της επίθεσης, λουλούδια και κεριά θύμιζαν πως το Στρασβούργο δεν γιορτάζει, αλλά θρηνεί τα τέσσερα άτομα που χαθήκαν. Την περίοδο που το Στρασβούργο σφύριζε από ζωή και κυρίως από τουρίστες, δέχεται ένα σημαντικό πλήγμα, από τις συνεχείς ακυρώσεις τουριστών λίγο πριν από τα Χριστούγεννα, αλλά κυρίως από το αίσθημα ανασφάλειας που επικρατεί.

Καμιά ασθένεια δεν μπορεί να θεραπευτεί από ένα μόνο φάρμακο

Πολλές ασθένειες τις οποίες αποκαλούμε καρκίνο, είναι πολύ διαφορετικές μεταξύ τους, λέει στην «Κ» ο καθηγητής Μ. Revel

Συνέντευξη στους
ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ
και **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

«**Τομέας μου** είναι η μοριακή γενετική, που σημαίνει ότι εργαζόμαστε πάνω στο DNA και τα γονίδια για ιατρικούς σκοπούς», λέει στη συνέντευξη του στην «Κ», ο Ισραηλινός καθηγητής, Michel Revel, του Τμήματος Μοριακής Γενετικής του Weizmann Institute of Science. Ο κ. Revel μιλάει, επίσης, για τις νευρολογικές θεραπείες, την κρατική επένδυση του Ισραήλ στην έρευνα, αλλά και για τις θεραπείες του καρκίνου.

—**Κύριε καθηγητά θα θέλαμε να μάθουμε καταρχάς τι σας φέρνει στην Κύπρο.**

—«Ήρθα και για να δω τον γιο μου, που είναι πρόεδρος του Ισραήλ στην Κύπρο και από τον διορισμό του κι εντεύθεν δεν είχα τη χαρά να τον δω. Βρισκομαι ωστόσο εδώ και μετά από συναφή πρόσκληση του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής της Κύπρου, στο οποίο βρισκόμαστε σήμερα.

—**Είστε μεταξύ άλλων και συνιδρυτής της εταιρείας Kadimastem. Ποιο είναι το κύριο μέρος των ερευνών αυτής της εταιρείας;**

—«Ήμουν καθηγητής για 40 χρόνια στο Ινστιτούτο Επιστημών Weizmann στο Ισραήλ, το οποίο περιλαμβάνει πολλές εταιρείες και start ups. Τομέας μου είναι η μοριακή γενετική, που σημαίνει ότι εργαζόμαστε πάνω στο DNA και τα γονίδια για ιατρικούς σκοπούς. Κατά τη διάρκεια της παρουσίας μου στο Ινστιτούτο αναπτύξαμε φάρμακα για πολλαπλές σκληρώσεις, όπως το Rebif που είναι ήδη στην αγορά για 20 χρόνια. Με ενδιαφέρει γενικά η θεραπεία νευρολογικών ασθενειών. Όταν συνταγοδοτήθηκαν ιδρύσα την Kadimastem για να συνεχίσω τις έρευνές μου. Η εταιρεία εξειδικεύεται στην τεχνολογία βλαστοκυττάρων,

αλλά πιο πριν, το 1980, είχα ιδρύσει την Interpharm στο πλαίσιο του Ινστιτούτου. Εκεί αναπτύξαμε τη γενετική μηχανική προς παραγωγή πρωτεϊνών για ιατρικές εφαρμογές. Όπως ήταν το Interferon-beta που απευθυνόταν σε θεραπείες πολλαπλών σκληρώσεων. Άρα έχω την εμπειρία στην ανάπτυξη και την έρευνα. Οπότε η Kadimastem απασχολείται στον τομέα της τεχνολογίας βλαστοκυττάρων. Μου αρέσει να λέω πως όλοι γνωρίζουμε ότι τα φάρμακα κατασκευάζονται από χημικούς, ο οποίος παράγει τα μόρια που γίνονται σημαντικά

ο διαβήτης που προέρχεται από το ότι στο πάγκρεας υπάρχουν στελέχη που παράγουν ινσουλίνη και άλλες ορμόνες, οι οποίες κρατάνε σταθερή τη γλυκόζη στο αίμα. Η ασθένεια επέρχεται, όταν αυτά τα στελέχη δεν λειτουργούν κανονικά. Εμείς παίρνουμε βλαστοκύτταρα και από αυτά παράγουμε στελέχη ίδια με αυτά που είναι στο πάγκρεας, σε συνθήκες εργαστηρίου φυσικά, τα δίνουμε στον ασθενή για να αποκαταστήσουμε τις δυνατότητές του ως προς την παραγωγή σταθερής γλυκόζης και άρα να αποκοπεί από την ενέσιμη ινσουλίνη.

Αναγεννητική ιατρική
—**Μια άλλη ασθένεια για την οποία έχουμε ακούσει πολλά είναι η ALS (Αμυοτροφική Πλάγια Σκλήρυνση).**

—«Είναι δυστυχώς μια πολύ γνώριμη ασθένεια, οι άνθρωποι χάνουν βασικές λειτουργίες εξ αιτίας της, παραλύουν, και εμείς προσπαθούμε να αναπτύξουμε θεραπεία. Είμαστε σε στάδιο κλινικών δοκιμών στο Ισραήλ. Για μια εταιρεία, start up, να της επιτραπεί κάτι τέτοιο, δηλαδή η έρευνα, η ανάπτυξη μέσα στο πλαίσιο των καλών πρακτικών παραγωγής, πρέπει να υπάρχουν και συναφείς άδειες από τα αρμόδια υπουργεία, τον αμερικανικό FDA κτλ. Κάνουμε όλη τη δουλειά και πήραμε την άδεια για την κλινική δοκιμή.

—**Ευελπιστείτε ότι η θεραπεία θα είναι σύντομα σε θέση να βγει στην αγορά;**

—«Για να συμβεί αυτό πρέπει να υπάρξουν τρεις φάσεις. Η πρώτη έχει να κάνει με την ασφάλεια, η δεύτερη με την αποτελεσματικότητα και η τρίτη αφορά, με έλεγχο, τη θεραπεία ενός μεγάλου αριθμού ασθενών. Είμαστε στην πρώτη προς τη δεύτερη φάση, δηλαδή περίπου στην αρχή. Είναι μια νέα θεραπεία που διέπεται από μια γενική ιδέα: ό,τι έχει χάσει ο ασθενής λόγω της ασθένειας είναι κύτταρα στον εγ-

Η έρευνα στοχεύει στο να επιτύχει την αριστεία και να μπουν οι ικανότεροι άνθρωποι στις πιο καιρίες θέσεις, σημειώνει ο καθηγητής, Michel Revel.

Μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ

—**Θεωρείτε ότι έχουμε και εδώ στην Κύπρο αυτή την επιστημονική κουλτούρα και ποιος είναι προοπτικός;**
—«Δεν είχα την ευκαιρία να επισκεπτώ τα άλλα νοσοκομεία, αλλά έχω δει το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής της Κύπρου το οποίο είναι σε υψηλό επίπεδο. Αν είχατε και άλλα Ινστιτούτα όπως αυτό θεωρώ πως θα ήσασταν πολύ προηγμένοι. Επίσης, θα έπρεπε να υπήρχε μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ και πιστεύω πως υπάρχει μια πραγματική επιθυμία μεταξύ των δύο πλευρών ούτως ώστε να υπάρξει συνεργασία στον τομέα της επιστήμης με μικρές και μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες.

—**Πόσο μακριά είμαστε από τη θεραπεία για τον καρκίνο;**
—«Καμιά ασθένεια δεν μπορεί να θεραπευτεί από ένα μόνο φάρμακο, αλλά υπάρχουν πολλές ασθένειες τις οποίες αποκαλούμε καρκίνο, ωστόσο είναι πολύ δια-

φορετικές μεταξύ τους στην πραγματικότητα. Εξαρτάται σε πιο σημείο του σώματος εκδηλώνεται, γι' αυτό δεν μπορούμε να πούμε ότι μπορούμε να βρούμε μια θεραπεία για όλα τα είδη καρκίνων αλλά μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει πρόοδος για παράδειγμα στην παιδική λευχαιμία, και όπως είμαι σε θέση να γνωρίζω λόγω της κόρης μου η οποία δραστηριοποιείται σε αυτό τον τομέα, υπάρχει 80% επιτυχία. Εξού και έρχονται ασθενείς από μέρη όπως η Λωριδα της Γάζας για να θεραπευτούν στο Ισραήλ. Όσον αφορά τον καρκίνο για τους ενήλικες χρειαζόμαστε πρόληψη, δηλαδή να έχουμε ένα υγιεινό τρόπο ζωής και να αποφεύγονται καταστάσεις που μπορούν να προκαλέσουν καρκίνο όπως η έκθεση στην ραδιενέργεια ή η χρήση καρκινογόνων ουσιών που χρησιμοποιούνται στην τομέα της γεωργίας.

κέφαλο ή στη σπονδυλική στήλη που κρατάνε τα νευρικά κύτταρα ζωντανά και εμείς θέλουμε να δώσουμε πίσω κάτι που είναι χαμένο. Οπότε μέσω ένεσης αυτά φτάνουν στη σπονδυλική στήλη για να αποκαταστήσουμε, να δώσουμε πίσω κάτι που είναι χαμένο. Ονομάζεται αναγεννητική ιατρική. Είναι διαφορετική από την «κανονική» παροχή φαρμάκων που προέρχεται από χημικά μόρια που δρουν στο σώμα. Εδώ δίνουμε πίσω κύτταρα.

—**Ο κόσμος πιστεύει ότι το Ισραήλ έχει τη φήμη μιας χώρας η οποία είναι πολύ ανεπτυγμένη στον τομέα της ιατρικής. Γιατί νομίζετε**

ότι συμβαίνει αυτό κι αν έπαιξε ρόλο η κρατική επένδυση που έγινε για ανάπτυξη της έρευνας.

—«Υπάρχουν πολλοί παράγοντες οι οποίοι οδήγησαν σε αυτό το αποτέλεσμα. Ο πρώτος αφορά την κουλτούρα της έρευνας που υπάρχει στο Ισραήλ, ο δεύτερος έχει να κάνει με τη διαδικασία επιλογής των φοιτητών στις ιατρικές σχολές, η οποία γίνεται με πολύ αυστηρά κριτήρια και έχει υψηλές απαιτήσεις. Ο κάθε γιατρός του Ισραήλ συνήθως στο εξωτερικό, ενώ παράλληλα έχει γίνει και επένδυση από το κράτος στο Σύστημα Υγείας της χώρας, παρέχοντας σε αυτό κονδύλια για να

έχει τα δικά του νοσοκομεία. Επίσης, υπάρχει μια πολύ καλή υποδομή για την υγεία, όμως αυτό που θεωρώ ότι είναι το πιο σημαντικό είναι ότι η έρευνα στοχεύει στο να επιτύχει την αριστεία αλλά και να μπουν οι ικανότεροι άνθρωποι στις πιο καιρίες θέσεις. Αξίζει να αναφέρω ότι έχουμε πολύ καλές σχέσεις με τις ΗΠΑ, την Αγγλία και την Ευρώπη ευρύτερα, αφού παρόλο που δεν είμαστε μέλος της Ε.Ε. συμμετέχουμε στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα έρευνας Horizon 2020 στο οποίο επενδύσαμε πολλά χρήματα. Τέλος, καταγράφουμε τον υψηλότερο αριθμό δημοσίευσης επιστημονικών άρθρων.

Πρασίνισε το κοινοτικό πάρκο στην Αγία Βαρβάρα

Πραγματοποιήθηκε την περασμένη Τετάρτη η ένατη δενδροφύτευση από τον όμιλο SPP Media και την ΟΠΑΠ Κύπρου

Με στόχο ένα πιο υγιές περιβάλλον, αλλά και μια παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές, πραγματοποιήθηκε την περασμένη Τετάρτη δενδροφύτευση από τον όμιλο SPP MEDIA και τον ΟΠΑΠ Κύπρου. Πρόκειται για την 9η δενδροφύτευση στο πλαίσιο του προγράμματος εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ΑΝΑΔΑ-ΣΩΖΩ που διοργανώνεται από τις δύο εταιρείες από το 2010. Ομάδα εθελοντών εργαζομένων των δύο εταιρειών μαζί με τον κοινοτάρχη και μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου της Αγίας Βαρβάρας, φύτεψαν άλλα 300 δενδρύλλια προσθέτοντας ακόμη μία πράσινη κουκκίδα στον χάρτη.

Μετά τη Σολέα...

Ο θεσμός του ΑΝΑΔΑ-ΣΩΖΩ ξεκίνησε το 2010 από την Άρωνα, ενώ τις επόμενες χρονιές πραγματοποιήθηκαν δενδροφύτευσεις σε Λατσία, Καπέδες, Έγκωμη, Ανθούπολη και Γέρι. Τις προηγούμενες δύο χρονιές η δενδροφύτευση πραγματοποιήθηκε στην καμένη γη της Σολέας, που υπέστη τεράστια καταστροφή μετά την πυρ-

Λόγω της αυξημένης παρουσίας των παιδιών στο κοινοτικό πάρκο, στόχος είναι η δημιουργία ενός υγιούς οικολογικού περιβάλλοντος.

καγιά του Ιουνίου του 2016. Αφού ήδη φύτευτηκαν πέραν των 4.000 δενδρυλλίων στις παραπάνω περιοχές, άλλα 300 δενδρύλλια φυτεύτηκαν στο κοινοτικό πάρκο της Αγίας Βαρβάρας.

Ευχαριστίες κοινότητας

Με ικανοποίηση έβλεπε το κοινοτικό πάρκο της Αγίας Βαρβάρας να πρασινίζει ο κοινοτάρχης της περιοχής, Μάριος Γεωργίου, ο οποίος ευχαρίστησε τόσο τις διευθύν-

Εθελοντές εργαζόμενοι από τον όμιλο SPP MEDIA και τον ΟΠΑΠ Κύπρου φύτεψαν διακόσια δέντρα στο κοινοτικό πάρκο.

σεις, όσο και τους εθελοντές για την πρωτοβουλία τους. Όπως ανέφερε στην «Κ», το κοινοτικό πάρκο είναι ένας χώρος ο οποίος τα απογεύματα σφύζει από ζωή λόγω της παρουσίας των παιδιών που θέλουν

να περνούν ευχάριστα τον ελεύθερο τους χρόνο.

«Η κατασκευή του χώρου άρχισε το 2013 και κάθε χρόνο προσθέτουμε και ένα έργο. Κάθε χρονιά διοργανώνουμε δενδροφύτευσεις

Πέραν των 4.000 δέντρων φυτεύτηκαν συνολικά από το 2010 στο πλαίσιο του προγράμματος ΑΝΑΔΑ-ΣΩΖΩ.

με διάφορους οργανισμούς. Φέτος επιλέγνε ο όμιλος SPP MEDIA μαζί με τον ΟΠΑΠ Κύπρου, τους οποίους ευχαριστούμε για την πρωτοβουλία τους», δήλωσε ο κοινοτάρχης. Πρόσθεσε πως στο πίσω μέρος του πάρκου, δημιουργήθηκε το δασάκι, στο οποίο υπάρχουν κυρίως τερατίσιες, ενώ από την άλλη πλευρά δημιουργήθηκε ένα μονοπάτι, και δημιουργήθηκαν σημεία θέας με παγκάκια. Καταληκτικά ο κ. Γεωργίου ανέφερε πως έχουν ως στόχο κάθε χρόνο να φτεύνονται 300 δέντρα, με σκοπό να ενισχυθεί το πράσινο στην κοινότητα, ενώ συνέδεσε τις δενδροφύτευσεις με τις πλημμύρες, αναφέροντας πως τα δέντρα βοηθούν στην αποτροπή πλημμυρικών φαινομένων.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΡΕΒΕΓΙΟΝ 2019

FINGER FOOD ΧΩΡΙΣ ΚΑΘΟΛΟΥ ΜΑΓΕΙΡΕΜΑ
ΔΙΧΡΩΜΑ ΠΙΛΑΦΙΑ
ΓΚΟΥΡΜΕ ΠΙΤΣΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΕΑ
ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΑΡΤΕΣ ΤΟΥ «Γ»
ΠΑΤΑΤΕΣ ΜΕ 5 ΤΡΟΠΟΥΣ

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΑΡΤΥΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΛΑΤΟ ΜΑΣ
ΟΙ ΜΑΡΜΕΛΑΔΕΣ ΤΟΥ 2019
ΜΟΥΣ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΓΟΥΣΤΑ
ΚΡΕΑΤΙΚΑ ΓΡΗΓΟΡΑ, ΕΥΚΟΛΑ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΑ
ΜΙΑ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑ-ΕΚΠΛΗΞΗ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ. -2,31%	Χ.Α. -0,52%	Dow Jones -0,73%	Nasdaq 0,08%	Nikkei -1,40%	Dax 1,05%	FTSE 100 2,59%	ΔΙΕΘΝΗ Κινεζικό ηλεκτρικό Ι.Χ. από τη Xpeng Motors Σελ. 9	Πετρέλαιο -0,65%	€/ \$ -0,21%
---------------	-------------	------------------	--------------	---------------	-----------	----------------	---	------------------	--------------

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΘΩΜΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Δεν αλλάζει ο χρόνος εφαρμογής του ΓεΣΥ

Δεν επηρεάζονται ποσώς τα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής του ΓεΣΥ, λέει στην «Κ» ο πρόεδρος του ΟΑΥ, Θωμάς Αντωνίου. Προσθέτει ότι στα μέσα Ιανουαρίου θα κληθούν οι γιατροί να εγγραφούν στο Σύστημα. Για τα εμπόδια διευκρινίζει ότι η δαπάνη θα καλύπτεται από το Υπ. Υγείας. Σελ. 5

ΕΛΛΑΔΑ

«Φουσκώνει» πάλι ο δημόσιος τομέας

Η ελληνική κυβέρνηση αυξάνει τον αριθμό των εργαζομένων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και εκτοξεύει τη μισθολογική δαπάνη. Εκεί που βρήκε τον κατάλληλο χώρο για να ικανοποιήσει ψηφοφόρους της, ήταν οι συμβασιολογικοί, ο αριθμός των οποίων αυξήθηκε από 65.547 σε 78.297. Σελ. 8

ΔΙΕΘΝΗ

Τέλος και επίσημα η ποσοτική χαλάρωση

Επειτα από τέσσερα χρόνια, στη διάρκεια των οποίων η ΕΚΤ αγόρασε ομόλογα αξίας 2,6 τρις. ευρώ, το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης ολοκληρώνεται στα τέλη Δεκεμβρίου, όπως ανακοίνωσε ο Μάριο Ντράγκι. Αντιδράσεις για τον χρόνο που γίνεται, δεδομένης της επιβράδυνσης στην Ευρωζώνη. Σελ. 11

Real Estate

Διεθνοποιείται η αγορά ακινήτων

Αυξάνονται οι ψηφιακές πλατφόρμες για την πώληση ακινήτων σε διάφορες χώρες. Αυτό είναι ενδεικτικό της μεγάλης ζήτησης από ξένους αγοραστές. Ορισμένες ξένες εταιρείες προώθησης άρχισαν να δημιουργούν και τοπικά γραφεία στην Αθήνα, ώστε να διευκολύνουν τους αγοραστές. Σελ. 12

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	2,25%	-0,09%
Γερμανία	0,28%	0,05%
Γαλλία	0,73%	0,07%
Ιταλία	2,95%	-0,25%
Ισπανία	1,42%	-0,04%
Ιρλανδία	0,95%	0,08%
Ελλάδα	4,19%	-0,02%
Ην. Βασιλείο	1,29%	0,05%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Ποιοι αρμέγουν την αγορά γάλακτος

Πιο ψηλές στην Ευρώπη οι τιμές στην Κύπρο – Καταγγελίες εταιρειών για αθέμιτο ανταγωνισμό

Οι τιμές του γάλακτος στην Κύπρο είναι οι ψηλότερες στην Ε.Ε. σύμφωνα με τη Eurostat. Τα 100 κιλά γάλα στην Κύπρο στοιχίζουν 56,9 ευρώ ενώ ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την αντίστοιχη ποσότητα είναι 35,9

ευρώ. Ο γ.δ. της ΠΟΑ παραδέχεται ότι το γάλα είναι ακριβό, υποστηρίζοντας, ωστόσο, ότι αυτό οφείλεται στο υψηλό κόστος των ζωοτροφών που απορροφούν το 60% του κόστους παραγωγής. Ως γάγγραινα βλέπουν οι γαλα-

κτοβιομηχανίες τις τιμές, καθώς περιορίζουν το άνοιγμα σε ξένες αγορές, ενώ κάνουν λόγο για συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού και στην εγχώρια αγορά. Κατά καιρούς, εταιρείες, προσέφυγαν στην ΕΠΑ, καταγγέλλον-

τας τον ΠΟΑ για διατάραξη των κανόνων του ανταγωνισμού. Μια τέτοια περίπτωση, η πιο πρόσφατη, αφορούσε πρόστιμο 1,5 εκατ. ευρώ που επιβλήθηκε στην ΠΟΑ για παραβίαση των κανόνων Ανταγωνισμού. Για δεσπό-

ζουσα θέση της οργάνωσης αγελαδοτρόφων στην αγορά κάνει λόγο η εταιρεία Pittas Dairies. Μόλις το 12% της παραγωγής γάλακτος του ΠΟΑ αφορά την παστερίωση, ανταπαντούν οι αγελαδοτρόφοι. Σελ. 4

Κίνηση Πεκίνου για αποκλιμάκωση του εμπορικού πολέμου

Ενώ οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου ετοιμάζονται για τον επόμενο γύρο διμερών εμπορικών επαφών, το Πεκίνο ανακοίνωσε ότι προχωράει στην υλοποίηση ενός εκ των όσων συμφώνησαν ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ και ο Ντόναλντ Τραμπ προ ημερών στο Μπουένος Αίρες: θα άρει τους πρόσθετους δασμούς που επέβαλε το καλοκαίρι στις εισαγωγές αμερικανικών αυτοκινήτων ως αντίποινα στους δασμούς στα κινεζικά προϊόντα. Σελ. 10

Το καλλούμι δεν επιτρέπει συγκρούσεις στο εσωτερικό

Συνέντευξη Κώστα Καδή

Όταν μια αγορά έχει ετήσιο τζίρο 185 εκατ. ευρώ, σίγουρα υπάρχουν αρκετοί τρίτοι που την πολεμούν και τη λυμαινόνται, τονίζει ο υπ. Γεωργίας Κώστας Καδής αναφερόμενος στο καλλούμι. Τονίζει ότι η προσπάθεια για την προστασία του προϊόντος μας πρέπει να είναι καθολική και δεν υπάρχουν περιθώρια για συγκρούσεις στο εσωτερικό. Σελ. 6

Χωρίς ΕΣΤΙΑ το 2019 λόγω προϋπολογισμού

Εξετάζονται τρία σενάρια

Με το σταύρωμα από τη Βουλή του κονδυλίου του προϋπολογισμού για το σχέδιο ΕΣΤΙΑ, μπαίνει φρένο στην εφαρμογή του προγράμματος με τον νέο χρόνο. Η αντιπολίτευση υποστηρίζει ότι το σχέδιο είναι προς όφελος των τραπεζών και όχι των ευάλωτων δανειοληπτών. Τρία σενάρια για τα μέτρα ανακούφισης των συνεπών δανειοληπτών. Σελ. 3

ΑΠΟΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τα δεδομένα σχετικά με τους φόρους στα καύσιμα

Στην Κύπρο η τελική τιμή της βενζίνης περιλαμβάνει περισσότερους φόρους από ό,τι το κόστος της βενζίνης και το κέρδος αυτών που την εμπορεύονται μαζί. Περίπου το 56% της τελικής τιμής προέρχεται από τον φόρο καταναλώσεως και τον ΦΠΑ. Μπορεί αυτό το γεγονός να φαίνεται παράξενο, είναι όμως ο κανόνας στην Ευρώπη και γενικά στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Και αλλού ο φόρος στα καύσιμα είναι ψηλός, συνήθως πιο ψηλός ακόμα και από το 56%.

Για να δικαιολογηθεί η υψηλή φορολογία στα καύσιμα γίνεται συνήθως επίκληση της χρηματοδότησης έργων υποδομής από τα έσοδα των φόρων αυτών και

του περιορισμού των περιβαλλοντικών συνεπειών από τη χρήση συμβατικών καυσίμων. Γίνεται, επίσης, αναφορά στην ενίσχυση της διάδοσης εναλλακτικών μορφών ενέργειας ή στη θετική επίδραση που ασκεί η υψηλή φορολογία των καυσίμων στη χρήση μαζικών μέσων κυκλοφορίας παρά ιδιωτικών αυτοκινήτων.

Στην Κύπρο πριν από λίγες μέρες η Βουλή αποφάσισε τη μείωση της φορολογίας των καυσίμων κατά 6 σεντ. Επρόκειτο για πρόταση νόμου προερχόμενη από κόμματα, πράγμα ανorthodoxo, γιατί τέτοιες προτάσεις λογικά θα πρέπει να προέρχονται από την εκτελεστική εξουσία με-

σω νομοσχεδίων. Πέραν όμως από αυτό, το μέτρο είναι σωστό για μια σειρά από λόγους που αφορούν τις ειδικές συνθήκες της Κύπρου.

Ποιες είναι αυτές; Κατά πρώτο, τα έσοδα από τους φόρους των καυσίμων δεν πάνε ειδικά σε έργα υποδομής αλλά στο Πάγιο Ταμείο. Μάλιστα, ο φόρος καταναλώσεως έχει αυξηθεί πάνω από 50% τα τελευταία χρόνια και η συντελεστής του ΦΠΑ αυξήθηκε και αυτός στο 19% από το αρχικό 15%. Οι τελευταίες αυξήσεις αποτελέσαν ουσιαστικά έκτακτα μέτρα για αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης.

Το πιο σημαντικό στοιχείο όμως που κάνει αυτόν τον φόρο

ιδιαίτερα επαχθή στην Κύπρο είναι το γεγονός ότι για τη μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου δεν υπάρχει δυνατότητα επιλογής. Οι δημόσιες συγκοινωνίες είναι υποτυπώδεις και η χρήση του αυτοκινήτου είναι στις πλείστες περιπτώσεις υποχρεωτική. Έτσι ο φόρος των καυσίμων πλήττει κυρίως μια βασική και απαραίτητη δραστηριότητα όλων των πολιτών, τη διακίνησή τους. Είναι επίσης ένα φόρος ο οποίος δεν συνδέεται άμεσα με το εισόδημα και τον πλούτο και επιβαρύνει δυσανάλογα τους πιο φτωχούς πολίτες.

Πέραν τούτων, μετά την πτώση της ισοτιμίας της τουρκικής λίρας η αγορά καυσίμων από τις

κατεχόμενες περιοχές έγινε ακόμα πιο φτηνή. Αυτή η κατάσταση μόνο με έναν αποτελεσματικό τρόπο μπορούσε να αντιμετωπιστεί, με τη μείωση στη διαφορά των τιμών. Η μείωση όμως στη φορολογία των καυσίμων δεν πρόκειται να αντιμετωπίσει ένα άλλο πρόβλημα της αγοράς αυτής. Στην κοινή αντίληψη παρουσιάζεται αργοπορία ώσπου να μειωθούν οι τιμές στα πρατήρια, όταν πέφτουν οι διεθνείς τιμές. Αντιθέτως, οι τιμές για τον καταναλωτή ανεβαίνουν γρήγορα όταν παρουσιάζεται αύξηση στις διεθνείς τιμές. Αυτό από μόνο του είναι ένα σοβαρό ζήτημα που εδώ και πολλά χρόνια χρήζει διερεύνησης.

Cyprus Impact Report 2018

Find out more about our overall impact on the economy, society & environment
www.pwc.com.cy/impact-report

Στην αγορά το πρώτο ηλεκτρικό αυτοκίνητο της Xpeng Motors

Το νέο G3 εντείνει τον ανταγωνισμό με τις δυτικές αυτοκινητοβιομηχανίες

Η νέα χρυσοφόρος αγορά για την Κίνα είναι τα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα. Πολλές εταιρείες διαγωνίζονται για να αποκτήσουν παρουσία σε αυτήν και να είναι έτοιμες να ανταγωνιστούν την αμερικανική Tesla, η οποία θα δραστηριοποιηθεί και στην Κίνα. Η Tesla, αν και ζημιόγος, κατασκευάζει αποκλειστικά ηλεκτρικά οχήματα. Στην Κίνα, ως τελευταία ανταγωνίστρια της εμφανίζεται η Xpeng Motors.

Η Xpeng Motors ξεκίνησε από χθες να διαθέτει στην αγορά το πρώτο της μοντέλο με την επωνυμία G3. Πρόκειται για ένα спор αυτοκίνητο πολλαπλών δραστηριοτήτων, το οποίο κατασκευάσε τέσσερα χρόνια μετά την ίδρυσή της. Ίδρυτής της εταιρείας είναι ο Χε Σιαοπένγκ μαζί με συνεργάτες του και το εργοστάσιο βρίσκεται στην περιφέρεια της Γκουανγκζού στη νότια Κίνα. Το δε G3, το οποίο πέρασε όλα τα τεστ και τις δοκιμασίες τους τελευταίους 14 μήνες, εκτιμάται πως θα αποφέρει άμεσα έσοδα στην εταιρεία, αλλά και θα τονώσει την αξιοπιστία της. Εν τω μεταξύ, εκατοντάδες άλλες νεοφυείς εταιρείες στην Κίνα ακόμα αγωνίζονται να κατασκευάσουν ένα πρωτότυπο αυτοκινήτου και να εξασφαλίσουν επενδυτικά κεφάλαια.

Χρυσή αγορά

Αναλυτές του κλάδου προβλέπουν ότι η αγορά ηλεκτροκίνητων της Κίνας τις επόμενες δεκαετίες θα αποφέρει εκατοντάδες δισεκατομμύρια δολάρια με την αρωγή της επίσημης κυβερνητικής πολιτικής. Το Πεκίνο θέλει να περιορίσει δραστικά τη χρήση των ρυπογόνων

Το G3 της Xpeng έχει πέντε θέσεις και τιμάται μεταξύ 29.000 και 41.000 δολαρίων. Πέρασε όλα τα τεστ και τις δοκιμασίες τους τελευταίους 14 μήνες και εκτιμάται πως θα αποφέρει άμεσα έσοδα στην εταιρεία, αλλά και θα τονώσει την αξιοπιστία της Xpeng Motors.

οχημάτων και να δώσει κίνητρα για «πράσινα αυτοκίνητα». Γι' αυτό οι εγχώριες επιχειρήσεις επιδιώκουν να ενισχύουν την παρουσία τους, προτού ο Ελον Μασκ, ιδρυτής της Tesla, αρχίσει από το 2019 να κατασκευάζει οχήματα στη Σαγκάη και οι Volkswagen και Ford πλημμυρίσουν την αγορά με ηλεκτροκίνητα αμάξια που θα κατασκευάζονται στην Κίνα.

Το G3 της Xpeng έχει πέντε θέσεις και τιμάται μεταξύ 29.000 και 41.000 δολαρίων. Η δε Tesla θα πουλάει στην Κίνα το σεντάν M3, που θα είναι κατασκευασμένο στις ΗΠΑ, προτού ξεκινήσει την επίσημη παραγωγή. Το κόστος του θα κυμαίνεται στις 78.000 δολάρια. Οπως αναφέρει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, όσο φθη-

νότερα κι αν είναι τα κινεζικά κατασκευής ηλεκτρικά αυτοκίνητα, δεν παύουν να στερούνται σε ανταγωνιστικότητα και ενδεχομένως και σε ποιότητα. Αρα θα πρέπει να πείσουν τους οδηγούς ότι είναι ισότιμα με τα Tesla, λόγω χάρην, ή τα Volkswagen. Ο Χε Σιαοπένγκ ανέφερε ότι η Xpeng έχει την επενδυτική κάλυψη κολοσσών όπως οι Alibaba, Foxconn και Xiaomi. Επιπλέον, τόνισε ότι το G3 έχει χαρακτηριστικά ελκυστικά για οδηγούς νεαρής ηλικίας. Διαθέτει λογισμικό και χάρτες, δυνατότητα βίντεο και αισθητήρες, οπότε μοιάζει με ένα κινητό σε ρόδες. «Τα έξυπνα χαρακτηριστικά είναι απαραίτητα για να απευθυνθεί η Xpeng σε νέους, να πουλήσει μεγάλο όγκο οχημάτων και να έχει καλύτερες επιδόσεις

από τους άλλους», παρατηρεί ο Νάναν Κου, αναλυτής της Bloomberg NEF στο Πεκίνο.

Πέραν της Xpeng και οι επίσης κινεζικές WM Motor Technology και Byton, έχουν προσελκύσει δισεκατομμύρια δολάρια σε επενδύσεις τα τελευταία χρόνια, ώστε να χρηματοδοτήσουν την κατασκευή των δικών τους ηλεκτρικών οχημάτων. Η δε NIO, η οποία επικεντρώνεται στα ηλεκτρικά οχήματα αλλά και στα οχήματα χωρίς οδηγό, εισήχθη τον Σεπτέμβριο στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης και απεκόμισε 1 δισ. δολάρια. Η αποτίμησή της έφθασε τα 6,4 δισ. δολάρια, παρότι μέχρι τότε δεν είχε πουλήσει περισσότερα από 2.000 αυτοκίνητα.

BLOOMBERG

Η Αν. Ριγκέλ αναλαμβάνει νέα διευθύνουσα σύμβουλος της Air France

Τα ντάνια της Air France αναλαμβάνει ως διευθύνουσα σύμβουλος η Αν Ριγκέλ, στο πλαίσιο ευρείας αναδιάρθρωσης της διοικητικής ομάδας, την οποία κάνει ο Μπέντζαμιν (Μπεν) Σμιθ.

Τον Σεπτέμβριο, ο Καναδός Μπέντζαμιν Σμιθ είχε αναλάβει επικεφαλής συνολικά της γαλλο-ολλανδικής συμμαχίας Air France/KLM και προσωρινά εκτέλεσε χρέη διευθύνοντος συμβούλου της Air France. Στις 17 Δεκεμβρίου θα αναθέσει επισήμως στην Αν Ριγκέλ τη διοίκηση του γαλλικού βραχίονα. Σύμφωνα με την οικονομική εφημερίδα La Tribune, η Air France έχει πλέον δύο πρωτίες: τοποθέτησε έναν μη Γάλλο στο πηδάλιο της συμμαχίας της με την KLM και τώρα την πρώτη γυναίκα στη θέση της διευθύνουσας συμβούλου.

Η Αν Ριγκέλ είναι εκτελεστική αντιπρόεδρος της Air France, υπεύθυνη για θέματα πελατών, ενώ συμμετέχει και στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας. Η νέα επικεφαλής του αερομεταφορέα έχει μπροστά της μία σημαντική πρόκληση, το να φέρει εις πέρας επιτυχώς τις συλλογικές διαπραγματεύσεις με τα συνδικάτα των πιλότων και του ιπταμένου προσωπικού. Η εταιρεία θέλει να αφήσει πίσω τις απεργιακές κινητοποιήσεις του καλοκαιριού, οι οποίες της κόστισαν χιλιάδες δυσαρεστημένους επιβάτες, πάμπολλες ακυρώσεις πτήσεων, ζημίες εκατομμυρίων ευρώ, αλλά και την αποχώρηση των δύο προηγούμενων διευθυνόντων συμβούλων. Πάντως, όπως αναφέρουν αναλυτές του κλάδου των αερομεταφορών, οι τεταμένες σχέσεις διοίκησης - συνδικαλιστών αναμένεται να αποκατασταθούν, λόγω του ότι το ισχυρότερο από τα συνδικάτα

των πιλότων εξέλεξε νέο και πιο μετριοπαθή πρόεδρο. Οπως δήλωσε ο Μπεν Σμιθ, η κ. Ριγκέλ στη διάρκεια της σταδιοδρομίας της έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με θέματα ανθρωπίνου δυναμικού, ενώ παράλληλα υλοποίησε προγράμματα αναμόρφωσης της εταιρείας. Επιπλέον, τόνισε ότι η νέα επικεφαλής του γαλλικού αερομεταφορέα θα πρέπει αφενός να εργαστεί για να κλείσει το χάσμα της κερδοφορίας του με τον ολλανδικό βραχίονα της KLM αφετέρου να τον βοηθήσει να ανακτήσει τη θέση του στην αγορά.

Είναι εκτελεστική αντι-πρόεδρος της Air France και μέλος του Δ.Σ. της εταιρείας.

Η Αν Ριγκέλ έχει μακρά θητεία στην εταιρεία. Απόφοιτος της εγκριτής Πολυτεχνικής Σχολής Ecole de Mines de Paris, ξεκίνησε την καριέρα της το 1991 όταν εντάχθηκε στην Air Inter, που μετονομάστηκε σε Air France το 1996 - οπότε γνωρίζει τον αερομεταφορέα πάρα πολύ καλά. Υπηρέτησε σε διάφορες θέσεις και το 2013 ανέλαβε αναπληρώτρια διευθύντρια στον βραχίονα της παροχής υπηρεσιών εν πτήξει και εντάχθηκε στην εκτελεστική επιτροπή της Air France. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στις αρχές του 2019 ο Μπεν Σμιθ θα ανακοινώσει με λεπτομέρειες τη στρατηγική του, στο πλαίσιο της οποίας θα αποφασιστεί και η πώληση ή όχι της θυγατρικής Joon, που προσφέρει δρομολόγια με τα φθηνά εισιτήρια.

REUTERS, BLOOMBERG

OMEGA
2018-2019

OMEGA NEWS

Η Στέλλα Στυλιανού μαζί με την έμπειρη δημοσιογραφική ομάδα του OMEGA μας μεταφέρουν όλες τις σημαντικές εξελίξεις από την Κύπρο και τον υπόλοιπο κόσμο

ΚΑΘΕ ΒΡΑΔΥ ΣΤΙΣ 20:10

OMEGA
2018-2019

GREECE'S NEXT TOP MODEL- ΤΕΛΙΚΟΣ

Η μεγάλη στιγμή έφτασε!

Ποια θα υπογράψει το μεγάλο συμβόλαιο στο χώρο της μόδας και θα κατακτήσει το έπαθλο των 50.000 ευρώ;

ΤΕΤΑΡΤΗ 19/12 ΣΤΙΣ 21:15

Κίνηση Πεκίνου για αποκλιμάκωση εμπορικού πολέμου με τις ΗΠΑ

Ανακαλεί τους πρόσθετους φόρους στις εισαγωγές Ι.Χ.

Ενώ οι δύο μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου ετοιμάζονται για τον επόμενο γύρο διμερών εμπορικών επαφών, το Πεκίνο ανακοίνωσε χθες ότι προχωρά στην υλοποίηση ενός εκ των όσων συμφώνησαν ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ και ο Ντόναλντ Τραμπ προ ημερών στο Μπουένος Αίρες: θα άρει τους πρόσθετους δασμούς που επέβαλε το καλοκαίρι στις εισαγωγές αμερικανικών αυτοκινήτων ως αντίποινα στους δασμούς στα κινεζικά προϊόντα.

Η μείωση των δασμών ευνοεί και τις γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες, καθώς παράγουν οχήματά τους στις ΗΠΑ και στη συνέχεια τα εξάγουν στην Κίνα.

Η είδηση οδήγησε σε άνοδο τις μετοχές των μεγαλύτερων αμερικανικών και γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών.

Προπαντός, όμως, επαναφέρει τη σινοαμερικανική αντιπαράθεση στα όσα συμφώνησαν οι δύο πρόεδροι στο περιθώριο του G20. Παρακάμπτει εν ολίγοις τη νέα επιδείνωση που επήλθε στις σχέσεις των δύο πλευρών στην αρχή της εβδομάδας, όταν οι канаδικές αρχές συνέλαβαν την οικονομική διευθύντρια του κινεζικού κολοσσού

της Huawei Technologies καθ' ύπαρξιν της Ουάσιγκτον.

«Τα γεγονότα της περασμένης εβδομάδας έμοιαζαν να συνωμοτούν για να διαλύσουν πλήρως την εκεχειρία, αλλά βαθύτερη πρόθεση των δύο πλευρών αυτή τη στιγμή είναι να τη διατηρήσουν», σχολίασε μιλώντας στο Bloomberg η Φρέγια Μπέμις, οικονομολόγος της Pantheon Macroeconomics, που παράλληλα χαρακτήρισε «θετικό και συγκεκριμένο βήμα» της Κίνας τη μείωση των δασμών σε αυτοκίνητα εισαγόμενα από τις ΗΠΑ.

Οι κερδισμένοι

Η κίνηση καλής θέλησως του Πεκίνου αφορά τους δασμούς ύψους 40% που επέβαλε η Κίνα στα αμερικανικά οχήματα τον Ιούλιο ως αντίποινα στους δασμούς στις εισαγωγές κινεζικών προϊόντων στις ΗΠΑ. Με την ανάκλησή τους οι δασμοί σε όσα οχήματα εισάγονται από τις ΗΠΑ επανέρχονται στο 15%, στο επίπεδο που ισχύει δηλαδή για κάθε εισαγόμενο όχημα στη δεύτερη οικονομία του πλανήτη.

Μόλις έγινε γνωστή η πρόθεση του Πεκίνου, η μετοχή της General Motors σημείωσε άνοδο 3% στην αγορά της Νέας Υόρκης και της Ford άνοδο 2,5%.

Εξίσου σημαντική ήταν η άνοδος που σημείωσαν οι μετοχές των γερμανικών αυτοκινητοβιομηχανιών, καθώς παράγουν στις ΗΠΑ οχήματά τους και στη συνέχεια τα εξάγουν στην Κίνα και επρόκειτο να δεχθούν κайrio πλήγμα από τους δασμούς.

Από τα 51 δισ. δολάρια στα οποία ανήλθε το 2017 η αξία των εισαγόμενων αυτοκινήτων στην Κίνα, περίπου τα 13,5 δισ. δολάρια αφορούσαν αυτοκίνητα από τη Βόρεια Αμερική, μεταξύ των οποίων και τα γερμανικά αυτοκίνητα που παράγονται στις ΗΠΑ. Η ανάκληση των επίμαχων φόρων ευνοεί, άλλωστε, τις γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες περισσότερο από τις αμερικανικές, καθώς τα πολυτελή μοντέλα τους βρίσκονται μόνιμως μέσα στα πρώτα 10 πιο δημοφιλή οχήματα για τους Κινέζους και πραγματοποιούν τις περισσότερες πωλήσεις στην Κίνα. Έτσι η μετοχή της Volkswagen σημείωσε άνοδο 3,7% και της Fiat Chrysler 3,1%, ενώ των BMW και Daimler σημείωσαν άνοδο 2,4%. Σημειωτέον ότι η BMW είχε υπολογίσει στα 300 εκατ. ευρώ το κόστος των δασμών για τις επιχειρήσεις της μόνον για φέτος.

Στο μεταξύ, οι δύο πλευρές συζητήσαν χθες έναν οδικό χάρτη για τον επόμενο γύρο συνομιλιών σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχε ο αντιπρόεδρος της κινεζικής κυβέρνησης Λιου Χε με τον Αμερικανό υπουργό Οικονομικών Στίβεν Μνούτσιν και τον εκπρόσωπο Εμπορίου των ΗΠΑ Ρόμπερτ Λαϊτχάιζερ.

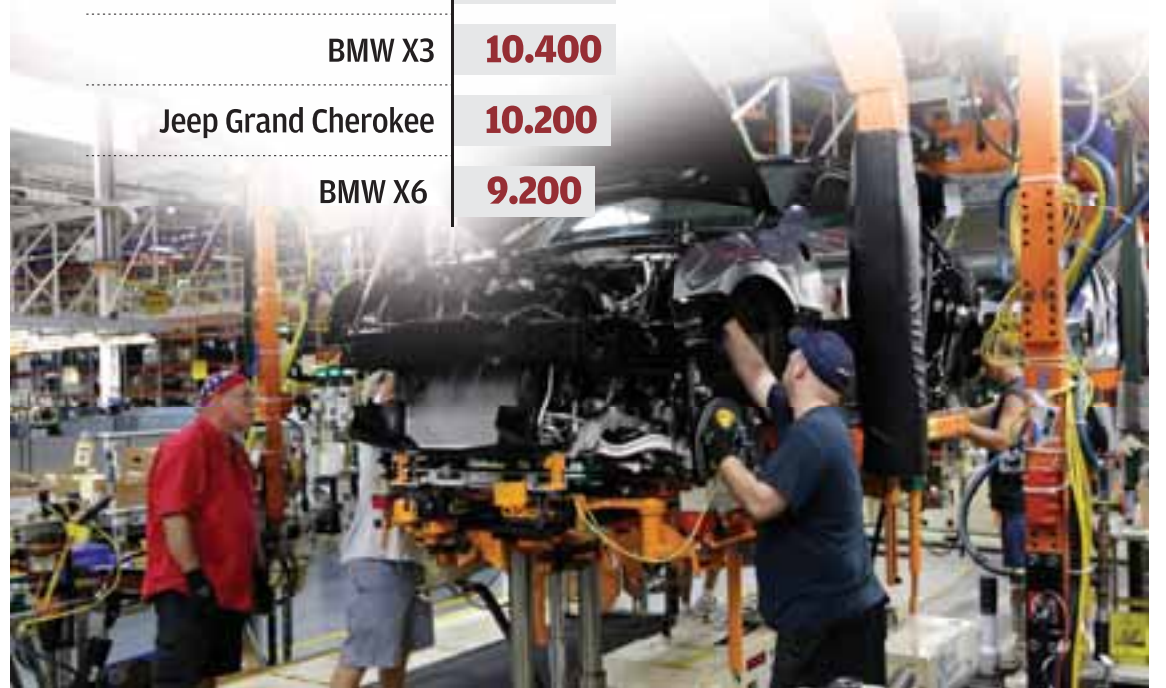
Σύμφωνα με το κινεζικό υπουργείο Εμπορίου, «οι δύο πλευρές ανταλλάξαν απόψεις σχετικά με την υλοποίηση των συμφωνηθέντων ανάμεσα στους δύο προέδρους και τη χάραξη συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος για το επόμενο στά-

Γερμανικές μάρκες αλλά αμερικανικής παραγωγής

Εξί από τα 10 πιο δημοφιλή αυτοκίνητα που εισάγει η Κίνα από τις ΗΠΑ είναι πολυτελή μοντέλα BMW ή Mercedes.

BMW X5	44.800
Mercedes-Benz GLE	40.800
Mercedes-Benz GLS	18.200
Lincoln MKC	16.600
Ford Explorer	13.200
BMW X4	11.900
Tesla Model X	10.500
BMW X3	10.400
Jeep Grand Cherokee	10.200
BMW X6	9.200

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΚΑΘΕ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ, ΒΑΣΕΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2018

ΠΗΓΗ: Bloomberg Businessweek

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

διο οικονομικών και εμπορικών συνομιλιών». Επικαλούμενη, άλλωστε, πηγές προσκειμένες στο θέμα, η αμερικανική εφημερίδα

Wall Street Journal αναφέρει πως ο κ. Λιου πρόκειται να μεταβεί στην Ουάσιγκτον αμέσως μετά το νέο έτος. Σημειωτέον ότι ο κ. Λιου είναι

επικεφαλής των οικονομικών συμβούλων του Κινέζου προέδρου και έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο στις εμπορικές συνομιλίες με τις ΗΠΑ.

Οι Ιατροί της Ηλιαχτίδας

Μιχάλης Ιασονίδης, Άντρος Γεωργίου
και **Χρυσόστομος Κουάλης**

ΘΑ ΞΥΡΙΣΟΥΝ ΤΟ ΜΟΥΣΤΑΚΙ ΤΟΥΣ

ΜΕ ΒΙΟΛΙΑ, ΛΑΟΥΤΑ, ΤΣΙΑΤΤΙΣΤΑ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥΣ ΓΙΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΣΚΟΠΟ

Κυριακή 16 Δεκεμβρίου 2018

στο Χαρουπόμυλο Λανάτη

11:00 - 13:00

Μεγάλος Χορηγός

ΤΣΙΑΚΚΑΣ
ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ WINERY

Όλα τα έσοδα θα δοθούν στο Ίδρυμα "Ταμείο Ημέρας Αγάτης Παιδιού"

BOOK YOUR TICKETS

ONLINE @
WWW.KCINEPLEX.COM

Τέλος από ΕΚΤ στο πρόγραμμα που έσωσε την Ευρωζώνη

Σταματάει το QE εν μέσω της ανησυχίας που περιβάλλει την πορεία της οικονομίας

Μετά σχεδόν τέσσερα χρόνια αγρών ομολόγων, αλλά και αμφισβητήσεων, επιθέσεων και επιτυχιών, η ΕΚΤ ανακοίνωσε ότι δίνει τέλος στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης. Το γνωστό ως QE, η ιστορική μη συμβατική επιλογή του Μάριο Ντράγκι, που διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης χρέους της Ευρωζώνης και έφτασε αιώως τα 2,6 τρις. ευρώ, τερματίζεται πλέον αυτόν τον μήνα. Εφτάσε, έτσι, στο τέλος του και η Ελλάδα δεν πρόλαβε να ενταχθεί σε αυτό.

Η χώρα μας θα μείνει εκτός, άλλωστε, από την επαναγορά των ομολόγων που θα ακολουθήσει, καθώς το ελληνικό χρέος δεν έχει βαθμολογία επένδυσης.

Στο μεταξύ, εξίσου ιστορικής σημασίας ενδέχεται να είναι και το τέλος του QE εν μέσω της ανησυχίας που περιβάλλει την πορεία της οικονομίας, όπως παραδέχθηκε ο πρόεδρος της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι. Και αυτό γιατί το επίμαχο πρόγραμμα τερματίζεται μέσα σε ένα ασταθές περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από την επιστροφή του προστατευτισμού, τους γεωπολιτικούς κινδύνους, την αναταραχή στις αναδυόμενες αγορές και την αστάθεια

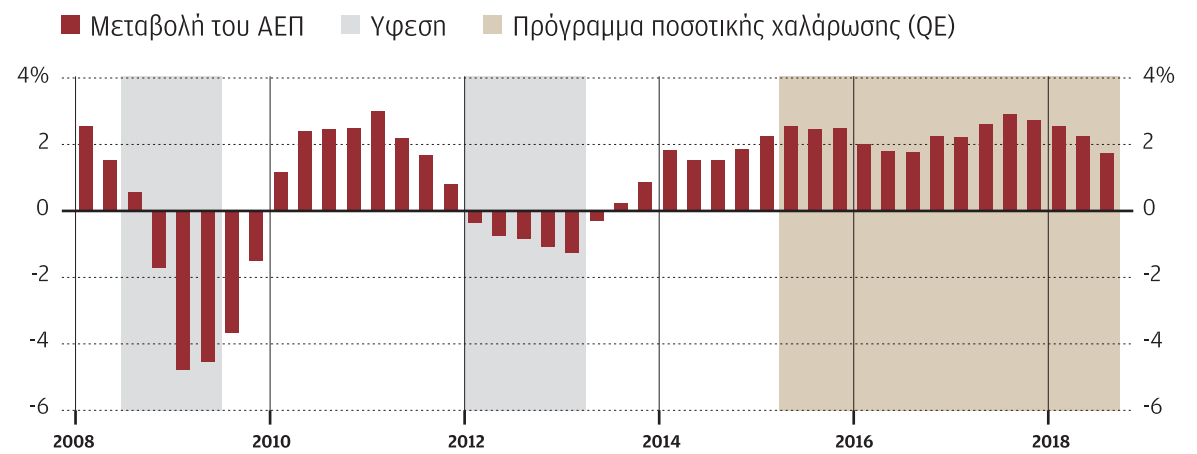
στα χρηματιστήρια. Και παράλληλα διαφαίνεται επιβράδυνση της Ευρωζώνης, ο πληθωρισμός παραμένει κάτω από τον στόχο του 2%, ενώ αρχική επιδίωξη του προγράμματος ήταν η επιτάχυνσή του.

Πολύ προτού θέσει σε εφαρμογή το επίμαχο πρόγραμμα, που προκάλεσε αντιδράσεις από τους σκληρούς «ιέρακες» στους κόλπους της ΕΚΤ και ορισμένους σκληροπυρηνικούς στο Βερολίνο, ο Μάριο Ντράγκι είχε προλειάνει το έδαφος για την εφαρμογή του. Ήταν η δήλωσή του «θα κάνω ό,τι χρειαστεί για να σώσω το ευρώ» το καλοκαίρι του 2012 που επανέφερε σχεδόν ως εκ θαύματος την ηρεμία στις αγορές ομολόγων όταν η Ευρωζώνη βυθιζόταν στη δίνη της κρίσης χρέους. Αργότερα αποκάλυψε ο ίδιος ότι είχε ουσιαστικά αυτοσχεδιάσει με την καθοριστική αυτή δήλωσή του χωρίς να ξέρει τι ακριβώς επρόκειτο να κάνει.

Το καλοκαίρι του 2012, οι αγορές αμφέβαλλαν για το αν οι ασθενέστερες χώρες-μέλη της Ευρωζώνης, όπως η Ελλάδα, θα κατάφεραν να αποπληρώσουν τα χρέη τους. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες συνεδρίαζαν σε ατμόσφαιρα γενικευμένης ανησυχίας, αν όχι πανικού, και ο πρόεδρος

Η οικονομία της Ευρωζώνης αναπτύσσεται επί 22 συναπτά τρίμηνα

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΡΙΜΗΝΟΥ ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ

Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΧΑΜΗΛΟΣ...

ΠΗΓΗ: Thomson Reuters Datastream

...ΑΛΛΑ ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα 2,6 τρις. η αξία των ομολόγων που αγόρασε η ΕΚΤ - Το πρόγραμμα έφτασε στο τέλος του και η Ελλάδα δεν πρόλαβε να ενταχθεί σε αυτό.

της ΕΚΤ φαινόταν να διατηρεί την ψυχραιμία του. Ήταν πραγματικά αποφασισμένος να βρει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να παρέμβει αποφασιστικά η Τράπεζα, όπως η Ελλάδα, θα κατάφεραν να αποπληρώσουν τα χρέη τους. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες συνεδρίαζαν σε ατμόσφαιρα γενικευμένης ανησυχίας, αν όχι πανικού, και ο πρόεδρος

της ΕΚΤ δεν θα μπορούσε να φέρει αποτέλεσμα εάν αυτοί δεν προχωρήσουν σε περαιτέρω ενοποίηση της Ευρωζώνης δημοσιονομική, οικονομική και πολιτική. Μέσα σε εκείνη την ατμόσφαιρα ο Ντράγκι αναζητεί λύσεις και σε κάθε ευκαιρία ρωτάει τι μπορεί να κάνει η Τράπεζα, πώς μπορεί να διασφαλίσει ότι θα επιτύχει τον στόχο της.

Όσοι βρίσκονται στον στενότερο κύκλο του υποψιάζονται πως εκπονεί κάποιο σχέδιο, πως ετοιμάζει κάτι, αλλά κανείς δεν γνωρίζει τι ακριβώς. Ένας από τους ανθρώπους που χρειάστηκε να συμβουλευτεί και στη συνέχεια αποτέλεσε δριμύ επικριτή του ήταν ο επικεφαλής της Bundesbank και γνωστός «ιέρακας» της περιοριστικής πολιτικής, Γενς Βάιντμαν.

Οι ανισότητες του ευρώ

Το ευρώ ήταν επιτυχία, αλλά δεν έχουν όλοι ωφεληθεί εξίσου από αυτό. Την πικρή αυτή αλήθεια αναγνώρισε χθες ο Μάριο Ντράγκι, απαντώντας σε σχετική ερώτηση δημοσιογράφου. Σε ό,τι αφορά τις αιτίες αυτής της ανισότητας, τόνισε πως «ορισμένες σχετίζονται με τις ευθύνες των εθνικών κρατών, ενώ άλλες όχι».

Αναφερόμενος στα «γενέθλια» του ενιαίου νομίσματος, που με το νέο έτος θα κλείσει τα 20 του χρόνια, ο κ. Ντράγκι υπογράμμισε πως η κατάσταση δεν προσφέρεται για εορτασμούς. Κάλεσε, αντιθέτως, την Ευρωζώνη σε «μια έντιμη ενδοσκόπηση που θα μπορούσε να μας δώσει ιδέες για το μέλλον και

για το πώς θα ολοκληρώσουμε την νομισματική ένωση». Όπως τόνισε, κατά τη διάρκεια αυτών των 20 ετών διακρίνει κανείς δύο διαφορετικές περιόδους, «η πρώτη ήταν περίοδος σταθερότητας και η δεύτερη περίοδος κρίσης». Το ευρώ υπάρχει ως νομισματική μονάδα και επίσημο νόμισμα 11 χωρών-μελών της Ε.Ε. από την 1η Ιανουαρίου του 1999. Απέκτησε, όμως, υλική υπόσταση και άρχισε να κυκλοφορεί τρία χρόνια αργότερα, τον Ιανουάριο του 2002. Στην πορεία, η Ευρωζώνη διευρύνθηκε και σήμερα περιλαμβάνει 19 κράση-μέλη. Εξακολουθεί, ωστόσο, να την περιβάλλει αβεβαιότητα μετά την κρίση χρέους.

Όταν η Μέρκελ έσπασε το γερμανικό ταμπού

Ο επικεφαλής της Bundesbank υπήρξε δριμύτατος επικριτής της αντισυμβατικής πολιτικής του Ντράγκι και επανειλημμένως προειδοποιούσε για τους κινδύνους που αυτή εγκυμονούσε. Δεν ήταν, όμως, αυτός που θα αποφάσιζε τελικά για την τύχη του ευρώ και την πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης αλλά η καγκελάριος της Γερμανίας, Άγκελα Μέρκελ. Ήταν η Άγκελα Μέρκελ που έδωσε τη συγκατάθεσή της σε μια κίνηση «ταμπού» για τη Γερμανία, την αγορά χρέους. Σε κοινή ανακοίνωσή της με τον τότε πρόεδρο της Γαλλίας, Φρανσουά Ολάντ, τόνισαν ότι «Γαλλία και Γερμανία δεσμεύονται στην ακεραιότητα της Ευρωζώνης και θα κάνουν τα πάντα για να την προστατεύσουν». Ήταν η δική τους δέσμευση που έδωσε σάρκα και οστά στην ιστορική δήλωσή του Ντράγκι και επέτρεψε την έναρξη του επίμαχου προγράμματος.

Η πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης δέχθηκε τα βέλη πολιτικών κύκλων της Γερμανίας που κατέφυγαν στη γερμανική δικαιοσύνη. Αυτή με τη σειρά της δήλωσε αναρμόδια και παρέπεμψε το θέμα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Εκτοτε, βέβαια, οι Ευρωπαίοι ηγέτες αναγκάστηκαν να κινηθούν προς τις κατευθύνσεις που τους είχε επανειλημμένως συστήσει ο Ντράγκι. Παρά την ακαμψία που χαρακτηρίζει την Ε.Ε. και τους θεσμούς της, προχώρησαν στη θέσπιση μιας κοι-

Ναρά την ακαμψία που χαρακτηρίζει την Ε.Ε. και τους θεσμούς της, οι Ευρωπαίοι ηγέτες προχώρησαν στη θέσπιση μιας κοινής εποπτικής αρχής του τραπεζικού συστήματος της Ευρωζώνης και δημιούργησαν μηχανισμό στήριξης.

νής εποπτικής αρχής του τραπεζικού συστήματος της Ευρωζώνης και δημιούργησαν μηχανισμό στήριξης και των ευάλωτων χωρών.

Σήμερα προχωρούν έστω και

να διαχειρίζεται δύσκολες καταστάσεις. Καταλύτης ήταν ο θάνατος των δύο γονιών του, όταν ο Μάριο ήταν μόλις 15 ετών, οπότε χρειάστηκε να αναλάβει την ευθύνη για τα δύο μικρότερα αδέρφια του. Τον Ιούνιο του 2011, του ανακοίνωσε τον διορισμό του στο τιμόνι της ΕΚΤ ο τότε απερχόμενος πρόεδρος της Ζαν-Κλοντ Τρισέ. Προτού ακόμη εγκατασταθεί στα γραφεία της ΕΚΤ στη Φρανκφούρτη, η κρίση χρέους είχε ήδη εισέλθει σε νέα φάση, πολύ οξύτερη. Στη δίνη του κυκλώνα βρισκόταν πλέον η τρίτη και η τέταρτη οικονομία της Ευρωζώνης, η Ιταλία και η Ισπανία. Ομόλογα και μετοχές κατέρρεαν και εξαμεμιζόταν η ρευστότητα στη διατραπεζική αγορά.

Η είσοδός του στην ΕΚΤ υπήρξε δυναμική και προκάλεσε αισιοσμία. Προχώρησε σε δύο μειώσεις των επιτοκίων μέσα σε μόλις δύο μήνες αντιστρέφοντας την, αναμφίβολα ατυχή, απόφαση του κ. Τρισέ που είχε αυξήσει τα επιτόκια του ευρώ εν μέσω κρίσης. Στη συνέχεια προσέφερε στις ευρωπαϊκές τράπεζες σειράς από φτηνά δάνεια που διοχετεύσαν στην αγορά 1 τρις. ευρώ. Η πολιτική των αρνητικών επιτοκίων που εφάρμοσε, επικρίθηκε και πάλι από γερμανικούς κύκλους. Κατηγορήθηκε ότι πλάττει την κερδοφορία των γερμανικών τραπεζών αλλά και τους ίδιους τους Γερμανούς που δεν εισπράτουν τόκους στις καταθέσεις τους.

Η είσοδός του στην ΕΚΤ υπήρξε δυναμική και προκάλεσε αισιοσμία. Προχώρησε σε δύο μειώσεις των επιτοκίων μέσα σε μόλις δύο μήνες αντιστρέφοντας την, αναμφίβολα ατυχή, απόφαση του κ. Τρισέ που είχε αυξήσει τα επιτόκια του ευρώ εν μέσω κρίσης. Στη συνέχεια προσέφερε στις ευρωπαϊκές τράπεζες σειράς από φτηνά δάνεια που διοχετεύσαν στην αγορά 1 τρις. ευρώ. Η πολιτική των αρνητικών επιτοκίων που εφάρμοσε, επικρίθηκε και πάλι από γερμανικούς κύκλους. Κατηγορήθηκε ότι πλάττει την κερδοφορία των γερμανικών τραπεζών αλλά και τους ίδιους τους Γερμανούς που δεν εισπράτουν τόκους στις καταθέσεις τους.

Η είσοδός του στην ΕΚΤ υπήρξε δυναμική και προκάλεσε αισιοσμία. Προχώρησε σε δύο μειώσεις των επιτοκίων μέσα σε μόλις δύο μήνες αντιστρέφοντας την, αναμφίβολα ατυχή, απόφαση του κ. Τρισέ που είχε αυξήσει τα επιτόκια του ευρώ εν μέσω κρίσης. Στη συνέχεια προσέφερε στις ευρωπαϊκές τράπεζες σειράς από φτηνά δάνεια που διοχετεύσαν στην αγορά 1 τρις. ευρώ. Η πολιτική των αρνητικών επιτοκίων που εφάρμοσε, επικρίθηκε και πάλι από γερμανικούς κύκλους. Κατηγορήθηκε ότι πλάττει την κερδοφορία των γερμανικών τραπεζών αλλά και τους ίδιους τους Γερμανούς που δεν εισπράτουν τόκους στις καταθέσεις τους.

Πρόσκαιρη η άνοδος για την τουρκική λίρα

Η άνοδος της τουρκικής λίρας ήταν πρόσκαιρη επειδή η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας δεν μίλησε για τη συνέχιση της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής με την ίδια αποφασιστικότητα όσο στην προηγούμενη συνεδρίαση. Οπότε η τουρκική λίρα επέστρεψε ξανά στην πτωτική πορεία της, φθάνοντας στο χαμηλό των 5,3040 ως προς το δολάριο και σβήνοντας όλα τα ημερήσια κέρδη της.

Η άσκηση περιοριστικής νομισματικής πολιτικής θεωρείται απαραίτητη για να συγκρατηθεί η μεγάλη άνοδος του πληθωρισμού στην Τουρκία. Όμως, η πτώση της τουρκικής λίρας πλάττει την αγοραστική δύναμη των πολιτών, περιορίζει τις εισαγωγές και αυξάνει το κόστος εξυπηρέτησης των δανείων που έχουν λάβει οι τουρκικές τράπεζες σε ξένο νόμισμα. Το τελευταίο τρίμηνο, η τουρκική λίρα έχει υποχωρήσει πάνω από 12%.

Βέβαια, η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας ανακοίνωσε χθες πως «θα συνεχίσει να ασκείται περιο-

ριστική νομισματική πολιτική μέχρι να υπάρξει σημαντική βελτίωση στην προοπτική του πληθωρισμού», διατηρώντας σταθερό το βασικό επιτόκιο στο 24%. Αλλά στο επίσημο ανακοινωθέν δεν αναφερόταν πως είναι «αποφασισμένη» να τηρήσει την υφιστάμενη πολιτική. Ο διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Τουρκίας, Μουράτ Τσετινκαγια, και τα υπόλοιπα μέλη του διοικητικού συμβουλίου πρόσθεσαν πως έχει βελτιωθεί η προοπτική για μεγαλύτερη υποχώρηση του πληθωρισμού. Αν και παραμένει υψηλός, ο πληθωρισμός στην Τουρκία υποχώρησε στο 21,62% από το 25,24% τον Οκτώβριο, που ήταν το υψηλό 15ετίας. Εντούτοις, αναλυτές επισήμαναν πως η πτώση της άνοδος των τιμών οφείλεται στην πτώση του κόστους πετρελαίου και στη μείωση των φόρων στα διαρκή καταναλωτικά αγαθά που ανακοίνωσε η κυβέρνηση Ερντογάν στις αρχές Νοεμβρίου. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς πως ένα χρόνο πριν, ο πληθωρισμός περιοριζόταν στο 10,35%.

MTN Business

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία MTN Cloud Business Telephony είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Ο τρίτος φωτεινός λόφος της γνώσης

Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» του Πανεπιστημίου Κύπρου, το εμβληματικό έργο του Ζαν Νουβέλ

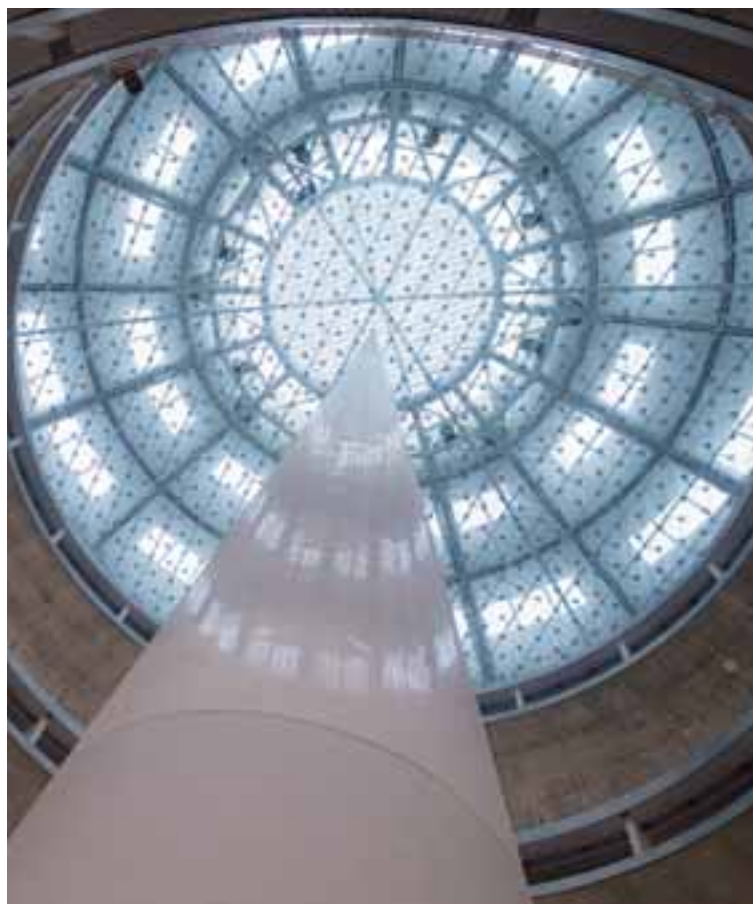
Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**
Φωτογραφίες **ΝΕΑΡΧΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Ο ποταμός Καλόγερος παρακεί, στα βόρεια ο Πενταδάκτυλος και νοτιότερα το Τρόδος και στο μέσον οι λόφοι του Άρωνα, του Μεγάλου και του Μικρού (ή της Αγιάς). Αυτά θα δει κάποιος εάν ανεβεί στον τρίτο όροφο του Κέντρου Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου», ένας τρίτος λόφος που έκλεισε τον κύκλο και μοιάζουν τα τρία πετράδια στο ίδιο δακτυλίδι – ο τρίτος λόφος του Νουβέλ έχει ίσως μυστηριακή διάθεση. Ο δημιουργικός αρχιτέκτονας του έργου Ζαν Νουβέλ εμπνεύστηκε από τη γη της Αγλαντζιάς, το κόμμα το κυπριακό, συνδύασε τα στοιχεία της φύσης, κόμμα, νερό και φως, με το καθένα να έχει τον δικό του ρόλο και σημασία στο δημιουργημά του. Ο Ζαν Νουβέλ σχεδίασε ένα εμβληματικό κτήριο και το προίκισε με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που το κάνουν να είναι ένα από τα σημαντικότερα κτήρια αυτής της χρήσης σε διεθνές επίπεδο.

Το έργο της νέας βιβλιοθήκης ξεκίνησε το 2010 και ουσιαστικά είναι το όραμα της μεγάλης κυρίας, τη Έλλης Ιωάννου, η οποία οραματίστηκε αυτό το έργο εις μνήμην του συζύγου της Στέλιου Ιωάννου και θέλησε πάση θυσία να το υλοποιήσει. Τα παιδιά της, ο Δάκης και η Σύλβια Ιωάννου είχαν πριν από λίγες ημέρες τη χαρά να δουν ολοκληρωμένο το όραμα της μητέρας τους να παίρνει σάρκα και οστά. Το ύψος της δωρεάς της οικογένειας Ιωάννου έφτασε τα οκτώ εκατομμύρια ευρώ, και δωρητές και εκτελεστές, το Πανεπιστήμιο. Σε παλαιότερες εποχές θα είχε σημειωθεί «δεν εφείσθησαν κόπων και εξόδων» και «χάριν των φιλομαθών, ιδίως αναλώμασι ανήγειραν». Η ύπαρξη, άλλωστε, μιας βιβλιοθήκης

Στη νέα βιβλιοθήκη θα εκτεθούν 250 αρχαιότητες, που θα επιστραφούν στο Πανεπιστήμιο Κύπρου από το κολλέγιο Χάρβεϊ Μαντ.

Στα ράφια της βιβλιοθήκης είναι διαθέσιμα χιλιάδες έντυπα και ηλεκτρονικά βιβλία που ικανοποιούν τις ανάγκες φοιτητών και μελετητών.

Η νέα βιβλιοθήκη σε αριθμούς

€29.700.000 εκτιμώμενος προϋπολογισμός (πλην εξοπλισμού)	900 θέσεις μελέτης
15.700 τ.μ. συνολικό εμβαδό	31 μικροί χώροι για ομαδική μελέτη
5 επίπεδα (υπόγειο, ισόγειο και τρεις ορόφους)	620.000 έντυπους τόμους
5 επάλληλοι ορόφωτοι δακτύλιοι	190.000 και πλέον συνδρομές σε τίτλους ηλεκτρονικών βιβλίων
40 μέτρα διάμετρος κεντρικός θόλος	12.000 συνδρομές σε ηλεκτρονικά και έντυπα περιοδικά
14 μέτρα ύψος από το έδαφος	180 βάσεις δεδομένων.

Ο σχεδιασμός ανατέθηκε στον διεθνούς φήμης αρχιτέκτονα Ζαν Νουβέλ και η δωρεά από την αείμνηστη Έλλη Ιωάννου, εις μνήμην του συζύγου της Στέλιου Ιωάννου, ανήλθε στα €8.000.000.

χωροθετήθηκε βορειοανατολικά της πρώτης ζώνης της Πανεπιστημιούπολης, όπως ορίστηκε από το χωροταξικό σχέδιο του 1998. Ουσιαστικά, ο αρχιτέκτονας δημιούργησε έναν τεχνητό λόφο, όπως αυτοί που βρίσκονται στη γύρω περιοχή, θέλοντας κατά κάποιο τρόπο να συμπληρώσει το γεωλογικό παζλ της περιοχής και με τον δικό του λόφο αναπτύσσει «διαλεκτικές» σχέσεις με τους λόφους και ιδιαίτερα με τον Άρωνα στη νότια πλευρά. Ο λόφος επικαλύφθηκε με έγχρωμη μεμβράνη σε αφηρημένη σύνθεση και επιστέγασμά του είναι ο λευκός θόλος.

Φως και γνώση

Ο αρχιτέκτονας θέλησε, όπως είπαμε ήδη να παίξει με το περιβάλλον τοπίο, αλλά και ευρύτερα με το φως, το άπλετο φως. Το πύπτον φως είναι «γλώσσα ωσει πυρός», είναι γνώση εν είδει επιφοίτησης. Η οροφή του κυλινδρικού τμήματος, ένας διαφώτιστος θόλος, πάνω από το τελευταίο επίπεδο θα προβάλλεται στο οροπέδιο του τεχνητού λόφου. Ο θόλος που έχει διάμετρο του περίπου θα διαχέει σε ελεγχόμενο επίπεδο το φως της ημέρας στα αναγνώστια, εξυπηρετώντας τους χρήστες, και συμβάλλοντας στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας από τεχνητό φωτισμό. Ο πλιουστάτης στην κορυφή του θόλου θα κατευθύνει κατακόρυφα και συγκεντρωμένα, μέχρι και το χαμηλότερο επίπεδο του κτηρίου, μία δέσμη φωτός πάνω στην ανακλαστική επιφάνεια ενός κώνου, που θα είναι χωροθετημένη στο κέντρο του εσωτερικού κεντρικού αίθριου. Ο πλιουστάτης είναι μία περιστρεφόμενη εξειδικευμένη κατασκευή με κινητές περιόδους και φωταγωγό οροφής. Στο Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» η βιοκλιματική προσέγγιση (σκιασμός, φυσικός δροσισμός) υπαγορεύθηκαν από τις αρχές εξοικονόμησης ενέργειας. Αυτό το παιχνίδι του Ζαν Νουβέλ με το φως σίγουρα δεν είναι τυχαίο, το φως της γνώσης, η επιφοίτηση μέσω μιας πύρινης γλώσσας. Το φως της γνώσης που δεν τυφλώνει, αλλά αντιθέτως φωτίζει τον άνθρωπο και τον ωθεί να ανακαλύψει την αλήθεια, αλλά και θερμαίνει τον ζήλο του ανθρώπου να αναζητήσει την αλήθεια.

Ο πλιουστάτης στην κορυφή του θόλου θα κατευθύνει κατακόρυφα και συγκεντρωμένα, μέχρι και το χαμηλότερο επίπεδο του κτηρίου, μία δέσμη φωτός.

σε ένα πανεπιστήμιο δεν είναι απλώς μία πρακτική ανάγκη, είναι η βαθιά του ουσία, αφού η παραγωγή γνώσης είναι το ζητούμενο από την ακαδημαϊκή κοινότητα. Όπως σημείωσε και ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου ένα πανεπιστήμιο είναι ένα σύνολο κτηρίων γύρω από μία βιβλιοθήκη, και δεν υπάρχει πιο αληθινή φράση από αυτή. Ο διεθνούς φήμης αρχιτέκτονας Ζαν Νουβέλ αφουγκράστηκε τον παλμό της γης που έπρεπε να δομηθεί, ένιωσε τους νευρώνες του Πανεπιστημίου και την ψυχή της δωρήτριας, και σχηματοποίησε το όραμά τους, παραδίδοντας έναν χώρο όπου η ανάγνωση, η μελέτη και η έρευνα θα ζωοδοτούν συνεχώς το Πανεπιστήμιο και τους ανθρώπους του. Ο Ζαν Νουβέλ κλήθηκε να πραγματοποιήσει το όραμα πολλών ετών για ένα χώρο πέραν του χρόνου, πέραν του σήμερα, ο οποίος, φυσικά, θα έπρεπε να είναι λειτουργικός και να ικανοποιεί συγκεκριμένες ανάγκες στο διηνεκές. Ο αρχιτέκτονας εμπνεύστηκε, όπως είπαμε, τη νέα βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου από τη φυσική τοπογραφία και τα χρώματα του τοπίου της Πανεπιστημιούπολης και

Η νέα βιβλιοθήκη καταλαμβάνει έκταση συνολικού εμβαδού 15.700 τ.μ. και διαθέτει 3 υπέργειους ορόφους.

Κέντρο Πληροφόρησης Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»

Η Βιβλιοθήκη αναπτύσσεται κατακόρυφα σε 5 επίπεδα (υπόγειο, ισόγειο και τρεις ορόφους) συνολικού εμβαδού περίπου. Πρόκειται για έναν πολυώρογο που θα στεγάσει τη Βιβλιοθήκη του ιδρύματος, την Υπηρεσία Πληροφορικών Συστημάτων, το Κέντρο Τεχνολογιών Υποστήριξης της Διδασκαλίας και το Κέντρο Γλωσσών. Στο Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» προσφέρονται σε έναν εργονομικό χώρο οι βασικές υπηρεσίες δανεισμού και ανάγνωσης/μελέτης προς τους φοιτητές και το ευρύτερο αναγνωστικό και ερευνητικό κοινό της χώρας. Επίσης, στη βιβλιοθήκη διατίθενται στους χρήστες χώροι πολυμέσων και ειδικό χώρο για ομαδική μελέτη και συνεργασία μεταξύ φοιτητών και ακαδημαϊκών. Ο Ζαν Νουβέλ δεν σχεδίασε ασφα-

λώς τη βιβλιοθήκη του 2018, αλλά τη βιβλιοθήκη του μέλλοντος, δημιούργησε χώρους και συστήματα που θα μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του μέλλοντος, έτσι στη νέα βιβλιοθήκη υιοθετήθηκαν συστήματα ενοποίησης των χώρων και αξιοποίησης των ηλεκτρονικών μέσων, με στόχο να συμβαδίσει με τις σύγχρονες τάσεις στον τομέα υποστήριξης της μάθησης και της πληροφόρησης.

Το εντυπωσιακό κτήριο της Βιβλιοθήκης είναι αποτέλεσμα πολυετών εργασιών και συνεργιών που στέφθηκαν με απόλυτη επιτυχία και πλέον καμία και κανείς δεν έχει δικαιολογία να μη διαβάσει ή να μην αρχίσει να σκέφτεται το διάβασμα ως εναλλακτική δραστηριότητα.

Η ποίηση του Χαραλαμπίδη είναι οικουμενική

Η οικουμενικότητα του μαρτυρίου της «Αμμόκωστος Βασιλεύουσας» θα διαδοθεί μέσω της μετάφρασής της στην αγγλική γλώσσα

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΗΛΙΔΗ**

Για 44 χρόνια, οι 40 χιλιάδες κάτοικοι της Αμμόκωστος ζουν ένα καθημερινό δράμα. Βλέπουν, από κοντινή απόσταση, την πόλη τους φυλακισμένη ωσάν να είναι αιχμάλωτη πολέμου, περιτριγυρισμένη από συρματοπλέγμα. Βλέπουν τα σπίτια τους αδειανά, εγκλωβισμένα, να φθίνουν στον χρόνο. Η Αμμόκωστος και οι άνθρωποι της Αμμόκωστος ζουν ασταμάτητα την τραγωδία, την αδικία, και την τυρρανία της όρασης, βλέπουν αυτό που κανείς δεν αντέχει να βλέπει, τον παράδεισό τους αιχμάλωτο, παραδομένο στον εξευτελισμό της ομπρίας και της λεηλασίας. Είναι οι παράδεισοι των σπιτιών τους όπου γεννήθηκαν και μεγάλωσαν, όπου γέννησαν και αναθρεψαν τα παιδιά τους, όπου αγάπησαν τη θάλασσά τους, τη γη τους, τα δέντρα τους, τους προγόνους τους, τους δασκάλους τους, τους ιερείς τους, τους γιατρούς τους, τα ιστορικά τους οικοδομήματα και τους αρχαιολογικούς τους χώρους.

Το πώς αντέχουν όλη αυτή την τυρρανία της όρασης, για τόσα χρόνια, μόνο αυτοί το γνωρίζουν. Εμείς οι άλλοι είμαστε μόνο θεατές μπροστά στο μαρτύριό τους. Γι' αυτό ασ τους δείχνουμε σεβασμό, συμπόνια, συμπάρασταση, ανθρωπιά, όχι συνθήματα μόνο. Μέσα από το ποιητικό έργο «Αμμόκωστος Βασιλεύουσα», του Κυριάκου Χαραλαμπίδη, ο αναγνώστης εισέρχεται πνευματικά μέσα στον παράδεισο της Αμμόκωστος πριν την κυριεύσουν οι αττίλες. Ο αναγνώστης εισέρχεται πνευματικά μέσα στο βασανισμένο πνεύμα και σώμα των Αμμοκωστιανών αδελφών μας. Η «Αμμόκωστος Βασιλεύουσα» αποτελεί ένα ποίημα αντίστασης.

“

Η «Αμμόκωστος Βασιλεύουσα» αποτελεί ένα ποίημα αντίστασης. Αποτελεί μια ιστορία αγάπης για την πόλη και τους ανθρώπους της.

Αποτελεί μια ιστορία αγάπης για την πόλη και τους ανθρώπους της. Αποτελεί, επίσης, μια πηχική νίκη ενάντια στους εισβολείς. Γι' αυτό πίστεψα ότι είναι επιτακτική ανάγκη να μεταφράσω το έργο αυτό στην αγγλική γλώσσα. Για να μάθει όλη η ανθρωπότητα πόσο απάνθρωπο και άδικο είναι αυτό που υποφέρουν οι Αμμοκωστιανοί.

Από μικρό παιδί, μέχρι τα 15 μου χρόνια, με έπαιρνε ο αειμνηστος παππούς μου Γιάννης Μηλιδής στην Αμμόκωστο και στην Κερπασία για να πουλήσουμε τα καρπούζια της Ζώδιας μας. Η αγάπη και η φιλοξενία που μας έδειχναν αυτοί οι άνθρωποι έμειναν για πάντα μέσα μου και τώρα τους κάνω αντίδωρο ένα βιβλίο για την Αμμόκωστο σε μετάφρασή μου στα αγγλικά.

Βλέπω στην ποίηση του Χαραλαμπίδη έναν ανθρωπισμό, που υπερβαίνει τα πάθη και το μίσος και επαναθέτει την ανθρωπιά και την αξιοπρέπεια ως το μέτρο που πρέπει να μετράμε τον άνθρωπο της οικουμένης. Και τονίζω εδώ τις λέξεις οικουμενικός άνθρωπος. Η ποίηση του Χαραλαμπίδη είναι γραμμένη στην ελληνική γλώσσα, αλλά μιλά

Η μετάφραση «Famagusta Regina» εκδόθηκε από τον οίκο Australian Scholarly Publishing στη Μελβούρνη.

μια οικουμενική γλώσσα, γιατί η ουσία της ποίησής του είναι οικουμενική. Δηλαδή, κάθε σπιτί και κάθε οικογένεια, σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, έχει γευτεί και έχει βασανιστεί από την αδικία μιας εθνικής καταστροφής, μπορεί να ταυτιστεί με την ποίησή του και την ποιητική του φωνή. Η ποίησή του θα οδηγήσει τα μάτια σας να κοιτάζουν βαθιά μέσα στην ανθρώπινη ψυχή κατά τη στιγμή του μαρτυρίου της και τη στιγμή της απολύτρωσής της. Ο ρόλος των οφθαλμών και της όρασης είναι πολύ δυνατός στην ποίησή του. Κοιτάζει μέσα στην ανθρώπινη υπόσταση όχι μόνο για να αποκαλύψει μαρτυρία και αδικίες αλλά και για να δώσει τη δύναμη στον αναγνώστη να δει τον κόσμο με διαφορετικούς οφθαλμούς.

Αυτή είναι και η δύναμη της συλλογής «Αμμόκωστος Βασιλεύουσα». Όταν την διαβάσετε θα αρχίσετε να βλέπετε τον κόσμο με διαφορετικά

μάτια. Τα μάτια σας θα αποκτίσουν μια νέα διείσδυση μέσα στην ουσία της ανθρώπινης πορείας πάνω στη γη. Καθώς λέει ο ποιητής: «Η ποίηση έχει τη δύναμη να συλλαμβάνει την ουσία της πραγματικότητας, καθώς καταργεί τον χώρο και τον χρόνο,

ενώ παράλληλα, συναιρεί και τους δύο και τους ενώνει. Είναι γι' αυτό που η Αμμόκωστος εκφράζει το μαρτύριο της Κύπρου και την υπέρβαση του μαρτυρίου της».

Απόσπασμα από την παρουσίαση της συλλογής «Αμμόκωστος Βασιλεύουσα» του καθηγητή του Πανεπιστημίου του Σύδνεϋ Βρασίδα Καραλή: «Η ποίηση του Κυριάκου Χαραλαμπίδη είναι πολύσημη και πολύμορφη ποίηση. Αυτή θα ήταν μια μεγάλη δυσκολία για τον μεταφραστή της Αμμόκωστος Βασιλεύουσας, Γιάννη Μηλιδή. Όμως κατάφερε να μεταφέρει την ποίηση και την γλώσσα του Χαραλαμπίδη στην αναλυτική καθαρότητα της αγγλικής γλώσσας. Η μετάφραση του Μηλιδή είναι επιτυχημένη γιατί η γλώσσα του Χαραλαμπίδη ενώνει καθαφικές, σεφρικές, αρχαιοελληνικές και μεσαιωνικές αναφορές. Ο Μηλιδής έχει δουλέψει με τόση ευαισθησία και τόση ευσυνειδησία ώστε να ανα-

συγκροτήσει την ατμόσφαιρα της έντασης, του πάθους και του πόνου που υπάρχει μέσα στα ποιήματα. Δεν έχω ξαναδιαβάσει τόσο επιτυχημένη μετάφραση στα αγγλικά. Βλέπω τις μεταφράσεις του σαν μια προσπάθεια να εγκλιματιστεί και να μεταφτυθεί στα αγγλικά, αυτή την παράδοξη δυνατότητα της ελληνικής γλώσσας που βρίσκεται στο ελληνικό πρωτότυπο. Ο μεταφραστής έχει δουλέψει με ένα θαυμάσιο τρόπο, μέσα από μια θαυμάσια ποικιλία μεταφραστικών τεχνικών, σε μια προσπάθεια να είναι ακριβής και ταυτόχρονα να είναι δημιουργικός, με το κείμενο το ίδιο. Αυτό είναι το μεγάλο δίλημμα του μεταφραστή: θέλω να δώσω ακριβώς αυτό που λέει το πρωτότυπο, αλλά ταυτόχρονα να είμαι δημιουργικός στη νέα γλώσσα για να το κάνω ευανάγνωστο στη νέα γλώσσα. Η γλώσσα του Κ. Χ. είναι πολυδιάστατη, γεμάτη συγκινησιακές αναφορές.

Ο Γ. Μ. έχει κατορθώσει να τις μεταφέρει στα αγγλικά και να τα καθέσει αυτό με ένα επίτευγμα καθαράς ποιότητας στην γλώσσα την αγγλική, η οποία είναι λεπταίσθητη και ταυτόχρονα, λεπτογραφική. Βρίσκει μια λέξη η οποία αποδίδει στα αγγλικά αυτό που λέει στα ελληνικά και ταυτόχρονα, ανασυγκροτεί μια ατμόσφαιρα συγκινήσεων η οποία είναι επιτυχημένη στα αγγλικά. Ο μεταφραστής έχει επίσης εμπλουτίσει τις υποσημειώσεις του Κ. Χ. για να μπορεί ο αναγνώστης να καταλάβει την ιστορική διάσταση των ποιημάτων». Η μετάφραση εκδόθηκε από τον οίκο Australian Scholarly Publishing στη Μελβούρνη.

Ο κ. Γιάννης Μηλιδής είναι φιλόλογος ελληνικής και αγγλικής Λογοτεχνίας.

Το Νο1 σε πωλήσεις lifestyle περιοδικό στην Κύπρο

must

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018

ΟΜΟΡΦΙΑ ΜΕΒΥΣΤΙΚΑ ΑΡΩΜΑΤΑ, ΣΚΙΕΣ, ΜΑΣΚΕΡΑ ΚΑΙ ΚΡΑΓΙΟΝ ΓΙΑ FESTIVE LOOKS

m st

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ «ΑΥΤΗ ΕΙΜΑΙ, ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ ΜΟΥ»

GLAM ON A BUDGET €150 & ΚΟΡΙΤΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΠΛΑΝΗΣ ΠΟΡΤΑΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΔΕΙΧΝΟΥΝ ΠΩΣ ΝΑ ΛΑΜΒΕΤΕ ΤΙΣ ΠΟΡΤΕΣ

DO YOU SPEAK SPANISH? ΣΕΙΡΕΣ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΤΡΙΜΜΕΝΑ

#YEARLIST2018 THE GOOD, THE BAD & THE UGLY

ΠΑΡΤΥ CHIC ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ, GLITTERS ΚΑΙ ΔΑΝΤΕΛΑ ΣΥΝΔΥΑΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΕΣ ΒΡΑΙΝΕΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΟΥΔΟΥΝΑΡΗΣ ΜΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΓΕΜΑΤΗ ΜΟΔΑ

essie gelcouture Luxurious long-wear

PROSOPA ME TO MUST €4.50

MUST DISTRIBUTORS

SPP MEDIA

Facebook Like Twitter Follow YouTube Watch Instagram Follow

Ο οικισμός του Δασκαλιού, που στην αρχαιότητα ήταν χερσόνησος της Κέρου, βρίσκεται απέναντι σχεδόν από την τοποθεσία Κάβος ή «νότιο ειδικό αποθέτη».

Μια ανασκαφή - σταθμός στην αρχαιολογία

Η «Κ» σε αποστολή της τον Οκτώβριο επισκέφθηκε το «αρχηγείο» της σημαντικής ανασκαφής στο Δασκαλιό της Κέρου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το Αιγαίο είναι ένας ανεξάντλητος θησαυρός. Το γαλάζιο της θάλασσας, το άγριο τοπίο των νησιών του, το ελάχιστο πράσινο μοιάζει πετράδι πάνω στο βραχώδες ανάγλυφο. Αυτές οι εικόνες που συνειρμικά μπορεί κάποιος να κάνει σήμερα ταξιδεύοντας στο αρχιπέλαγος, ποιος ξέρει; Ίσως οι αρχαιότεροι μιών, αυτές τις εικόνες να τις σχηματιοποιούσαν και να τις έκαναν δοξασίες τους. Μία τέτοια περίπτωση, μοναδική έως τώρα στα αρχαιολογικά χρονικά, είναι αυτή της Κέρου, και πιο ειδικά της νησίδας του Δασκαλιού.

Η «Κ» είχε την ευκαιρία να επισκεφτεί το Δασκαλιό και να φιλοξενηθεί στο «αρχηγείο» της ανασκαφής στο Πάνω Κουφονήσι, κατά την προηγούμενη ανασκαφική περίοδο (3 Σεπτεμβρίου - 14 Οκτωβρίου), υπό την αιγίδα της Βρετανικής Σχολής στην Αθήνα και σε αγαστή συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων. Όταν βρεθήκαμε στο μικροσκοπικό Δασκαλιό που φιλοξενούσε 80 αρχαιολόγους και φοιτητές, έμοιαζε πολύβουη κυψέλη και μάλλον ξαναζούσε αρχαίους χρόνους, με μόνη διαφορά ότι σήμερα οι επιστήμονες στοχεύουν στην ανακάλυψη της πραγματικότητας του παρελθόντος, ενώ οι αρχαίοι αναζητούσαν ίσως τα μυστικά του δικού τους αιώρι.

Η Κέρος ήταν ένα αρχαίο προσκύνημα, μου λέει ο διευθυντής της ανασκαφής λόρδος Ρένφριου, ο οποίος ανασκάπτει στην περιοχή εδώ και εξήντα περίπου χρόνια: «Το Δασκαλιό ήταν ο τόπος διαμονής των ανθρώπων που έφταναν στην Κέρο. Ο οικισμός του Δασκαλιού, που στην αρχαιότητα ήταν χερσόνησος της Κέρου, βρίσκεται απέναντι σχεδόν από την τοποθεσία Κάβος ή «νότιο ειδικό αποθέτη», εκεί ο καθηγητής Ρένφριου ανακάλυψε θραύσματα από πλήθος μαρμαρίνων ειδωλίων. Μετά από κοπιώδεις έρευνες ήλθε η σημαντική ανακάλυψη ότι τα ειδώλια ήταν επιτδες οπασμένα και ήταν μέρος ενός περιεργού τελετουργικού. Ο ακαταπόνητος επικεφαλής της ανασκαφής στο Δασκαλιό ο λόρδος Ρένφριου, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου του Cambridge μας ξενάγησε στον αρχαιολογικό χώρο του Δασκαλιού, που χρονολογείται στην 3η χιλιετία π.χ. που αν κάποιος δεν το δει από κοντά δεν μπορεί να αντιληφθεί τις πολλές ιδιαιτερότητές του.

Συνεχές εκπλήξεις

Η επίκουρη καθηγήτρια στο Ερευνητικό Κέντρο Επιστήμης και Τεχνολογίας στην Αρχαιολογία του Ινστιτούτου Κύπρου Εύη Μαργαρίτη, ειδική στην αρχαιοβοτανολογία και υποδιευθύντρια της ανασκαφής, μου λέει ότι η ανασκαφή είναι μία συνεχής έκπληξη, και τα βοτανικά κατάλοιπα που οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν μας δείχνουν το διατροφολόγιο των κατοίκων

“

Η δρ Μαργαρίτη μου είπε ότι μεταξύ των πολλών σπόρων που βρέθηκαν αυτό που έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ήταν εύρεση κόλιαντρου στο Αιγαίο, και είναι μια, αν θέλετε, κυπριακή πινελιά, μου είπε αστεεινόμενη.

του νησιού, αλλά και την προέλευση των τροφών και αυτό, όπως μου τονίζει η κ. Μαργαρίτη έχει πολύ μεγάλη σημασία, αφού μπορούμε κατά κάποιο τρόπο να δούμε και τις εμπορικές σχέσεις του Δασκαλιού. Οι δυσκολίες και στον τομέα της Εύης Μαργαρίτη είναι πολλές αφού οι τόνοι χώματος που πρέπει να κοσκινιστούν και να μελετηθούν είναι ένας συνεχής αγώνας, που όμως δίνει συνεχώς καρπούς... κυριολεκτικά και μεταφορικά. Από αυτή τη διαδικασία στην επιφάνεια έρχονται εκτός από σπόρους και οστά μικρών ζώων και ψαριών, αλλά και οι διαδικασίες προετοιμασίας τους. Η δρ Μαργαρίτη σημειώνει ότι μέσω του προγράμματος Urban, που χρηματοδότησε το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) θα ερευνήσουμε τις συνθήκες που οδήγησαν στην αστικοποίηση στην ανατολική Μεσόγειο και την επίδραση της στην αγροτική παραγωγή και εν γένει στην οικονομία. Μπορούμε, ρώτησα τη δρ Μαργαρίτη, να χρησιμοποιήσουμε τις πληροφορίες του Δασκαλιού στην Κύπρο, αν και για μεταγενέστερους οικισμούς, «ναι, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το Δασκαλιό ως ένα πιλοτικό case study, και να απαντήσουμε σε παρόμοια ερωτήματα». Η δρ Μαργαρίτη μου είπε ότι μεταξύ των πολλών σπόρων που βρέθηκαν αυτό που έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ήταν εύρεση κόλιαντρου στο Αιγαίο, και είναι μια, αν θέλετε, κυπριακή πινελιά, μου είπε αστεεινόμενη, «η ύπαρξη κόλιαντρου είναι ένδειξη ότι το διαιτολόγιο των κατοίκων του Δασκαλιού ήταν προχωρημένο και δείχνει επίσης το εύρος των εμπορικών οδών».

Το Ινστιτούτο Κύπρου (ΙΚΥ) συμμετείχε ποικιλότροπα στις ανασκαφές του Δασκαλιού. Με ειδικά μηχανήματα αποτυπώθηκε τρισδιάστατα η αρχαιολογική θέση και επίσης ο δρ Γιώργος Αρτόπουλος, στο Εργαστήριο Εικονικών Περιβαλλόντων του ΙΚΥ όπως μας είπε θα δημιουργήσουν ψηφιακή προσομοίωση του χώρου της ανασκαφής όπου θα επιτρέψει για πρώτη φορά το ευρύ κοινό να επισκεφτεί, εικονικά, το Δασκαλιό για να αντιληφθεί την ιδιαιτερότητα του τοπίου— μια δραστηριότητα που θα

Το Ινστιτούτο Κύπρου (ΙΚΥ) συμμετείχε ποικιλότροπα στις ανασκαφές του Δασκαλιού. Στη φωτογραφία η επίκουρη καθηγήτρια Εύη Μαργαρίτη και ο δρ Γιώργος Αρτόπουλος από το Ινστιτούτο.

Το πιο ενδιαφέρον στο Δασκαλιό είναι η αρχιτεκτονική δομή του και φαίνεται ότι τίποτα δεν έχει γίνει χωρίς σχέδιο.

Η paperless ανασκαφή

Πολλές φορές ειπώθηκε από τους υπεύθυνους της ανασκαφής ότι αυτή είναι μία εντελώς paperless αρχαιολογική εργασία. Πράγματι, τόσο στον χώρο των εργασιών όσο και στα εργαστήρια στο Πάνω Κουφονήσι, έβλεπες τους αρχαιολόγους και τις άλλες ειδικότητες να κυκλοφορούν με ipad και να χρησιμοποιούν διάφορα μέσα. Ο δρ Μάικλ Μπόιντ μου είπε ότι όλα όσα γίνονται στην ανασκαφή καταγράφονται στα ipad με το σύστημα idig. «Το σύστημα αυτό στο Δασκαλιό της Κέρου χρησιμοποιήθηκε κατά κόρον, πολύ περισσότερο από κάθε άλλη ανασκαφή, αλλά και στην αποθήκη. Με αυτόν τον τρόπο έχουμε όλα τα στοιχεία σε μία βάση δεδομένων». Ο δρ Μπόιντ επισημαίνει τη σημαντικότητα αυτής της εφαρμογής, αφού οποιοσδήποτε θελήσει κάτι μπορεί να το βρει σε ένα σημείο. Γενικά, στην ανασκαφή δουλεύεις χωρίς να ξέρεις τι έχει ανακαλύψει, αλλά στην Κέρο τα πράγματα γίνονται κάπως διαφορετικά, όπως μου λέει ο Μάικλ Μπόιντ «στη δική μας περίπτωση όλα γίνονται ταυτόχρονα και γι' αυτό υπάρχει η δυνατότητα και να αναθεωρήσεις ανά πάσα στιγμή». «Είναι ένα μεγάλο βήμα για την αρχαιολογία αυτή η τεχνολογική αναβάθμιση. Πρόκληση για τους ειδικούς είναι να αντιληφθούν πως ακριβώς λειτουργούσε ο οικισμός σε ένα τόσο δύσβατο μέρος με μεγαλειώδη αρχιτεκτονική, με σύνθετα πολεοδομικά για την εποχή στοιχεία. Οι αρχαιολόγοι έχουν υπομονή και δεν βιάζονται για συμπεράσματα και όταν ρωτώ για τα αποτελέσματα όλοι μου συστήνουν υπομονή, ενώ συχνά μου λένε ότι εν πολλοίς η δουλειά τώρα ξεκινάει. Το Δασκαλιό έχει πολλά να δώσει και εμείς δεν έχουμε παρά να περιμένουμε τις απαντήσεις τους.

“

Πολλές φορές ειπώθηκε από τους υπεύθυνους της ανασκαφής ότι αυτή είναι μία εντελώς paperless αρχαιολογική αποστολή.

προβάλλει την σημαντικότητα του μνημείου διεθνώς.

Πώς οργανώνεται μια τέτοια εμπέδεια ανασκαφή ρώτησα την υπεύθυνη πεδίου δρ Ιωάννα Μουτάφη, μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο του Cambridge βλέποντας στη νησίδα δεκάδες ανθρώπους σε κάθε πλευρά της «σίγουρα το να οργανωθεί μια τέτοια ανασκαφή με τόσα πολλά άτομα και τόσων διαφορετικών ειδικοτήτων είναι ένα έργο εξαιρετικά απαιτητικό και χρειάζεται εκ των προτέρων οργάνωση και ευελιξία στις καθημερινές αποφάσεις της ανασκαφής», βλέποντας και ο ίδιος το πώς δουλεύουν οι άνθρωποι στο Δασκαλιό, αντιλαμβάνομαι ότι το ανασκαφικό πεδίο μοιάζει με ζωντανό οργανισμό, που συνεχώς ζητάει και πυκνά προκύπτουν ζητήματα που θέλουν λύση «πολλές φορές χρειάζεται να τροποποιήσεις σχεδιασμούς που έκανες μήνες πριν μέσα σε λίγα λεπτά». Η ανασκαφή στο Δασκαλιό, όπως μου επισημαίνει η κ. Μουτάφη χρειάζεται μία πολύ καλά δομημένη ιεραρχία και σωστή κατανομή των ειδικοτήτων, «κάθε μέρα στο Δασκαλιό, λοιπόν, ανεβαίνουν όλοι, και ο καθένας ξέρει πού και πώς θα κινηθεί σε ολόκληρο το νησί». Ποιες είναι οι προκλήσεις μιας τέτοιας ανασκαφής άραγε; Το μυστήριο της αρχαιολογικής αυτής θέσης προκαλεί τον καθένα μας, πόσω μάλλον τους ειδικούς και η

Ιωάννα μου λέει «κατ' αρχάς είναι πρόκληση η μορφολογία του τόπου και οι καιρικές συνθήκες». Πράγματι ο αέρας που φυσάει με αρκετή δύναμη και το επικλινές του εδάφους είναι όντως προκλήσεις που διαπιστώσαμε οι ίδιοι.

Οικισμός βάσει σχεδίου

Ο συν-διευθυντής της ανασκαφής Μάικλ Μπόιντ από το Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ μου λέει το πιο ενδιαφέρον στο Δασκαλιό είναι η αρχιτεκτονική δομή του. Το οικιστικό συγκρότημα αναπτύχθηκε στην περίοδο 2750 - 2300 π.Χ., σε κοντινή απόσταση από το ιερό της Κέρου και με την πάροδο των ανασκαφών γίνεται αντιληπτό ότι οι κάτοικοι του είχαν ένα είδος πολεοδομικού σχεδίου «δεν φαίνεται να έχουν κτίσει τίποτα τυχαία, κάποιος σχεδίασε τον οικισμό». Ο οικισμός του Δασκαλιού κτίστηκε με μεγάλες ποσότητες ναζιακού μαρμάρου, πράγμα που σημαίνει ότι εισήχθη σε τεράστιες ποσότητες, άρα μιλάμε για τεκνονομία και πυκνό δίκτυο επικοινωνίας με κοντινά νησιά, ό,τι δηλαδή συνέβαινε και με τις τρωφές.

Η αξία που έχει η αρχιτεκτονική μας δείχνει πράγματα για την κοινωνία της εποχής «θα τολμούσα να πω ότι υπήρχε μία κεντρική εξουσία— όχι έλεγχος— που διύθυνε κατά κάποιο τρόπο τον οικισμό». Μία ακόμη πολύ ενδιαφέρουσα πτυχή της ανασκαφής είναι οι μεταλλουργικές πρακτικές που ακολουθούσαν, «ξέρεις, ανέκαθεν γνωρίζαμε ότι μεταλλουργικές πρακτικές την πρώιμη εποχή του Χαλκού ήταν πολύ σημαντικές, και τώρα στο Δασκαλιό βλέπουμε πως εκτελούνταν αυτές οι εργασίες, και τι σημαίνουν για τους κατοίκους. Αυτό που καταλαβαίνουμε πλέον στο Δασκαλιό είναι ότι ήταν μεταλλουργικό κέντρο, υψηλής τεχνικής. Αυτό που φαίνεται, λοιπόν, είναι ότι οι άνθρωποι που έφταναν στο Δασκαλιό έφεραν μαζί τους κεραμικά, φαγητό, ειδώλια, αλλά και μέταλλο, το ακατέργαστο αυτό υλικό μετατρέπεται σε χρηστικό αντικείμενο στον οικισμό, από ικανούς μεταλλοτεχνίτες. Έχουμε, λοιπόν, ένα κέντρο μεταλλοτεχνίας στο Αιγαίο, που έχει αναπτύξει εμπορικούς διόδους με πολλά νησιά. Ο οικισμός είναι ένα εξαιρετικό case study για τους προϊστορικούς οικισμούς της πρώιμης Εποχής του Χαλκού και παρόλα αυτά δεν έχουν βρεθεί ταφές, πράγμα που εντυπωσιάζει τους αρχαιολόγους. Όπως μου λέει ο δρ Μπόιντ υπήρχαν πληροφορίες από τους λαθρανασκαφείς ότι είχαν βρεθεί ταφές «δεν μπορείς να βασιστείς σε αυτές τις πληροφορίες. Η απουσία ταφών μάς υποβάλλει αυτό το κύριο ερώτημα, γιατί δεν υπάρχουν, ήταν λόγω της χρήσης του, ως προσωρινού προσκηνυματικού οικισμού. Όταν θα έχουμε όλα τα στοιχεία μπροστά μας, από τις ανασκαφές που διενεργούμε ίσως μπορούμε να καταλήξουμε σε ένα ασφαλέστερο συμπέρασμα.

Τα μουσικά κλειδιά ξεκλειδώνουν παράθυρα

Η Νάταλη και ο Νικήτ από τη δικαιοδική Ορχήστρα Μουσικής Δωματίου Κύπρου μιλάνε για το πώς η τέχνη τους ενώνει

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η μουσική εξευμενίζει τα πάθη λένε, ενώ και ο Πλάτωνας σημείωσε «μουσική ποίει και εργάζου». Είναι λοιπόν και αυτή η τέχνη ένα εργαλείο, το οποίο όμως πρέπει να ξέρεις πώς να το μεταχειριστείς. Απ' ό,τι φαίνεται η δικαιοδική Ορχήστρα Μουσικής Δωματίου Κύπρου κατάφερε να βρει τον τρόπο να πάρει τα μουσικά κλειδιά και να ξεκλειδώσει κλειστές πόρτες.

Συνάντησα τους εμπνευστές αυτής της ιδέας και πραγματικά χάρηκα με την κουβέντα μας, διότι έβλεπα στα μάτια τους αγάπη για τη μουσική και απόλυτη συνεννόηση, το οποίο αργότερα στη συζήτηση έγινε κατανοητό γιατί συμβαίνει. Μια ορχήστρα χωρίς μαέστρο, με μουσικούς απ' όλες τις κοινότητες του νησιού, η απουσία μαέστρου είναι μεν εφικτή λόγω του μεγέθους του σχήματος, αλλά είναι και μία υπόρρητη προγραμματική δήλωση, καμία ανώτερη αρχή, όλοι μας είμαστε εν δυνάμει μαέστροι, έτσι θέλουμε και στο νησί μας, να μπορούμε να συντονιζόμαστε μόνοι μας.

Η ιδέα ξεκίνησε το 2014-15, όταν η Νάταλη και ο Νικήτ σπούδαζαν στο Λονδίνο. «Μας ήλθε η ιδέα να κάνουμε οι δύο μας μία συναυλία, όμως μετά σκεφτήκαμε να κάνουμε κάτι πιο μεγάλο. Εκείνη την περίοδο, μάλιστα, μας απονεμήθηκε το Βραβείο του Στέλιου Χατζηνιώannου, το 'Stelios Cyprus Bicomunal Award 2016 και 2017' και έτσι κάναμε την πρώτη μας συναυλία στην Κύπρο». Φυσικά, αυτή η φιλία των δύο μετράει χρόνια, αφού οι δύο εμπνευστές της ορχήστρας γνω-

Ο Νικήτ και η Νάταλη είδαν τις δυνατότητες αυτού του εγχειρήματος και το διπλό κέρδος που μπορεί να υπάρξει, μουσική καλλιέργεια των Κυπρίων από τη μία και καλλιέργεια κλίματος ειρήνης και αλληλοκατανόησης από την άλλη.

ρίστηκαν στον Πεδουλά, το 2009 περίπου, στην κατασκήνωση της ορχήστρας νέων.

Η Νάταλη και ο Νικήτ ξεκίνησαν την ιδέα της δικαιοδικής Ορχήστρας Μουσικής Δωματίου Κύπρου, έχοντας στο μυαλό τους την ιδέα της επαναπροσέγγισης, ωστόσο, η ιδέα ήταν να κάνουν κάτι πρώτα ως φίλοι και συμμαθητές, όμως μετά, αφού ήλθε και το βραβείο είπαν να κάνουν κάτι για μία φορά. Βέβαια, η μία φορά μάλλον δεν ήταν αρκετή και έκτοτε ακολούθησαν περισσότερες από 15 συναυλίες. Ο Νικήτ συμφωνεί και τονίζει ότι η αρχή έγινε επειδή ως φίλοι θέλησαν να κάνουν κάτι μαζί και όπως σημειώνει οι συγκυρίες έπαιξαν τον ρόλο τους, αφού εκείνη την εποχή οι συνομιλίες μεταξύ Ε/κ και Τ/κ είχαν δυναμική με θετική προοπτική, έτσι και εμείς σκεφτήκαμε ότι ως μουσικοί μπορούμε να συνεισφέ-

Η δικαιοδική Ορχήστρα Μουσικής Δωματίου Κύπρου δημιουργήθηκε από τη Νάταλη και τον Νικήτ «ξεκινήσαμε ως φίλοι, έχοντας στο μυαλό μας την ανάγκη για συνεννόηση και προώθηση της ειρήνης», λένε στην «Κ».

ρομε σε όλο αυτό. Κάπως έτσι δημιουργήθηκε αυτή δικαιοδική ορχήστρα, ξεκινήσαμε ως φίλοι και συνεχίζουμε, φυσικά ως φίλοι, αλλά με τη δυναμική της σύνθεσης και της συνεργασίας ανθρώπων που μπορεί να προέρχονται από διαφορετικές κοινότητες, αλλά δεν παύουν

να είναι από την ίδια χώρα.

Σταδιακά ο Νικήτ και η Νάταλη είδαν τις δυνατότητες αυτού του εγχειρήματος και το διπλό κέρδος που μπορεί να υπάρξει, μουσική καλλιέργεια των Κυπρίων από τη μία και καλλιέργεια κλίματος ειρήνης και αλληλοκατανόησης από την άλ-

λη και ο Νικήτ τονίζει «σκεφτήκαμε ότι μπορούμε να συμβάλουμε χωρίς να ανήκουμε σε κανέναν χώρο».

Μετά από όλες αυτές τις συναυλίες στις δύο πλευρές της Κύπρου οι δύο μουσικοί γνωρίζουν ότι ακόμη υπάρχουν πολλά ακόμα να γίνουν και ότι πάντοτε υπάρχει περιθώριο για περισσότερα, όμως βλέπουν ότι μία απλή συνεργασία για μία άπαξ συναυλία έφερε ακόμη περισσότερες, η ορχήστρα τους μεγάλωσε και κάθε εκδήλωσή τους είναι μέτρο, «βλέπουμε τι πήγε λάθος ή τι είχε επιτυχία και πώς θα εξελιχθούμε».

Να γίνουμε παράδειγμα

Ένα από τα πράγματα που η δικαιοδική Ορχήστρα Μουσικής Δωματίου Κύπρου είχε πάντοτε κατά νου ήταν να είναι εξωστρεφείς και φαίνεται ότι αυτό το κατάφεραν, αφού θα συνεργαστούν με σολίστες από τη φιλαρμονική του Βερολίνου. «Ξέρεις, δεν είναι απλό πράγμα, δεν μπορείς να πληρώσεις τη Φιλαρμονική και να παίξει μαζί σου, θα πρέπει να εκτιμούν τη δουλειά σου και αυτό είναι κάτι που μας χαροποιεί ιδιαίτερα», σημειώνουν και η Νάταλη και ο Νικήτ. Φυσικά, η εξωστρέφεια της ορχήστρας τους έχει σημασία διότι νιώθουν κατά κάποιο τρόπο ότι εξάγουν ένα καλό παράδειγμα συνεργασίας και πόσο αδιάφορο είναι πολλές φορές η διαφορετική κατγωγή, «μας αρκεί να παίζουμε καλά, να συνεννοούμαστε μουσικά και όταν διαφωνούμε να το κάνουμε σε επίπεδο προσωπικό». Ακόμη ένας στόχος είναι να καταφέρουμε να κάνουμε τέσσερις συναυλίες τον χρόνο, μία για κάθε εποχή, αλλά και να συνεργαζόμαστε με διεθνείς ορχήστρες κάθε χρόνο.

Ορχήστρα χωρίς μαέστρο

Η Ορχήστρα Μουσικής Δωματίου Κύπρου είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που φέρνει κοντά Τ/κ και Ε/κ μουσικούς, προωθώντας το μήνυμα για ειρήνη στην Κύπρο, μέσα από τη δύναμη της μουσικής. Η ορχήστρα δεν έχει μαέστρο, κάτι που δίνει τη δυνατότητα στους μουσικούς να δουλέψουν όσο πιο στενά γίνεται μεταξύ τους για το καλό του συνόλου, της μουσικής και της συνεργασίας τους. Η ορχήστρα έχει εμφανιστεί από τότε που ιδρύθηκε σε πολλές εκδηλώσεις και η συμβολή της στη μουσική παιδεία της Κύπρου είναι σημαντική. Ο Νικήτ και η Νάταλη, με τους συνεργάτες εκτελούν τις μουσικές παραστάσεις τους σαν καλοκαρδισμένα ρολόγια, δεν χρειάζονται κάποιον να τους κινεί τα νήματα, δεν έχουν ανάγκη από την Αρχή της μπαγκέτας. Όπως τονίζουν εκτός από το μήνυμα της ειρήνης και της συνεργασίας είναι σημαντικό ότι συμβάλλουν και στην ανάπτυξη της κλασικής μουσικής παιδείας, ιδιαίτερα στα Κατεχόμενα «συγκινούμε και φέρνουμε κοντά μας νεαρότερο κοινό», και η Νάταλη συμπληρώνει ότι στη δική μας πλευρά το κοινό, μπορεί να είναι μεγαλύτερης ηλικίας, είναι όμως ολοένα αυξανόμενο και μαζί τους έρχονται και πιο νέοι, ανανεώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κοινό. Μουσική ποίειτε, Νάταλη και Νικήτ, και όλοι μας ως εργατούμε για έναν σκοπό, την ειρήνη.

info

Χριστουγεννιάτικη συναυλία δικαιοδικής Ορχήστρας Μουσικής Δωματίου Κύπρου, θέατρο Παλλάς, Λευκωσία, σε συνεργασία των σολίστ της Φιλαρμονικής Ορχήστρας του Βερολίνου Marlene Ito

και Martin von der Nahmer. Δευτέρα 17 Δεκεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Κρατήσεις στο τηλέφωνο 97804219. Υποστηρικτής της εκδήλωσης είναι η Πρεσβεία της Γερμανίας, Χορηγός επικοινωνίας το ΠΙΚ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ παρουσιάζει την

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ

16/11/2018 — 06/01/2019

ΕΛΕΝΑ ΠΑΠΑΡΙΖΟΥ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

21.12.2018
20:00

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ ΟΔΗΓΕΙ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΤΟ

Ford
Fiesta

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

cablenet

ΠΑΝΟΡΑΜΑ

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ο χρυσοκόκος της Ρώμης

Στο περίφημο μουσείο της Νέας Υόρκης The Frick Collection παρουσιάζεται μια έκθεση που εστιάζει για πρώτη φορά στην προσωπικότητα του Λουιτζί Μαρία Βαλαντιέ (1726-1786), ο οποίος σφράγισε με την παραγωγή των αργυρών και χρυσών καλλιτεχνμάτων του τη Ρώμη των ευγενών και των μεγαλοαστών του 18ου αιώνα. Η ιδιαίτερη τεχνική του, που συνδύαζε ευγενή μέταλλα με ορειχάλκο, τον έκανε διάσημο και περιζήτητο ανάμεσα σε μονάρχες και θρησκευτικούς ηγέτες σε όλη την Ευρώπη.

ΜΑΔΡΙΤΗ

Αντικείμενα του Γκόγια

Με μέτρα ειδικής προστασίας, ένας συντηρητής χειρίζεται το λεγόμενο ιταλικό σημειωματάριο του Γκόγια, του μεγάλου Ισπανού ζωγράφου. Αυτό το σημειωματάριο, γεμάτο με φράσεις και σκίτσα του Γκόγια, παρουσιάστηκε και αποκτήθηκε από το Μουσείο Πράδο στη Μαδρίτη. Μαζί αποκτήθηκαν και επιστολές, όπως εκείνη που είχε στείλει ο Γκόγια στον Ισπανό έμπορο Μαρτίν Σαπατέρ. Ο θησαυρός Γκόγια που περιήλθε στην κυριότητα του Πράδο μετράει 147 αντικείμενα, όλα χειρόγραφα.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

«Επική αφαίρεση»

Συμβολική μέσα στη δραματική οικονομία της είναι η φωτογραφία ενός επισκέπτη μπροστά σε έργο του Μαρκ Ρόθο. Είναι σκηνή από τη νέα έκθεση στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, όπου εγκαινιάζεται η έκθεση «Επική αφαίρεση: από τον Πόλοκ στη Χερέρα», με έργα κορυφαίων εκπροσώπων του μοντερνισμού και του αφηρημένου εξπρεσιονισμού. Η έκθεση θα συνεχίσει χωρίς να έχει οριστεί πότε θα τελειώσει και θα συμπυκνώνει τις κορυφαίες στιγμές τέχνης από τα μέσα του 20ού αιώνα.

ΡΙΟ ΝΤΕ ΤΖΑΝΕΪΡΟ

Το Εθνικό Μουσείο

Η αρχαιολόγος Αντζελα Ραμπέλο παρουσιάζει σε δημοσιογράφους ορισμένα εκθέματα που διασώθηκαν από την καταστροφική πυρκαγιά που κατέκαψε το Εθνικό Μουσείο της Βραζιλίας στο Ρίο ντε Τζανέιρο. Η φωτογραφία χρονολογείται από τον Σεπτέμβριο όταν έγινε η καταστροφή. Η θετική εξέλιξη είναι ότι το Εθνικό Μουσείο και ο Γερμανός πρόξενος στο Ρίο ανακοίνωσαν από κοινού τη στρατηγική συνεργασία των δύο χωρών για την ανακατασκευή και την επαναλειτουργία του μουσείου.

ΝΤΕΜΠΡΕΤΣΕΝ

Μαν Ρέι στην Ουγγαρία

Ιδιαίτερη ατμόσφαιρα έχει αυτήν την περίοδο το Κέντρο Σύγχρονων Τεχνών στην πόλη Ντέμπρετσειν της Ουγγαρίας, όπου παρουσιάζεται μια μεγάλη έκθεση με φωτογραφίες του Μαν Ρέι (1890-1976). Ο Μαν Ρέι, γεννημένος ως Εμάνουελ Ραντνίτσκι από Ρωσοβραβίους γονείς, ήταν από τους πιο επιδραστικούς φωτογράφους του μοντερνισμού. Στην Ουγγαρία παρουσιάζονται τώρα περίπου 100 φωτογραφίες του προερχόμενες από το Ιδρυμα Μαρκόνι. Η έκθεση έχει τίτλο «Από τον πειραματισμό στην τέχνη».

Η αλλαγή πλεύσης ενός πρώην αποικιακού μουσείου

ΒΕΛΓΙΟ

Πέντε χρόνια απαιτήθηκαν για τη ριζική ανακίνηση του Μουσείου της Αφρικής, ενός όχι τυχαίου μουσείου για το Βέλγιο αλλά και για ολόκληρη τη Δύση. Το άλλοτε προπύργιο της αποικιοκρατικής προπαγάνδας άνοιξε ανανεωμένο με άλλον επιστημονικό προσανατολισμό. Η αλλαγή βεβαίως είχε αρχίσει σταδιακά μετά την ανεξαρτησία του πρώην Βελγικού Κονγκό, αλλά πλέον το Μουσείο της Αφρικής είναι ένα μουσείο που προάγει

επιστημονική σκέψη και επιστημονικό έργο. Στεγασμένο σε ένα ανακτορικού τύπου παλάτσο της μελεεπός, συμβατό με την αποικιοκρατική αντίληψη των αρχών του 20ού αιώνα, το Μουσείο της Αφρικής είναι ένα σύγχρονο μουσείο, που προσφέρει αναψυχή, σκέψη και γνώση. Είναι ένας νέος προσορισμός στη Δυτική Ευρώπη. Βρίσκεται κοντά στις Βρυξέλλες, στο φλαμανδικό Τρεβίρεν, και στο παλιό, επιβλητικό κτίριο, μέγα συγκρότημα της εποχής του, αρχίζει νέο κύκλο

ζωής. Για το Βέλγιο αλλά και για την παγκόσμια Ιστορία, οι αγριότητες στο Κονγκό, με πρωτοβουλία του βασιλιά Λεοπόλδου Β', είναι μια μελανή σελίδα. Ο Λεοπόλδος είχε καρπώσει τεράστια οικονομικά οφέλη όχι μόνο για τη χώρα αλλά και για τον εαυτό του, με την εκμετάλλευση του πλούτου του αχανούς Κονγκό, κάτι που απαιτούσε την εξολόθρευση και την υποταγή του ντόπιου πληθυσμού. Οι βιολογικές είναι γνωστές και καταγεγραμμένες από την ιστορική έρευνα. Πολύ ενδιά-

φέρον είναι το σχετικό βιβλίο του Νιλ Ασερσον. Το Μουσείο της Αφρικής στο Βέλγιο γεννήθηκε μέσα από τη Διεθνή Έκθεση των Βρυξελλών το 1897. Σταδιακά ήταν μικρό, αλλά στις αρχές του 20ού αιώνα ο Λεοπόλδος Β' προσκάλεσε τον Γάλλο αρχιτέκτονα Σαρλ Ζιρό (αρχιτέκτονα του νεοδμπου τότε Πετί Παλαί στο Παρίσι) να σχεδιάσει ένα επιβλητικό ανάκτορο για να στεγαστεί το Μουσείο της Αφρικής. Το νέο κτίριο εγκαινιάστηκε το 1910 από τον Αλβέρτο Α', καθώς ο

Λεοπόλδος Β' είχε πεθάνει το προηγούμενο έτος. Η ιστοσελίδα του Μουσείου αναφέρει ότι ο Λεοπόλδος Β' το χρησιμοποίησε ως όργανο προπαγάνδας. Σταδιακά, αυτό άλλαξε τα μεταπολεμικά χρόνια και ιδίως μετά την ανεξαρτησία του Κονγκό το 1960 έπειτα από 52 χρόνια αποικιοκρατίας. Από τότε, άλλαξε προσανατολισμός και μετονομάστηκε σε Βασιλικό Μουσείο Κεντρικής Αφρικής. Σήμερα, είναι το Μουσείο της Αφρικής με νέο ερευνητικό πεδίο.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

««Σωπάστε», λέω στις σκιές»

«Κάθε φορά που ψηλαφίζω την παλιά πληγή» είναι ο πρώτος στίχος του ποιήματος «Δοσοληψίες» από τη συλλογή «Η γυναίκα στο ασανσέρ» (εκδ. Καστανιώτης, 2018) της καλής συνεργάτιδος και φίλης Τασούλας Επτακοίλη.

Κατά τον κύριο Γκρι, αυτός ο πρώτος στίχος θα μπορούσε να είναι η εναρκτήρια πρόταση ενός διηγήματος, μιας νουβέλας ή και ενός μυθιστορημάτων. «Οχι ότι θέλω να μειώσω την αξία της ποιητικής γραφής», σπεύδει να δικαιολογηθεί ο κύριος Γκρι, «αλλά με έναν τέτοιο στίχο είναι σαν να ακούς την αφηγηματική μηχανή να παίρνει μπροστά, και μάλιστα με φόρα. Θέλεις να δεις τι γίνεται στη συνέχεια».

Αυτή η διαπίστωση είναι μάλλον μια νομοτέλεια για όλες τις «παλιές πληγές»: με το που τις ψηλαφίζεις, αναδύεται στην επιφάνεια μια βαθιά ανάγκη κάτι να μην ξεχαστεί ποτέ. Και πράγματι: «Κάθε φορά που ψηλαφίζω την παλιά πληγή», γράφει η

Το απόσταγμα του πένθους μοιάζει να είναι αυτή η ζωή – αλλά θέλει και μια κάποια τέχνη για να τη νιώσεις.

Τασούλα, «Τρέμω μην επουλωθεί».

Μετά το αυτοβιογραφικό χρονικό «Άλλο μου ολόκληρο» (εκδ. Πατάκης, 2016), μια δραστη, προσωπική αφήγηση απώλειας, μετά και τον συγκινητικό «Γουργούρη» (εκδ. Πατάκης, 2017), που προοριζόταν για το παιδικό κοινό (αλλά άγγιξε και μερικούς μεγάλους, όπως τον κύριο Γκρι), η παραγωγικότητα Τασούλα (όπου γίνεται λόγος για τη δημοσιογραφική, και άκρως δημιουργική,

«Κι εσύ, γυναίκα στο ασανσέρ. Τόσο φως τριγύρω μου / και μια αγνή μου δεν μόρρεσα / ν' αρθρώσω / για τα σκοτάδια σου», γράφει η Τασούλα Επτακοίλη.

υπερδραστηριότητα της) εμφανίστηκε με μια συλλογή από σύντομα ποιήματα που όντως θα μπορούσαν να διαβαστούν και σαν μικρές ιστορίες. Μπορείς να φορτιστείς συναισθηματικά, αλλά μπορείς και να χαμογελάσεις την ίδια στιγμή. Το βάρος στη ζυγαριά μοιάζει αήφνης με χνούδι και η λύπη αλλάζει πολλά χρώματα. Στο ποίημα «Δοσοληψίες», που ο κύριος Γκρι διαβάζει με τέρψη και ταμεσπός ενός αλλοπρόσαλλου Δεκεμβρίου, το αίσθημα επιβεβαιώνεται. «Τρέμω μην επουλωθεί», γράφει η Τασούλα για την παλιά πληγή, «Γιατί τότε πώς θα βρισκό / τα ξέφωτα / στο χάος εντός μου; Κάθε βράδυ κλείνω πόρτες και παράθυρα / στις δοσοληψίες με την ειρωνεία. / «Σωπάστε», λέω στις σκιές. / Θέλω ν' ακούσω τη φωνή / του παλιού εαυτού μου, / του άτρωτου, / να μου ψιθυρίζει λόγια παρηγορητικά / της επιστροφής. / Το γυρισμό να μου τάξει / από το ταξίδι εκείνο / που δεν έγινε ποτέ».

Κάποιος έφυγε, κάτι χάθηκε, μια μόνωση εγκαθιδρύθηκε με συντριπτικό τρόπο. Περιεργη υπόθεση το πένθος. Το κάθε πένθος, το μεγάλο και το μικρό, το καθημερινό και το σπάνιο, αυτό που αναποδογυρίζει και τσακίζει ζωές όπως ένα παλιό κίμα ένα σκαφάκι δεμένο με ασφάλεια στο λιμανάκι. Μα υπάρχει πολλή ζωή μέσα στο πένθος – αλλά για να το νιώσει κάποιος αυτό πρέπει να υπομείνει την πρώτη, τη φοβερή του φάση, που έχει μόνον τρόμο. Αλλά στη συνέχεια κάτι γίνεται, κάπως γίνεται, και σου θυμίζει όλη αυτή τη ζωή που έζησες κάποτε και την κουβαλάς συνέχεια μέσα σου έκτοτε. Το απόσταγμα του πένθους μοιάζει να είναι αυτή η ζωή – αλλά θέλει και μια κάποια τέχνη για να τη νιώσεις.

Μια γυναίκα μόνη στο ασανσέρ, όπως είναι ο τίτλος της ποιητικής συλλογής της Τασούλας, είναι βέβαια μια γυναίκα μόνη. Όμως κάπου πηγαινει. Και πηγαινει προς τα πάνω.

Στην τρυφερή «Αστερόσκονη» η συγγραφέας (Τζιν Γουίλις) και η ικανή εικονογράφος (Μπράιονι Μεί Σμιθ) αγγίζουν το ευαίσθητο ζεύγος μεγάλη - μικρή αδερφή.

Παραμύθια χωρίς ημερομηνία λήξης

Περιδιάβαση στον κόσμο του παιδικού βιβλίου, αναζητώντας αστέρια και δέντρα που θα υπάρχουν και μετά τα Χριστούγεννα

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Αστέρι λαμπερό και ασάλευτο στον ουρανό, όπως το θέλησε ο ποιητής Τζον Κιτς, αλλά και δέντρο αειθαλές, πιστό, πράσινο έλατο, σύμφωνα με το δημοφιλές τραγούδι, συναποτελούν την ετήσια συμβολική κορύφωση των Χριστουγέννων. Βαθιά μέσα στο κόμα οι ρίζες του δέντρου, άπιαστο στα ουράνια το αστέρι, εγγυώνται, ωστόσο, με τον τρόπο του το καθένα, ασφάλεια και σταθερότητα, τις προϋποθέσεις, με άλλα λόγια, της ελπίδας. Μόνο που η ελπίδα, όπως την προσφέρουν τα αστέρια και τα δέντρα, έχει υφή παραμυθένια, μαγική, πηγάζοντας απευθείας από το ασυνείδητο. Και δεν θα μπορούσε, βέβαια, να λειτουργήσει αν τα μοτίβα της δεν ήταν γερά εμπειρογμένα εκεί ακριβώς, στον κόσμο του παραμυθιού, 365 ημέρες τον χρόνο, ώστε να φωταγωγηθούν επιδραστικά για τις ανάγκες των γιορτών. Για του λόγου το αληθές, πραγματοποιούμε εδώ μια περιδιάβαση στον κόσμο του παιδικού βιβλίου, αναζητώντας αστέρια και δέντρα που προϋπάρχουν των Χριστουγέννων – και θα υπάρχουν και κατόπιν.

Μαγικές ιστορίες για δέντρα

Ελιές, συκιές, δάφνες, τιές αλλά και υπερφυσικά φιδόδεντρα και πλιθός άλλα φυτά οργιάζουν, κυριλεκτικώς, στα 37 λαϊκά παραμύθια που υπό τον τίτλο «Ο δέντρος» συνέλεξε και αφηγείται η Αγγελή Στρουμπούλη στην καλαίσθητη έκδοση του «Καλειδοσκόπιου». Η φύση, σκοτεινή και φωτεινή ταυτόχρονα, προπάντων όμως πανίσχυρη, κρύβεται σε αυτά τα δέντρα και τα άλλα φυτά-σύμβολα, που φυλάγουν σαν μυστικό τους κυμούς τους για να τους προσφέρουν κάποτε μέσα σε πυκνούς από νόημα καρπούς.

Η Στρουμπούλη κρατά τον ρυθμό της προφορικής αφήγησης, καθώς και το ύφος και τις διαλέκτους, συμπληρώνοντας τις απαραίτητες επεξηγήσεις. Συμπεριλαμβάνει στη συλλογή της μεταφρασμένα παραμύθια άλλων λαών σε ήδη δημοσιευμένες ή και ανέκδοτες μεταφράσεις. Ξεχωρίζει ανάμεσά τους η γνωστή Ραπουνζέλ, ευφώς αποδιδόμενη ως «κόρη του μαϊντανού», δηλαδή «Μαϊνανέλα». Πολύτιμο βιβλίο για όποιον αγαπά τα λαϊκά παραμύθια αλλά και για όποιον επιχειρεί «φωναχτές» αναγνώσεις σε μικρά ή μεγαλύτερα ακροατήρια (κατάλληλο για όλες τις ηλικίες, ανάλογα με το κέφι και τις ικανότητες του «παραμυθά»).

Με τον «Ζωγράφο του δάσους» οι εκδόσεις Νεφέλη συνεχίζουν την παράδοση των τελευταίων χρόνων που τις θέλει να μεταφράζουν καλή γαλλική λογοτεχνία για παιδιά με

Το φούξια-πράσινο «Αστρικό χωριό» από την Κατερίνα Κρις, ένας εκρηκτικά πολύχρωμος κόσμος χαράς και γλυκύτητας.

«Πώς να πιάσεις ένα αστέρι» του Ολίβερ Τζέφερς.

Η αστρική καταγωγή και ο αστρικός προορισμός γεφυρώνουν, εντέλει, το χάσμα και επουλώνουν το τραύμα.

Φρεντερίκ Μανσό, «Ο ζωγράφος του δάσους».

έμφαση στην εντυπωσιακή εικονογράφηση. Εδώ η –στοιχειώδης, κατάλληλη και για πολύ μικρά παιδιά– ιστορία βασίζεται σε ταινία του γνωστού και βραβευμένου Λικ Ζακέ («Το ταξίδι του αυτοκράτορα»): ο γηραιός κύριος Φρανσίσ που ζωγραφίζει τα δέντρα γίνεται μάρτυρας καταστροφής του εξωτικού δάσους από πυρκαγιά και της μαγικής αναγέννησής του με τη βοήθεια του πανύψηλου δέντρου μοαμπί.

Το δέντρο συμπλέκεται μαγικά με τα αστέρια, αφήνοντας τα δάκρυα-λουλούδια του να σπείρουν την ελπίδα στο καμένο κόμα: «Σα μυριάδες άστρα που φωτίζουν ξάφνου τη νύχτα, τα ερωδιαστά του δάκρυα πέφτουν απ' τον ουρανό, καλύπτοντας σιγά σιγά τη γη μ' ένα καστανόκονιο καλί».

Εκεί όμως που η υπόθεση «δέντρο» απογειώνεται ως αντικείμενο μυθολογίας είναι στο «Ευχόδεντρο» (αγγλίστι Wishtree) της βραβευμένης Κάθριν Απλγκεϊτ, ευρηματικά μεταφρασμένο από τη Σέβυ Σπιριδογιαννάκη (εκδόσεις Ψυχογιός). Πρωταγωνιστεί και αφηγείται σε πρώτο πρόσωπο μια γέρινη βελανιδιά, ο Ρεντ, και τα πλάσματα που φιλοξενεί

“

Βαθιά μέσα στο κόμα οι ρίζες του δέντρου, άπιαστο στα ουράνια το αστέρι, εγγυώνται, με τον τρόπο του το καθένα, ασφάλεια και σταθερότητα.

πάνω και μέσα του («Δεν είμαι απλώς ένα δέντρο, ξέρετε. Είμαι ένα σπίτι. Μια κοινότητα»). Η ιστορία, στην οποία εκτός από τον Ρεντ πρωταγωνιστεί η πανέξυπνη Μπόνγκκο, το κοράκι, αλλά και μαμάδες-ζώα με μωρά-οπόσοι, μωρά-κουκουβάγιες, μωρά-ρακούμ, δυο γάτες, ένας σκίουρος και, φυσικά, τα παιδιά της γειτονιάς, βασίζεται στην αγγλική και στη σκωτσέζικη παράδοση των γραπτών ευχών που, δεμένες σε κουρελάκια, στολίζουν συγκεκριμένα δέντρα μια φορά τον χρόνο. Πρόκειται για το είδος εκείνο του παιδικού βι-

βλίου που μιλάει για σκληρά πράγματα με τρυφερότητα και χιούμορ χωρίς να υποτιμά την ευφυΐα των παιδιών, τόσο καλογραμμένο ώστε να διαβάζεται μονορούφι και από ενήλικους. Από τις ελάχιστες, πραγματικά, φορές που το ζήτημα του ξένου, του πρόσφυγα, του μετανάστη γίνεται αντικείμενο της παιδικής και εφηβικής λογοτεχνίας χωρίς γλυκερές ψευτοσυγκινήσεις και διδακτισμούς, με ζυγισμένη χρήση της φύσης, της ιστορίας, της παράδοσης και του μύθου (για παιδιά άνω των 9-10 ετών και άνω).

Αγγίζοντας το όνειρο

Κι ενώ τα δέντρα αντιπροσωπεύουν τις απτές, τις γειωμένες δυνατότητες του αναγκαίου παραμυθιού, τα αστέρια λάμπουν αέρινα και μακρινά, λικνίζοντας στο παλλόμενο φως τους την προοπτική ενός άλλου εαυτού, ενός φωτεινού, απρόσβλητου από την καθημερινότητα μέλλοντος. Στην τρυφερή «Αστερόσκονη» η συγγραφέας (Τζιν Γουίλις) και η ικανή εικονογράφος (Μπράιονι Μεί Σμιθ) αγγίζουν το ευαίσθητο ζεύγος μεγάλη - μικρή αδερφή. Η αστρική καταγωγή και ο αστρικός προορισμός γεφυρών-

ουν, εντέλει, το χάσμα και επουλώνουν το τραύμα (κατάλληλο και για πολύ μικρές αναγνώστριες).

Αν, όμως, το αστέρι παρέμεινε για πάντα άπιαστο, το παραμύθι δεν θα επιτέλους τη βασική του λειτουργία, που είναι η παραμυθία, η παρηγοριά. Αραγε είναι τυχαίο που δυο χαρακτηριστικά πολυσχιδείς συγγραφείς-εικονογράφοι παιδικής λογοτεχνίας, ο πολυβραβευμένος Ολίβερ Τζέφερς και η Κατερίνα Κρις δεν διστάζουν να υλοποιήσουν στις πολύχρωμες σελίδες τους το όνειρο;

Ο Τζέφερς, πολύτροπος καλλιτέχνης των οπτικοακουστικών και εικαστικών τεχνών και περφόρμερ, η Κρις, βραβευμένη διαφημιστριά, επιτρέπουν με μεγάλη φυσικότητα την πρόσβαση σε ό,τι μοιάζει αδύνατον. «Πώς να πιάσεις ένα αστέρι» είναι ο τίτλος του βιβλίου του Τζέφερς (ηλικίες 2+), υποβάλλοντας ήδη την πεποίθηση ότι για να το καταφέρει δεν χρειάζεται παρά να ακολουθήσεις κάποιες οδηγίες χρήσης. «Το αγόρι αποφάσισε ότι θα προσπαθούσε να πιάσει ένα αστέρι», κι αν το κατάφερε, αυτό οφείλεται στο ότι υπήρξε εξαιρετικά επίμονο, αισιόδοξο, ευρηματικό και ευέλικτο.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

● ΑΓΝΗ ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗ
Ο δέντρος
Εικονογράφος: Αλεξάνδρα Μπακάλου
εκδ. Καλειδοσκόπιο

● ΦΡΕΝΤΕΡΙΚ ΜΑΝΣΟ
Ο ζωγράφος του δάσους
μτφρ.: Θεόφιλος Μπαχτσέβανης
εκδ. Νεφέλη

● ΚΑΘΡΙΝ ΑΠΛΓΚΕΪΤ
Ευχόδεντρο
μτφρ. Σέβυ Σπιριδογιαννάκη
εκδ. Ψυχογιός

● ΤΖΙΝ ΓΟΥΪΛΙΣ
Αστερόσκονη
Εικονογράφος: Μπράιονι Μεί Σμιθ
μτφρ.: Μάρω Ταυρή
εκδ. Μεταίχμιο

● ΟΛΙΒΕΡ ΤΖΕΦΕΡΣ
Πώς να πιάσεις ένα αστέρι
μτφρ.: Φίλιππος Μανδηλαράς
εκδ. Ικαρος

● ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΡΙΣ
Αστρικό χωριό
εκδ. Πατάκη

Διαβάζοντας την απλή και πανέξυπνη ιστορία ως το τέλος –όπου το «διαβάζοντας» θα πρέπει οπωσδήποτε να συμπεριλάβει ισότιμα και τις εικόνες– βλέπουμε ότι η επιτυχία κρίθηκε, εντέλει, στη μετατόπιση της οπτικής γωνίας από τον ουρανό στη θάλασσα και από εκεί στην αμμουδιά: το αστέρι βρισκόταν κάτω από τα πόδια (μας)!

Η Κατερίνα Κρις, πάλι, αντιστρέφει τα πράγματα. Δεν χρειάζεται να διανυθεί καμιά απόσταση, αφού το φούξια-πράσινο «Αστρικό χωριό», ένας εκρηκτικά πολύχρωμος κόσμος χαράς και γλυκύτητας κατασκευάζεται με κάθε λεπτομέρεια στις σελίδες του ομώνυμου βιβλίου της (ηλικίες 6+). Προβλέπεται εκεί χάρτις αλλά και «συμβόλαιο ιδιοκτησίας αστρικού σπιτιού» που δεν πρέπει να παραλείψουν να συμπληρώσουν οι μικροί αναγνώστες (η υπογράφοσα διαπίστωσε, αναδιψώντας την οικογενειακή βιβλιοθήκη, πως η σχετική σελίδα είχε συμπληρωθεί λεπτομερώς και με μελάνι από την επίδοξη ιδιοκτήτρια...). Ένα σωρό «αστερίσκοι» βρίσκουν την επεξήγησή τους στο τέλος του βιβλίου, ενώ στην αρχή του ξεκαθαρίζεται η βάση που το στηρίζει: το αστρικό χωριό βρίσκεται εδώ, δηλαδή στη φαντασία μας.

Η κόρη που έγινε μητέρα στη Νάπολη

Το διεθνές μπεστ σέλερ της συγγραφέως Ελενα Φεράντε μεταφέρεται στην τηλεόραση από το αμερικανικό δίκτυο HBO

Της ΜΑΡΙΑΛΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Η Νάπολη φάνταζε στα μάτια μου σαν ένα κύμα που θα με έπνιγε. Δεν πίστευα ότι η πόλη μπορούσε να περιλαμβάνει διαφορετικές μορφές ζωής από εκείνες που είχα γνωρίσει ως παιδί».

Η φράση αυτή βρίσκεται στο βιβλίο της Ελενα Φεράντε με τίτλο «Η χαμένη κόρη» (εκδόσεις Πατάκι, μτφρ. Δήμητρα Δότση), που κυκλοφόρησε πριν από λίγο καιρό. Θα μπορούσε, όμως, κάλλιστα να βρίσκεται σε όλα της τα βιβλία. Μητρική γλώσσα, πατρίδα, μητέρα, κόρες. Αυτό το πλαίσιο χτίζει η Ναπολιτάνα συγγραφέας, που χρησιμοποιεί ψευδώνυμο για να υπάρξει ως δημιουργός.

Η Φεράντε είναι ένα εκδοτικό φαινόμενο. Απόδειξη η τηλεοπτική σειρά με τίτλο «My Brilliant Friend» που γυρίστηκε από το HBO και προβάλλεται αυτές τις μέρες σε όλον τον κόσμο. Η ιστορία της Λίλα και της Λενού, η πνιγνή Νάπολη, ο αγώνας του κοριτσιού να διαφοροποιηθεί μέσα από τη γνώση είναι ο αντικατοπτρισμός των ηρωίδων της Φεράντε σε όλα της τα βιβλία. Η ηρωίδα στη «Χαμένη κόρη» είναι μια γυναίκα που βρήκε μέσα από τη γνώση τον δρόμο για να ξεφύγει από τη δύσκολη παιδική της ηλικία. Η μητρότητα βιώθηκε με τεράστια αμφιθυμία, γι' αυτό και επιστρέφει συχνά στο δίπολο κορίτσι-μητέρα με όλους τους τρόπους. Η Φεράντε αναδεικνύει τη γυναικεία ψυχοσύνθεση με ιδιαίτερη ακρίβεια, μια ψυχοσύνθεση όμως που δεν αγγίζει όλες τις γυναίκες. Η Φεράντε μιλά για γυναίκες, για κόρες με υψηλές διανοητικές ικανότητες και τσα-

Η σειρά έχει ήδη κερδίσει φανατικά το ανδρικό κοινό. Γιατί άραγε; Ίσως επειδή όλοι από μια γυναίκα προερχόμαστε.

γανό. Ενδεχομένως και μια κληρονομιά από δύσκολες μητέρες.

Μπορεί για τον Φρόνιτ η γυναικεία σεξουαλικότητα να παρέμεινε μαύρη ήπειρος, προέτρεψε όμως τις γυναίκες και τους ποιητές να μιλήσουν γι' αυτή. Τα τελευταία χρόνια πληθαίνουν οι δημιουργοί που προσεγγίζουν τη γυναίκα με πιο ρεαλιστικό τρόπο. Είναι ακόμα το φύλο που έχει υποστεί τη μεγαλύτερη καταπίεση. Η Φεράντε είναι μια κυρίαρχη φωνή. Και στη «Χαμένη Κόρη» όπως και στα άλλα της βιβλία, η ηρωίδα είναι ταυτόχρονα μια μάνα που έχει κόρες, μια κόρη που είχε μητέρα, μια γυναίκα που αναζητεί την ταυτότητά της. Το παρελθόν στοιχειώνει το παρόν και οι ρόλοι εναλλάσσονται. Είναι μια γυναίκα που προσπάθησε πολύ να κρατήσει ζωντανές τις ασυμβίβαστες επιθυμίες.

Να ερωτεύεται και να μην εξαρτάται. Να αφοσιώνεται στην οικογένεια και να έχει ταυτόχρονα ένα όραμα, μια φυσική κλήση. Η Φεράντε δεν είναι τυχαίο ότι παρακολουθεί τις ηρωίδες της από την παιδική τους ηλικία. Τότε που είναι ακόμα ανυποψίαστες για τη βία

Σκηνή από την τηλεοπτική σειρά «My Brilliant Friends», που διαδραματίζεται στη νότια Ιταλία τη δεκαετία του '50.

που θα υποστούν αλλά συμμετέχουν σε αυτή με το εσωτερικευμένο βλέμμα τους. Είναι άλλωστε πολύ δυνατές για να γίνουν θύματα, πολύ ευαίσθητες για να γίνουν θύτες. Ο ένας ρόλος πλέκεται μέσα στον άλλον, και η αντίφαση δημιουργεί το σύνθετο γυναικείο υποκείμενο. Μια γυναίκα που θέλει να γράψει μόνη της την ιστορία της, που θέλει να ξεχωρίσει ενεργητικά χωρίς να εποφθαλμιά τη θέση του άνδρα,

χωρίς να θέλει να παραιτηθεί από τη ζωή της. Η παγίδα κρύβεται πάντα πίσω από τη μητρότητα. Η γυναίκα—όσο ανεξάρτητη και εάν είναι—παλινδρομεί όταν γίνεται μητέρα. Αισθάνεται ευάλωτη και προστατευτική, από την άλλη η μητρική αγάπη δεν είναι ικανή για να δομήσει σε μια γυναίκα μια ολοκληρωμένη ταυτότητα. Η Φεράντε ίσως γι' αυτό αγαπήθηκε τόσο πολύ. Γιατί περιγράφει γοητευτικά κορί-

τσια, δυνατά και οξυδερκή, με χαρακτηριστή, που γίνονται γυναίκες πάλλουσες, ανάμεσα στον φόβο και στο έλεος.

Ρόλοι και ταυτότητες

Οι γυναίκες της Φεράντε είναι γυναίκες με σάρκα και οστά. Είναι κρικοί μιας μεγάλης, ευρύτερης αλυσίδας ρόλων και ταυτοτήτων, ανδρών και γυναικών. Το βασικό γι' αυτές είναι να μην είναι μόνον παρατηρήτριες της ζωής τους. Επι-

Το τελευταίο μυθιστόρημα της Ελενα Φεράντε (εκδόσεις Πατάκι).

ζητούν να χαράξουν την προσωπική τους μοίρα, αποφεύγοντας τραύματα του παρελθόντος ακόμα και αν δημιουργούν με πόνο τραύματα στο παρόν. Ίσως δεν υπάρχει μεγαλύτερο τραύμα από τη μάνα που εγκαταλείπει τα παιδιά της, για να βρει τον εαυτό της.

Αυτό είναι γυναικεία λογοτεχνία, είναι μια φράση που ακούγεται συχνά στην Ελλάδα, προσπαθώντας να κατηγοριοποιηθεί ένα βιβλίο που έγραψε μια γυναίκα συγγραφέας. Η Φεράντε γράφει για γυναίκες και χτίζει κάθε φορά έναν ολοκληρωμένο κόσμο ανδρών και γυναικών. Οι άνδρες αναγνώστες την τιμούν, όπως και η σειρά έχει ήδη κερδίσει φανατικά το ανδρικό κοινό. Γιατί άραγε; Ίσως επειδή όλοι από μια γυναίκα προερχόμαστε.

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΘΟΚ/THOC @th.o.c

Ξένια Καλογεροπούλου
Θωμάς Μοσχόπουλος

Ο ΤΥΧΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

σκηνή 018

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ
Γεωργία Μαυραγάνη

Λευκωσία | Θέατρο ΘΟΚ, Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης
κάθε Κυριακή, 10:30
Λάρνακα | Δημοτικό Θέατρο
1 Δεκεμβρίου 2018, 15:00
Λεμεσός | Θέατρο Ριάλτο
22 Δεκεμβρίου 2018, 15:00 και 18:00
Πάφος | Μαρκίδειο Θέατρο
12 Ιανουαρίου 2019, 15:00

Οι παραστάσεις στις 22 Δεκεμβρίου 2018
στη Λεμεσό, στις 18:00 και στις
20 Ιανουαρίου 2019 στη Λευκωσία θα είναι
με αγγλικούς και τουρκικούς υπέρτιτλους

Τιμή Εισιτηρίου: €6

Χορηγοί Επικοινωνίας

χειμερινή περίοδος 2018-2019
Κι αν δεν μπορείς να κάμεις την ζωή σου όπως την θέλεις,
τούτο προσπάθησε τουλάχιστον
όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις
Κ. Π. Καβάφης

thoc.org.cy
77 77 27 17

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

LOVE 100.7 FM

Θιαίτο

Μαρίζα Φίζου

Τετάρτη 19 Δεκεμβρίου 2018
Πρωτοβράχια 20:30

ΚΟΡΗΘΕΣ

ΚΟΡΗΘΕΣ ΕΠΙΧΡΩΜΗΘΕΝΕΣ

medochemie

PIK

LOVE 100.7 FM

77 77 77 45
rialto.com.cy

€18 / 14

Φόρος τιμής στον παλικό νεορεαλισμό

Στο «Roma» ο Αλφόνσο Κουαρón παρουσιάζει την αρτιότερη δουλειά του

Το **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ηλένη «Roma» δεν ακούγεται ούτε μία φορά στην ταινία του Αλφόνσο Κουαρón που κυκλοφορεί αυτή την εβδομάδα σε (επιλεγμένες) ελληνικές αίθουσες, καθώς και από την πλατφόρμα του Netflix. Και όμως, όσο την παρακολουθείς, σου φαίνεται πως έχει όλο και περισσότερο σχέση με τη γειτονιά του Ροσελίνι και του Βιτόριο ντε Σικά' αν όχι γεωγραφικά, τουλάχιστον με την κινηματογραφική έννοια του όρου. Συνολικά, ο Μεξικανός σκηνοθέτης του οσκαρικού «Gravity» παρουσιάζει εδώ την αρτιότερη δουλειά του, ενώ ταυτόχρονα αποτινεί φόρο τιμής στους δασκάλους του ιταλικού νεορεαλισμού, αλλά και της νιότης του.

Το «Roma» είναι μια ταινία προ-

φανώς (και) αυτοβιογραφική. Σε αυτήν ακολουθούμε για περίπου ένα χρόνο τη ζωή μιας μεσοαστικής οικογένειας στο Μεξικό της δεκαετίας του 1970. Το μεγαλύτερο δε κομμάτι της αφήγησης επικεντρώνεται στη φιγούρα της Κλίο, της νεαρής οικιακής βοηθού, την οποία τα (πολλά) παιδιά της οικογένειας λατρεύουν. Η δική της καθημερινότητα με τις χαρές και τις λύπες της γίνεται το όχημα ώστε να ταξιδέψουμε σε μια ταραγμένη εποχή για τη χώρα της Λατινικής Αμερικής, η οποία αποκαλύπτεται με μοναδικό και βαθιά ανθρώπινο τρόπο.

Σκηνοθετική δεξιοτεχνία

Ο Κουαρón συνδυάζει ένα καλογραμμένο, δίκως ιδιαίτερες εξάρσεις και μάλλον ανάλαφρο σενάριο, με μια αληθινή επίδειξη σκηνοθετικής δεξιοτεχνίας, η οποία ξεπερνά οτιδήποτε μας έχει δείξει μέχρι σήμερα. Από τη σκηνή των τίτλων της αρχής μέχρι και το τελευταίο κάδρο, η ταινία του αποτελεί ένα κολλάζ σχεδόν άψογα στημένων σκηνών, τρεις-τέσσερις εκ των οποίων είναι πραγματικά αριστουργήματα. Η κάμερα σε πολλές περιπτώσεις παρακολουθεί από χαμηλά, στο ύψος δηλαδή των ματιών ενός παιδιού, ενώ ακόμη και το ίδιο το σκηνοθετικό «βλέμμα» μπορεί συχνά να χαρακτηριστεί παιδικό. Αυτή η άνεση και η αμεσότητα της καταγραφής ισχύει τόσο για τους κλειστούς όσο και για τους ανοικτούς χώρους. Κάπως έτσι ένα

Ενα από τα πολλά υπέροχα κάδρα της ταινίας του Αλφόνσο Κουαρón, που είναι και εκ των βασικών οσκαρικών υποψηφίων.

λαμπερό χριστουγεννιάτικο σουαρέ στον όροφο αντιπαραβάλλεται με την εύθυμη γιορτή του υπηρετικού προσωπικού στο ισόγειο – από την άλλη, μια εξωτερική σκηνή εκπαίδευσης στις πολεμικές τέχνες αλλά και η εντυπωσιακή απεικόνιση των βίων των ταραχών μεταξύ αστυνομικών και φοιτητών στους δρόμους της πόλης δείχνει τι μπορεί να κάνει ένας ικανός αρτ σκηνοθέτης όταν βρεθεί με μια πλούσια παραγωγή στη διάθεσή του.

Για να επιστρέψουμε στο σενάριο, εκεί το πιο ενδιαφέρον στοιχείο έχει να κάνει με την κοινωνική παρατήρηση μιας χώρας με ενδογενείς αντιφάσεις και ανισότητες, η οποία με έναν παράξενο τρόπο θυμίζει και τις σημερινές ΗΠΑ. Η επιλογή της πρωτοεμφανιζόμενης ερασιτέχνης Γαλιτσα Απαρίσιο για τον κεντρικό ρόλο προσδίδει αυθεντικότητα, ενώ ταυτόχρονα τοποθετεί μια ιθαγενή Μεξικανή στο προσκήνιο, από αυτές που ο πρόεδρος Τραμπ θα ήθελε να δει να εξαφανίζονται από τη χώρα του.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Με το «Γυναίκες που περάσατε από δίω» ο Σταύρος Τσιώλης ολοκληρώνει την άτυπη τριλογία των «γυναικών» του, που άρχισε το 1992. Δύο άνδρες παίρνουν θέση ως τσιλιθόδρομο έξω από μια παράνομη οικοδομή, προκειμένου να αποτρέψουν την πολεοδομία. Από το πόστο τους, ωστόσο, θα περάσουν μόνο διάφοροι άνδρες και γυναίκες, όλοι με τη δική τους ιστορία, η οποία έχει συχνά να κάνει με τις περιπέτειες του έρωτα. Ο Ερρίκος Λίτσας συναντά τον Κωνσταντίνο Τζούμα, σε μια ταινία πότε ουρεαλιστικά αστεία και πότε φιλοσοφική, πάντα με τη χαρακτηριστική υπογραφή του δημιουργού της.

Στον «Ασπροδόνη» παρακολουθούμε τη γνωστή ιστορία του Τζακ Λόντον, αυτή τη φορά σε αντίθεση για παιδί. Ένας λυκός μεγαλώνει στην άγρια φύση, καταλήγοντας τελικά να αναπτύξει μια πολύ ιδιαίτερη σχέση με τους ανθρώπους. Ομορφο σχεδίο αλλά ελάχιστη πρωτοτυπία στην εκτέλεση των μάλλον σχηματικών χαρακτήρων.

Στο «Spider-Man: μέσα στο Αραχνο-σύμπαν» ο διάσημος ήρωας κόμικ επιστρέφει, αυτή τη φορά με τη μορφή κινούμενων σχεδίων. Ο νεαρός Μάιλς Μοράλες δαγκώνεται από την (αναπόφευκτη) αράχνη και η συνέχεια είναι γνωστή. Σύντομα, ωστόσο, θα διαπιστώσει πως υπάρχουν και άλλοι Σπίντερμαν, οι οποίοι θα βρουν τον δρόμο τους για τη δική του Νέα Υόρκη μέσα από άλλες διαστάσεις. Το εκπληκτικό animation των δημιουργών του «Lego: η ταινία» ντύνει ένα απολαυστικό σενάριο που βρithει κομιστικών αναφορών αλλά και εύστοχου χιούμορ. Στα θετικά και το εξαιρετικό σάουντρακ, ακριβώς πάνω στις τάσεις της εποχής.

«Roma» ★★ ★ 1/2
ΔΡΑΜΑ (2018)
Σκηνοθεσία: Αλφόνσο Κουαρón
Ερμηνείες: Γαλιτσα Απαρίσιο, Μαρίνα ντε Ταβίρα, Κάρλος Περάλτα, Νάιτι Γκαρσία

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000	PIK2 ΤΗΛ.: 22862000	OMEGA ΤΗΛ.: 22477777	ANT1 ΤΗΛ.: 22200200	ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100	ALPHA ΤΗΛ.: 22212400	CAPITAL ΤΗΛ.: 25575777	MOVIES BEST
21.30 Τετ - Α - Τετ	21.05 The Graham Norton Show	21.05 The Man From U.N.C.L.E.	21.00 Nomads, II	21.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο	21.15 Το Τατουάζ	09.00 Dennis the menace strikes again 10.20 Material girls 12.10 Look who's talking now! 14.00 Τηλεαγορά 15.10 Ξένη ταινία 17.00 Τηλεαγορά 19.15 Felicity: An American girl adventure. 21.00 Ξένη ταινία 23.00 Ξένη ταινία 01.00 First Born 03.00 The General's daughter 04.45 A very merry daughter of the bride	21.00 American Wrestler
07.30 Θεία λειτουργία 10.00 Τηλεαγορά 10.10 Καμώματα τζι αρωμάτα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 11.10 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 11.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής. 13.30 Αμύνοσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου. 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 14.15 ArtCafe, II - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 15.15 Βραβεία Ζαχάρωφ - (Ε) 16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show. 17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή. 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική) 18.20 Με το ζόρι παντρεία - (Ε) Κυπριώτικο σκετς. 18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ευρυδική. 19.20 Πεταλούδα Δραματική σειρά εποχής. 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 21.00 Αθλητική Κυριακή 21.30 Τετ - Α - Τετ Talk show. 22.30 The Graham Norton Show Chat show. 23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 23.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 00.15 Βραβεία Ζαχάρωφ - (Ε) 01.15 Road Trip - (Ε) 01.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε) 02.45 Αθλητική Κυριακή - (Ε) 03.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)	07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Η μικρή εξερευνητριά δ. Γιούπι Γιούπι Για ε. Οι αγκαλιέςες στ. Πιμ και Πίπια ζ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ η. Παπούτσια της Φράνι θ. Η Μάρθα μιλά ι. Σούπερ Γουόι 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 11.30 Παιδική ζώνη α. Πακνιδοπούλη β. Οι Σούπερ Γουόιγκ γ. Γιούπι Γιούπι Για δ. Οι αγκαλιέςες 13.00 Παιδική ζώνη 13.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Little House on the Prairie Οικογενειακή σειρά. 17.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) 18.00 Μουσική ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου 18.30 Hollywood Singing and Dancing - (Ε) Ντοκιμαντέρ. 19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική) 19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική) 20.00 The Great Outdoors - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 20.30 Know it - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ. 21.05 The Graham Norton Show Chat show. 22.00 Mr Selfridge Κοινωνική σειρά εποχής. 23.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 00.10 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ	05.30 Τώρα ό, τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη. 09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου. 12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη. 14.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 15.00 Ποιος ρωτάει; Τηλεπαιχνίδι. 16.00 Project Runway Ριάλιτι μόδας. 17.45 Χαρούμενος ταξιδιώτης Εκπομπή με τον Αλέξανδρο Ταραμούντα. 18.15 OMEGA NEWS 18.20 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Ζυνέκεια) 18.30 Ο Ασπερτζ στους Ολυμπιακούς Αγώνες Με τους Ζεράρ Ντεσπλαντιέ, Κλόβις Κορνηγιόκ. 20.10 OMEGA NEWS 21.05 Κωδικό όνομα U.N.C.L.E. 17.20 La Pasta Pomilίwri, 2 - (Ε) Κυπριακή σειρά. 18.15 Τα νέα του ANTI σε 10' 18.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά. 20.20 Τα νέα του ANTI 21.00 Nomads, II Παιχνίδι περιπέτειας με τον Σάββα Πούμπουρα και τον Γιώργο Λέντζα. 23.30 Shades of blue Δραματική σειρά. 00.10 Τίτλοι ειδήσεων 00.20 Εγκλημα και πάθος Αστυνομική σειρά. 01.10 Γλυκιά μου συμπεθέρα (Ε) 02.00 Ιατρικό απόρρητο (Ε)	06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή. 06.40 Άκρως οικογενειακών Ελληνική σειρά. 07.30 Δείξε μου τον φίλο σου - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 09.00 Mamma mia - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 10.00 Το πιο γλυκό μου ψέμα Κωμική σειρά. 11.10 Ονειροπαλίδα - (Ε) Ελληνική σειρά. 12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή. 12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Ενημερωτική εκπομπή, για την υγεία. 13.10 Την πάτσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 14.00 Ο πόλεμος των άστρων Ελληνική σειρά. 15.30 Τα Χριστούγεννα έρχονται γρήγορα (November Christmas). Κοινωνική ταινία. 17.20 La Pasta Pomilίwri, 2 - (Ε) Κυπριακή σειρά. 18.15 Τα νέα του ANTI σε 10' 18.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά. 20.20 Τα νέα του ANTI 21.00 Nomads, II Παιχνίδι περιπέτειας με τον Σάββα Πούμπουρα και τον Γιώργο Λέντζα. 23.30 Shades of blue Δραματική σειρά. 00.10 Τίτλοι ειδήσεων 00.20 Εγκλημα και πάθος Αστυνομική σειρά. 01.10 Γλυκιά μου συμπεθέρα (Ε) 02.00 Ιατρικό απόρρητο (Ε)	05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 07.00 Βασιλική - (Ε) Δραματική σειρά. 08.00 Θέκλα... μιλάμε ανοικτά Κοινωνική εκπομπή, με τη Θέκλα Πετρίδου. 09.30 Μια βαλίτσα γεύσεις - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή. 11.00 Βουράτε γεπόνιοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά. 11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου. 12.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 17.00 The Voice of Greece (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 18.20 Γεγονότα σε συντομία 18.30 The Voice of Greece III (Ε) Μουσικό show με τον Γιώργο Καπουτζίδη και κριτές τους Κωστή Μαραβέγιας, Πάνο Μουζουράκης, Ελενα Παπαρίζου και Σάκη Ρουβά. 20.20 Τοιές στα γεγονότα 21.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο Τελικός Live Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Γιώργο Λισάνο. Κριτές οι Γιώργο Καπουτζίδη, Μαρία Μπακοδήμου και Σάκης Τανιμανίδης. 00.15 Γεγονότα σε τίτλους 00.20 Success Story - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 01.20 My Style Rocks Gala - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 03.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κυπριακή σειρά. 04.40 Σε φόντο κόκκινο - (Ε)	07.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά. 10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση. 13.00 24 ώρες - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή. 15.30 Η φαμίλια - (Ε) Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά. 17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική) 18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά. 19.30 Το σόι σου, V Κωμική σειρά. 20.15 ALPHA NEWS 21.15 Το Τατουάζ Κοινωνική σειρά, με τους Στέφανο Μκαπάλ, Δανάη Παππά, κ.ά. 22.10 Κάριμα Σειρά αυτοτελών επεισοδίων βασισμένη σε πραγματικές ιστορίες. 23.15 Bake Off Greece Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με την Ιωάννα Τριανταφυλλίδου, η οποία γράφει την πιο «νόστιμη» ιστορία ανταγωνισμού. 00.45 Μετά τα μεσάνυχτα Εκπομπή, με την Ελεονώρα Μελέτη. 02.15 Το Τατουάζ - (Ε) 03.00 Σαν οικογένεια - (Ε) 03.45 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση - (Ε)	06.20 Παιδική ζώνη 07.45 Τηλεαγορά 09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου. 12.50 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.20 Παιδιά από σπίτι Ψυχαγωγική εκπομπή. 17.00 Τηλεαγορά 20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 20.30 Τηλεαγορά 21.30 Για πάντα παιδιά - (Ε) 22.30 Το ταξίδι της ζωής 23.30 Celebrity Travel	21.00 American Wrestler 07.30 The Black Stallion Returns 09.30 Love In The Vineyard 11.15 The Secret Scripture 13.15 Abroad 15.00 Christmas In The City 17.00 Olivia Newton John: Hopelessly Devoted To You 19.00 Kickboxer: Vengeance 21.00 American Wrestler: The Wizard 23.15 Mountain 00.45 The Last Word 02.30 Red Dog: True Blue Schapelle
						TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000 06.20 Παιδική ζώνη 07.45 Τηλεαγορά 09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου. 12.50 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή. 14.20 Παιδιά από σπίτι Ψυχαγωγική εκπομπή. 17.00 Τηλεαγορά 20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ 20.30 Τηλεαγορά 21.30 Για πάντα παιδιά - (Ε) 22.30 Το ταξίδι της ζωής 23.30 Celebrity Travel	GREEK CINEMA 22.00 Το δόλωμα 07.45 Η βίλα των οργίων 09.10 Αστροναύτες για δέσιμο 10.30 Της μιας δραχμής τα γιασεμιά 12.00 Εκείνος που δεν πρέπει ν' αγαπούς 13.30 Ζητιάνος μιας αγάπης 15.05 Ο τρομοκράτης 16.45 Βασικά καλοπέρασας 18.25 Ο μικρός δραπέτης 20.05 Οι κυρίες της αυλής 22.00 Το δόλωμα 00.00 Ξενοιαστος παλαβιάρης 01.45 Η Αθήνα τα μεσάνυχτα

Κωνσταντινούπολη, νόστος και άλγος

Μια νοερή σκυταλοδρομία με μνήμες και αφηγήσεις Ελλήνων και στάσεις σε γεγονότα από τα βάθη των αιώνων έως σήμερα

ΝΟΥΡΝΤΑΝ ΤΟΥΡΚΕΡ
Ρωμιοί της Πόλης
μτφρ. Νίκη Σταυρίδου
εκδ. Πατάκης, 2018, σελ. 556

Του **ΚΩΣΤΑ ΛΕΟΝΤΑΡΙΑΝΗ**

Τι κοινό έχουν ο Αγγελος (Angel) με τη Βασίλεια (Basilia); Ο Γιάιλς (Giles) με τη Δωροθέα (Dorinda); Η Θάλεια (Talea) με τον Θεοδώρη (Ti-vadar); Ο Κοσμάς (Uranus) με τον Λεωνίδα (Leonidas); Η Ξένια (Xandra) με την Ουρανία (Obelia); Ο Υάκινθος (Jacinda) με τη Χαρίκλεια (Aricia); Μαζί με πολλούς άλλους, είτε συστήνονται με ψευδώνυμα είτε όχι,

“

Ο μπαρμπα-Νουρί
«έσωσε όλη τη γειτονιά.
Βγήκε στον δρόμο
με τους δυο γιους
του λέγοντας στους
καταστροφείς: Αυτά
τα σπίτια είναι δικά μου,
μην μπείτε σε αυτά».

έχουν ρίζες ίδιες κι είναι από καρδιάς συνταξιδιώτες μνήμης. Οι αφηγήσεις τους συνθέτουν το πολύτιμο υλικό, υφάδι για τη Νουρντάν Τουρκέρ, συγγραφέα του βιβλίου: «Ρωμιοί της Πόλης» –δεν έχω πατρίδα, έχω τον τόπο μου– χώρας, μνήμη, τελετουργίες. Τουρκάλα με σπουδές Πολιτικών Επιστημών και διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία προλογίζει: «Η εργασία μου κατέστη δυνατή χάρη στην καθοδήγηση, στον χρόνο που γενναϊόδωρα μου αφιέρωσαν και στη ζεστή φιλία με την οποία με περιέβαλαν οι Κωνσταντινουπολίτες Ρωμιοί και Ρωμιές, στην Αθήνα και στην Πόλη. Αφιερωμένο σ' αυτούς». Η μνήμη της Πόλης. Αυτό είναι το λίκνο, μια νοερή σκυταλοδρομία, με στάσεις σε πρόσωπα και γεγονότα από τα βάθη των αιώνων

Οι έλκοντες την καταγωγή από την Πόλη, ξεφυλλίζοντας το βιβλίο της Τουρκέρ, θα καθρεφτιστούν σε ιερές αφηγήσεις χαμένων οικειών.

έως σήμερα. «Θεωρούσα τον εαυτό μου μια συνέχεια των Βυζαντινών», λέει η πληροφορήτρια Ιωάννα: «Η Τουρκισσα δασκάλα έλεγε νικάσαμε τον εχθρό. Έτσι, τον κάναμε τον Κωνσταντίνο, αλλιώς τον κάναμε, νικήσαμε τον εχθρό και στο Ματζικέρτ. Αλλά εγώ ήμουν ζόρικη μαθήτρια. Ελεγα δεν θα μάθω τουρκική ιστορία, εγώ είμαι Βυζαντινή».

Μίλτος, πληροφορητής: «Οι περισσότεροι φτωχοί και όχι μορφωμένοι Ρωμιοί χρησιμοποιούσαν πολλές τουρκικές λέξεις, όχι μόνο στα ουσιαστικά και στα επίθετα αλλά ακόμη και τα ρήματα τα έλεγαν στα τουρκικά».

Εκρίζωσα: «Πρώτα σε έδιωξαν από τη δουλειά, ύστερα άρχισαν να σου χαλάνε την οικογενειακή ηρεμία. Το '64 που ήταν τα γεγονότα

της Κύπρου τα χρησιμοποίησαν σαν πρόσχημα για να κάνουν τις απελάσεις, η χειρότερη αιμορραγία που υπέστη η κοινότητα». Συνεχίζει ο πληροφορητής Δημήτρης: «Υστερα ήρθε το '74. Ημασταν στην Πρίγκηπο. Σκεπάζαμε τα παράθυρα με μπλε ή κόκκινο χαρτί για να κάναμε συσκοτίση».

Σεπτεμβριανά, 6-7 του μηνός, έτος 1955, πληροφορητής Ακνς: «Ο,τι τραβήξαμε τότε εμείς το τραβούν τώρα οι Κούρδοι. Πριν από εμάς το τράβηξαν οι Αρμένιδες, σε κάποια φάση και οι Λαζοί. Πάντα ήθελαν να βγάλουν απέξω ένα κομμάτι, γι' αυτό έφταναν τα Σεπτεμβριανά για να φύγουμε». Στράτος: «Αυτοί που μπήκαν ήταν εντελώς άγνωστοί μας. Φέρθηκαν πολύ... πάρα πολύ άσχημα... Είχαμε καλιά

στο σπίτι, τα έκοψαν τα έκαναν κομμάτια, η μάνα μου κράτησε μερικά τα είχαμε για ανάμνηση».

Η Τουρκισσα γειτόνισσα φώναξε στη μητέρα της πληροφορήτριας Θεοδώρας: «Κατίνα, άναψε τα φώτα και βάλε σημαία απέξω της είπε. Ο μπαμπάς μου ανέβηκε ευθύς επάνω κρέμασε την τουρκική σημαία, ανάψαμε τα φώτα και περιμέναμε». Παρακάτω ήταν ένας μπακάλης ο μπαρμπα-Νουρί, «...έσωσε όλη τη γειτονιά. Βγήκε στον δρόμο με τους δυο γιους του λέγοντας στους καταστροφείς: Αυτά τα σπίτια είναι δικά μου μην μπείτε σε αυτά».

Λεωνίδας, πληροφορητής: «Τριάντα χρόνια είμαι στην Αθήνα, έχω πλατύ κύκλο γνωριμιών αλλά ο φίλος μου είναι πάντα στην Τουρκία.

Μιλάμε ίδια γλώσσα, έχουμε ίδια θρησκεία, αλλά οι Έλληνες έχουν διαφορετικό τρόπο να βλέπουν τα πράγματα από εμάς τους Ρωμιούς».

«Νύχτα τρόμου»

Ελένη, πληροφορήτρια: «Είχαμε πάντα έναν φόβο, μια συστολή. Ειδικά με τα γεγονότα της Κύπρου... Τis νύχτες που γίνονταν συσκοτίση έριξαν φως στο σπίτι μας και το πετροβόλησαν. Νύχτα τρόμου. Δεν ξεχνά τον φόβο της μαμάς μου. Δεν αφήσαμε έτσι το όμορφο σπίτι μας και φύγαμε επειδή ήμασταν τρελοί...».

Ξέρετε τι θα πει Nostalji; Μιχάλης, πληροφορητής: «Σύνθετη λέξη από το νόστος και άλγος. Είναι ο πόνος που νιώθεις όταν σου λείπει ο τόπος όπου γεννήθηκες».

Το εξώφυλλο του βιβλίου, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

Δάμος (Daemon) πληροφορητής: «Κάθε φορά που πάμε την Πόλη πρώτη μας δουλειά να πάμε στα μνημάτα... Περπατούμε σε όλο τον χώρο, κάθε λίγο λέμε ασα, αυτή ήταν γειτόνισσά μας, αυτός ο δάσκαλός μας, ο φαρμακοποιός, ο μπακάλης μας. Ολοι αυτοί ζωντανεύουν».

Τεκμαίρεται εντιμότητα στο γραφό της Τουρκέρ και διαύγεια, ακριβοζύγισμα, με χρήση πληθωρικής βιβλιογραφίας, στην περιοδολόγηση σταθμών του χρόνου. Οι Έλληνες που ασκούν μηχανιστικά το τουριστικό και καταναλωτικό τους δικαίωμα επισκεπτόμενοι τη βασιλίδα των πόλεων θα προσθέσουν μια πολύτιμη ματιά στις αποσκευές τους. Οι έλκοντες την καταγωγή από «εκει» ξεφυλλίζοντας θα καθρεφτιστούν σε ιερές αφηγήσεις χαμένων οικειών, ή θα ξαναμετρήσουν προσκυνηματικά βήματα από το ένδον ημερολόγιο. Την «Πολιτική Κουζίνα» θυμηθήκατε; Στίχοι –τι μουσική από τη Ρεμπούτσικα, τι ερμηνεία από τη Θεοδωρίδου– του Πολίτη σκανοθέτη Τάσου Μπούμπιμη: «...Τα ντουμάνια στον τρένο της γραμμής/σου δείχνουνε το χτες θες δε θες/Στα λιμάνια των φάρων οι ριπές/ανάψανε φωτιές αχ μην κλαίς».

Από τον Ίκαρο στον Γέγκερ, από τους Ράιτ στο Διάστημα

Το φιλόδοξο έργο ενός πρώην μάχιμου πιλότου να καταγράψει το προαιώνιο όνειρο του ανθρώπου που έγινε πραγματικότητα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ-ΒΑΡΔΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ
Η κατάκτηση των αιθέρων.
Αεροπορική ιδέα και ιστορία
εκδ. Σιδέρης, 2018, σελ. 576

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Ο υποπτεράρχος εν αποστρατεία Παναγιώτης-Βαρδής Παπαδάκης είναι από τις σπάνιες εκείνες περιπτώσεις πρώην μάχιμων αξιωματικών που αγάπησαν με πάθος τη γραφή και τη μελέτη, προσεγγίζοντας την επαγγελματική του ιδιότητα όχι μόνον μέσα από τη στεγνή πρακτική αλλά και την ιστορία της. Απόφοιτος της 26ης Σειράς της Σχολής Ικάρων και με σταδιοδρομία ως ιπτάμενος χειριστής μαχητικών αεροσκαφών (μεταξύ άλλων, διετέλεσε διοικητής της 337 Μοίρας αεροσκαφών αναχαίτησης παντός καιρού με τα κορυφαία αεριωθούμενα πρώτης γενιάς, τα F-86D Sabre, ενώ ως διοικητής της 115 Πτέρυγας Μάχης παρέλαβε τα αεροσκάφη βομβαρδισμού A-7H Corsair το 1975-76), ενώ μετά την αποστρατεία του, το 1981, ασχολήθηκε αφιλοκερδώς με την αεροπορική ιστορία με βιβλία αλλά και άρθρα.

Ο παρών τόμος, που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Σιδέρης, είναι ένα πόνημα πολύ πιο φιλόδοξο και σύνθετο. Μέσα από τις σχεδόν εξακόσιες σελίδες του (και την οικονομική του), ο βετεράνος αεροπόρος αποπειράται να αφηγηθεί την αεροπορική ιδέα, το όνειρο και τον αγώνα του ανθρώπου να πετάξει από την εποχή του μυθικού Ίκαρου, τα πρώτα σχέδια του Λεονάρντο

ντα Βίντσι και την περιπέτεια των αερόστατων, των αερόπλων και τους αδελφούς Ράιτ έως το αεροπλάνο ως βασικό πολεμικό εργαλείο, ιδίως από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά, και τις υπερηχητικές πτήσεις και, ακόμα, την κατάκτηση του Διαστήματος. Υπό μία έννοια, όλα είναι εδώ, σε αυτό τον τόμο, για όποιον γοητεύεται από την αεροπορική ιστορία (η οποία είναι γεμάτη από συναρπαστικές, κωμικοτραγικές, μυθιστορηματικές αφηγήσεις υπέρβασης των ανθρώπινων ορίων και αντοχής), αποτελώντας ιδανικό οδηγό για περαιτέρω νοερές πτήσεις και εξερευνησεις σε ένα πεδίο τεράστιο.

“

Ο συγγραφέας ακολουθεί μια στρατή, χρονολογική εξιστόρηση του αεροπορικού οράματος.

Ο συγγραφέας ακολουθεί μια στρατή, γραμμική, χρονολογική εξιστόρηση του αεροπορικού οράματος, εστιάζοντας όμως κάθε τόσο μικροσκοπικά σε επεισόδια, γεγο-

νότα και πρόσωπα που ξεχώρισαν. Μερικά από αυτά τα κεφάλαια παρουσιάζουν ένα προφανές ενδιαφέρον. Για παράδειγμα, οι επικές πτήσεις του Τσαρλς Λίντμπεργκ και της αδικοχαμένης Αμέλια Έρχαρτ, τα αερόπλοια Ζέπελιν, ο Μάνφρεντ φον Ριχτόφεν, η Μάχη της Αγγλίας, τα δέκα ταχύτερα αεροσκάφη στον κόσμο, η κούρσα του Διαστήματος.

Οι ιδιαίτερες ενότιες

Αξίζει όμως τον κόπο να σταθούμε σε μερικές από αυτές τις ιδιαίτερες ενότιες, όπως για παράδειγμα για τις γυναίκες πιλότους της Σοβιετικής Ένωσης κατά τον Β' Παγκόσμιο Πό-

Το εξώφυλλο του βιβλίου του κ. Παπαδάκη. Αριστερά, το διαστημικό λεωφορείο «Discovery» πάνω από το Μαρόκο, σε φωτογραφία του 2011 τραβηγμένη από τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό.

λεμο, τα γαλλικά πειραματικά αεροπλάνα στις αρχές του εικοστού αιώνα, τις πρώτες αεροπορικές πολεμικές επιχειρήσεις το 1911, τη γερμανοσοβιετική αμυντική συνεργασία ή τις πρώτες, και φονικές, απόπειρες διάσπασης του φράγματος του ήχου από τους Αμερικανούς, οι οποίοι πέτυχαν εντέλει να σπάσουν το «στοιχειωμένο Max 1», όταν τον Οκτώβριο του 1947 ο Τσακ Γέγκερ δάμασε τον «δαίμονα του αέρα». Ο Γέγκερ είναι μια ιστορία από μόνος του: μάχιμος χειριστής με το θρυλικό ελικοφόρο Μάστανγκ P-51, κατέρριψε πέντε γερμανικά καταδιωκτικά σε αερομαχία μέσα στην ίδια ημέρα για να καταρριφθεί

ο ίδιος αργότερα πάνω από τη Γαλλία, να αναμειχθεί στη γαλλική αντίσταση για ένα διάστημα και να περάσει τη Μάχη για να ξεκινήσει εκ νέου τις αεροπορικές πολεμικές αποστολές κατά της Γερμανίας. Μετά τον πόλεμο, ο Γέγκερ ειδικεύτηκε στις ιδιαίτερα ριψοκίνδυνες δοκιμαστικές πτήσεις νέων τύπων αεροπλάνων αεριωθούμενων αεροσκαφών.

Οι πρώτοι Έλληνες πιλότοι

Το χορταστικό βιβλίο του υποπτεράρχου Παπαδάκη αφιερώνει κάμποσο χώρο και στην ελληνική αεροπορική ιστορία, ξεκινώντας από τις απαρχές, με τις μυθιστορηματικές περιπτώσεις των πρώτων Ελλήνων χειριστών, οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν κυρίως στη Γαλλία. Οι πρώτες, αυτοσχέδιες αποστολές βομβαρδισμού στους Βαλκανικούς, η συμμετοχή στη Μικρά Ασία αλλά και ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας αποτελούν μερικά από τα κεφάλαια ελληνικού ενδιαφέροντος ενός βιβλίου που ξαφνιάζει με τη συνολική εικόνα που προβάλλει: το 1903 πραγματοποιήθηκε η πρώτη πτήση, λίγων μόλις λεπτών πάνω από το έδαφος, και εκατό χρόνια μετά μιλάμε όχι μόνον για διαστημικά λεωφορεία αλλά και για τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό και επανδρωμένες αποστολές στον Άρη.

Το βιβλίο «Η κατάκτηση των αιθέρων» του Παναγιώτη-Βαρδή Παπαδάκη παρουσιάζει την Τετάρτη 19 Δεκεμβρίου και ώρα 7 μ.μ. στο Αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου.

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Eurobank

Cyprus

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

20.12.2018

20:00

(ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΝΑΕΡΙΟΥ)

**ΕΛΕΝΗ
ΦΟΥΡΕΪΡΑ**

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

PRIME TEL

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ

Blue Air

ΧΟΡΗΓΟΙ

PARK PALATSO

EASTPAK

CRYSTALSERVE
Production Services Limited

Λαβιτη

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

NON

BAILEYS

uclan
— CYPRUS —

THE BRITISH UNIVERSITY OF CYPRUS

Limassol TOURISM BOARD
www.limassoltourism.com